

Møteinnkalling

Utvalg: Komite for helse og velferd
Møtested: Borgklinten, Ørland rådhus
Møtedato: 10.11.2016
Tid: 09:00

Forfall meldes til postmottak@orland.kommune.no eller på telefon 72 51 40 00, for innkalling av varamedlemmer. Varamedlemmer møter kun ved spesiell innkalling.

Innkalling er sendt til:

<u>Navn</u>	<u>Funksjon</u>	<u>Reprenterer</u>
Hilde-Kristin Sandvik Nordaas	Leder	OK-H
Irja Helen Hammern Døsvik	Nestleder	OK-AP
Trond Amundsveen	Medlem	OK-H
Asbjørn Hov	Medlem	OK-H
Terje Hovde Sigurdsen	Medlem	OK-SP
Øyvind Næss	Medlem	OK-SV
Bente Eli Halsen Skaget	Medlem	OK-SP

Vel møtt!

Hilde Kristin Nordaas
leder

Saksnr	Innhold	Lukket
PS 16/8	Ørland kommune - Budsjett 2017 med økonomiplan 2018-2020	

Orienteringer:

- Fosen barneverntjeneste IKS

SAKSFRAMLEGG

Saksnr	Utvalg	Møtedato
16/51	Formannskapet - Ørland kommune	02.11.2016
	Kommunestyret - Ørland kommune	
16/2	Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	09.11.2016
16/8	Komite for helse og velferd	10.11.2016
16/3	Eldrerådet - Ørland kommune	09.11.2016
16/2	Ungdomsrådet - Ørland kommune	09.11.2016
	Komite for oppvekst, kultur og idrett	10.11.2016
	Komite for plan, drift og landbruk	16.11.2016
	Felles landbruksnemnd - Ørland/Bjugn kommuner	
	Administrasjonsutvalget - Ørland kommune	

ØRLAND KOMMUNE - BUDSJETT 2017 MED ØKONOMIPLAN 2018-2020

Rådmannens innstilling

Formannskapet vedtar følgende innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar økonomi og handlingsplan for 2017 - 2020 med budsjett for 2017, samt prisbok og gebyrregulativ:

- 1. Tallgrunnlaget for driftsbudsjettet som fremgår av budsjettskjema 1A og 1B, og tallgrunnlaget for investeringsbudsjettet som fremgår av budsjettskjema 2A og 2B.*
- 2. Skatteøret fastsettes til 11,80 % i henhold til Regjeringens forslag til statsbudsjett. Skatteanslaget settes til kr 123.400.000.*
- 3. Avgifter, gebyrer og kontingenter fastsettes iht. prisbok som er vedlagt saken.*
- 4. Til finansiering av investeringer tar Ørland kommune opp lån på kr 92 900 000. Av dette gjelder kr 77 300 000 lån til kommunale investeringer, og kr 15 600 000 lån til VAR-sektoren.*
- 5. Det tas opp lån i husbanken på kr 5 000 000 til videre utlån av startlån.*

Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån og avtale lånevilkår med aktuelle låneinstitusjoner.

Sakens bakgrunn og innhold

Kommunens budsjett skal vedtas av kommunestyret på grunnlag av innstilling fra formannskapet.

Rådmannen legger med dette frem rådmannens forslag til budsjett til videre politisk behandling.

Folkehelsevurdering

I vedtatt kommuneplan er «folkehelse som grunnleggende verdi» vedtatt som en av fem strategiske retninger i planperioden. Budsjettdokumentet beskriver nærmere hvordan dette er planlagt ivaretatt.

Administrasjonens vurdering

Ørland kommune har mål om en befolkningsvekst på 35 % i perioden 2013-2026. I perioden 2013-2015 har Ørland kommune hatt en befolkningsvekst på 1,05 %, og per 1. januar 2016 hadde Ørland kommune 5 209 innbyggere. I første og andre kvartal 2016 har kommunen fått 45 nye innbyggere som tilsvarer en befolkningsvekst på 0,9 %, noe som er over snittet for landet som ligger på 0,5 %.

Ørland kommune har stor inn- og utflytting, noe som gjør at netto tilflytting er liten. Kommunen har behov for mer kunnskap om flyttestrømmen, og anser det nødvendig i planperioden med en analyse for å se på tiltak som bidrar til større netto tilflytting.

Det viktigste for Ørland kommune blir fortsatt å jobbe målrettet med kommunens strategier for å nå målet om 35 % befolkningsvekst

- Skape et attraktiv bosted med bolyst for en økende befolkning
- Folkehelse som grunnleggende verdi
- Kreativ og fremtidsrettet næringslivssatsing
- Bevisst miljøsatsing og klimatilpassing
- Utvikle de kommunale tjenestene

Ørland kommune hadde ved utgangen av 2015 frie driftsmidler på kr 4,0 mill. Det er i løpet av 2016 kommet frem nye økonomiske utfordringer, og det er vedtatt nye innsparingstiltak i løpet av året. I forbindelse med fremlegging av statsbudsjett 2017 er det fremlagt en ny prognose for skatteinngang for 2016, som viser større skatteinngang enn tidligere budsjettet og det forutsettes derfor at regnskap for 2016 kommer ut i balanse.

Frie inntekter fra staten tildeles i hht folketall og demografi, og den kommunale deflatoren (lønns- og prisvekst) er satt til 2,5 % for 2017.

- En del av økte frie inntekter for 2017 gjelder utvidede kommunale oppgaver og statlige satsinger som medfører økte utgifter:

○ Innlemming øremerket tilskudd Frivillighetssentral	kr 365 000
○ Ny naturfagtime i skolen	kr 115 000
○ Tidlig innsats skole	kr 150 000
○ Øyeblikkelig hjelp psykisk helse og rus	kr 85 000
○ Satsing på rusarbeid	kr 300 000
○ Satsing på skolehelse	kr 50 000
○ Rehabilitering opptrappingsplan	kr 100 000
○ Dagaktiviteter demente	kr 45 000
○ Aktivitetstilbud sosialhjelpsmottakere	kr 60 000

Tallgrunnlag og forklaringer til tallene fremgår av budsjettdokumentet.

Når det gjelder priser på vann og avløp er disse økt med 5 % ut over lønns- og prisvekst på 2,5 %. Dette med utgangspunkt i behov for nye større investeringer innenfor vann og avløp som er tatt inn i investeringsbudsjettet. Det legges opp til en gradvis økning av prisene i forkant av investeringene, slik at abonnentene kan tilpasse seg en prisøkning over tid.

Vedlegg:

- 1 Budsjett 2017 - Økonomi og handlingsplan 2017-2020 - rådmannens forslag
- 2 Prisbok 2017 - rådmannens forslag
- 3 Særutskrift Budsjett Ørland Kultursenter 2017
- 4 Styrets forslag til budsjett Ørland Kultursenter 2017
- 5 Konsekvenser nedtrekk budsjett 2017, Ørland Kultursenter
- 6 Framsending av kontrollutvalgets sak 17/16 - Budsjettforslag 2017 fra kontrollutvalget

Saksprotokoll i Formannskapet - Ørland kommune - 02.11.2016

Behandling:

Rådmann og økonomisjef orienterte.

Votering

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Formannskapet vedtar følgende innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar økonomi og handlingsplan for 2017 - 2020 med budsjett for 2017, samt prisbok og gebyrregulativ:

6. *Tallgrunnlaget for driftsbudsjettet som fremgår av budsjettskjema 1A og 1B, og tallgrunnlaget for investeringsbudsjettet som fremgår av budsjettskjema 2A og 2B.*
7. *Skatteøret fastsettes til 11,80 % i henhold til Regjeringens forslag til statsbudsjett. Skatteanslaget settes til kr 123.400.000.*
8. *Avgifter, gebyrer og kontingenter fastsettes iht. prisbok som er vedlagt saken.*
9. *Til finansiering av investeringer tar Ørland kommune opp lån på kr 92 900 000. Av dette gjelder kr 77 300 000 lån til kommunale investeringer, og kr 15 600 000 lån til VAR-sektoren.*
10. *Det tas opp lån i husbanken på kr 5 000 000 til videre utlån av startlån.*

Rådmannen gis fullmakt til å ta opp lån og avtale lånevilkår med aktuelle låneinstitusjoner.

Budsjett 2017

Økonomi- og handlingsplan 2017 - 2020

Endelig vedtak i kst 24.11.2016:

INNHALDSFORTEGNELSE:

BAKGRUNN OG FORUTSETNINGER FOR BUDSJETTET	4
1.1 Folketallsutvikling og demografi – utfordringer i perioden 2017 - 2020	4
1.2 Fremtidig kommunestruktur og samarbeid mellom kommuner.....	5
1.3 Utfordringer knyttet til etableringen av Ørland Hovedflystasjon:	6
1.4 Økonomiske forutsetninger som er lagt til grunn:	6
2 BUDSJETTETS TALLDEL	7
2.1 Driftsbudsjettet 1A og 1B.....	7
2.2 Investeringsregnskapet – skjema 2A og 2B.....	9
2.3 Investeringsprosjekter.....	11
3 ÅRSBUDSJETT OG ØKONOMIPLAN	13
4 ØRLAND - MELLOM HIMMEL OG HAV	14
4.1 Skape et attraktiv bosted med bolyst for økt befolkning	14
4.2 Folkehelse som grunnleggende verdi	14
4.3 Kreativ og fremtidsrettet næringslivssatsing	15
4.4 Bevisst miljøsatsing og klimatilpassing	16
4.5 Utvikle de kommunale tjenestene.....	17
5 ØKONOMISKE FORUTSETNINGER I PLANPERIODEN.....	18
5.1 Status - handlingsrom og prioriteringer i foregående periode	18
5.2 Skatteinntekter og rammetilskudd i planperioden.....	18
5.3 Økning i frie inntekter ut over lønns- og prisvekst:	19
5.4 Tilskudd og næringsutvikling:.....	21
6 ORGANISASJON OG MEDARBEIDERE	22
6.1 SOLA - vårt verdigrunnlag - Samhandlende, Offensive, Lærende, Ansvarlige	22
6.2 Kommunens arbeidsgiverpolitikk	23
7 TJENESTEOMRÅDE PLAN, DRIFT OG LANDBRUK	26
7.1 Plan- og bygningstjenester, oppmåling og miljø	26
7.2 Landbruk.....	30
7.3 Eiendomsforvaltning.....	31
7.4 Kommunalteknikk	33
8 TJENESTEOMRÅDE OPPVEKST	37
8.1 Barnehage	40
8.2 Grunnskole.....	42
8.3 Ungdommens hus	44
8.4 Voksenopplæring	45
9 TJENESTEOMRÅDE HELSE OG VELFERD	46
9.2 Sammendrag av driftsbudsjett for helse og velferd 2017.....	46
9.3 Sykehjem	47
9.4 Hjemmetjenesten.....	48
9.5 Oppfølgingstjenesten	49
9.6 Helse og familie	49
9.7 Fosen Helse IKS.....	51
9.8 NAV Ørland	51
9.9 Flyktningetjenesten	52

BAKGRUNN OG FORUTSETNINGER FOR BUDSJETTET

Ørland kommune hadde ved utgangen av 2015 frie driftsmidler på kr 4,0 mill. I løpet av 2016 har det kommet frem nye økonomiske utfordringer, og det er vedtatt innsparingstiltak i løpet av året. I forbindelse med statsbudsjett 2017 er det fremlagt en ny prognose for skatteinntang for 2016, som viser større skatteinntang enn tidligere budsjettet slik at det forutsettes at regnskap for 2016 kommer ut i balanse.

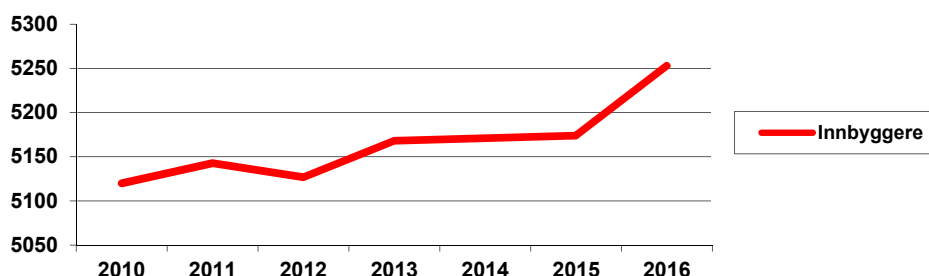
På bakgrunn av KOSTRA-tall kan Ørland kommune sin økonomi kort beskrives slik:

- høy langsiktig gjeld som medfører at en større andel av inntektene går med til dekning av renter og avdrag enn tilsvarende kommuner
- større utgifter til barnevern enn tilsvarende kommuner
- utgifter til barnehage og skole er minst like høy som sammenlignbare kommuner
- lavere utgifter til pleie og omsorg enn sammenlignbare kommuner

Det ligger ikke inne noen forslag til større strukturelle endringer, innsparinger eller nedbemanninger i økonomiplanen. Befolkningsutviklingen må følges nøye gjennom planperioden, og at det settes inn ressurser ved økte behov. Dette gjelder i første rekke barnehage, skole og familiesenteret.

1.1 Folketallsutvikling og demografi – utfordringer i perioden 2017 - 2020

Ørland kommune har mål om en befolkningsvekst på 35 % i perioden 2013-2026. I perioden 2013-2015 har Ørland kommune hatt en befolkningsvekst på 1,05 %. Per 1. januar 2016 hadde Ørland kommune 5 209 innbyggere. I første og andre kvartal 2016 har kommunen fått 45 nye innbyggere som tilsvarer en befolkningsvekst på 0,9 %, noe som er over snittet for landet som ligger på 0,5 %.

Ørland kommune har stor inn- og utflytting, noe som gjør at netto tilflytting er liten. Kommunen har behov for mer kunnskap om flyttestrømmen, og anser det nødvendig i planperioden med en analyse for å se på tiltak som bidrar til større netto tilflytting.

Mulighetsstudie gjort for Bjugn og Ørland kommune av Rambøll og Bygdeforskning i november 2015, mener at en viktig årsak til at kommunene ligger etter prognosen om befolkningsvekst som de har anslått til 20 % i perioden 2013-2030, er at det opprinnelig var forutsatt at all virksomhet med F16 skulle flyttes fra Bodø i løpet av 2013/2014. Forutsetningene ble endret, og det ble bestemt at virksomheten skulle fortsette i Bodø så lenge F16-flyene er operative. Dette har forsinket utviklingen på Ørland, men mulighetsstudien viser at det ikke er grunn til å tro at den langsiktige utviklingen skal bli påvirket av denne endrede forutsetningen. Mulighetsstudien viser i tillegg at den opprinnelige prognosen var litt bratt de første årene med tanke på at det kan ta litt tid for nye familier å bryte opp og flytte permanent.

Det viktigste for Ørland kommune blir fortsatt å jobbe målrettet med kommunens strategier for å nå målet om 35 % befolkningsvekst

- Skape et attraktiv bosted med bolyst for en økende befolkning
- Folkehelse som grunnleggende verdi
- Kreativ og fremtidsrettet næringslivssatsing
- Bevisst miljøratsing og klimatilpassing
- Utvikle de kommunale tjenestene

Når det gjelder demografi og framskrevet folkemengde i planperioden så vil Ørland kommune ha størst økning i aldersgruppene 1-12 år og 20-66 år. Aldersgruppen 13-19 år reduseres, og det vil være en svak økning i aldersgruppen 67-90 år eller eldre. I kommuneplanens samfunnsdel er et av målene å legge til rette for et godt tjenestetilbud der befolkningsveksten er størst.

Framskrevet folkemengde 1. januar, etter region, alder, tid og statistikkvariabel for Ørland kommune (kilde: ssb.no)

	2016		2020		2025		2030		2040	
Vekst	Middels	Høy	Middels	Høy	Middels	Høy	Middels	Høy	Middels	Høy
0 år	68	68	62	72	60	70	57	66	55	67
1-5 år	279	279	309	333	322	374	309	360	292	356
6-12 år	384	384	406	407	436	464	462	540	446	533
13-15 år	191	191	158	158	176	177	195	205	206	244
16-19 år	288	288	245	245	232	234	245	249	276	325
20-44 år	1586	1586	1673	1688	1648	1686	1669	1739	1601	1744
45-66 år	1538	1538	1609	1616	1629	1640	1591	1620	1681	1763
67-79 år	616	616	632	634	688	699	787	804	983	1015
80-89 år	211	211	239	242	289	298	327	340	410	442
90 år eller eldre	48	48	52	54	58	64	67	80	100	135
Sum	5209	5209	5385	5449	5538	5706	5709	6003	6050	6624

Hvert alternativ beskrives ved fire bokstaver i følgende rekkefølge:

fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring. M = middels, L = lav, H = høy, K = konstant og 0 = null.

1.2 Fremtidig kommunestruktur og samarbeid mellom kommuner

I kommuneproposisjonen for 2015 la Regjeringen føringer for en helhetlig gjennomgang av kommunestrukturen, med en ambisjon om større og mer robuste kommuner. Regionale prosesser ble startet høsten 2014 og skal avsluttes innen utgangen av 2016. Proposisjonen om en helhetlig kommunestruktur skal legges fram for Stortinget våren 2017.

Det ble våren 2016 framforhandlet en avtale om sammenslåing av kommunene Bjugn og Ørland. Deretter ble det gjennomført en folkeavstemming i mai som viste at 67 % på Ørland stemte nei til avtalen. Med bakgrunn i resultatet fra den avholdte folkeavstemmingen vedtok kommunestyret i juni å avslutte det videre samarbeid med sammenslåing av de to kommunene. Etter dette har Bjugn startet forhandlinger med Åfjord kommune. Ørland kommune har ikke gått i dialog med andre kommuner om en sammenslåing, men Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har informert om at de i sin innstilling til nasjonale myndigheter ikke vil anbefale at Ørland kommune står alene som kommune. Fylkesmannen foreslår videre at Fosenkommunene bør slå seg sammen fra 2025.

1.3 utfordringer knyttet til etableringen av Ørland Hovedflystasjon:

I november 2017 kommer det første av flere nye F-35 kampfly til Ørland flystasjon, og det er grunn til å tro at det vil medføre stor oppmerksomhet og mange besøkende på Ørland i 2017. Det er betydelig byggeaktivitet på Ørland Flystasjon hvor nye bygninger skal settes opp og gamle skal renoveres. Anleggsfasen og innfasingen av nye F-35 kampfly vil vedvare i hele planperioden 2017-2020. Det antas at Ørland Flystasjon går over i en ordinær driftsfase fra 2020.

For å møte utfordringene og se mulighetene knyttet til etableringen av Norges nye kampflybase, har Ørland kommune gjennomført et omfattende planarbeid, og det vil nå være store muligheter for vekst i det sivile samfunnet i og rundt Ørland kommune. Det er behov for et utstrakt og godt samarbeid for å lykkes med dette arbeidet. Ørland kommune vil nyttiggjøre seg kompetanse på tema kommunikasjon på et strategisk nivå i fasen vi nå er inne i, og om mulig bruke skjønnsmidler for finansiering av denne kompetansen.

For Ørland kommune er det viktig å legge til rette for at så mange som mulig velger å bosette seg i kommunen, og at de blir værende. Det innebærer at kommunen må bidra til å utvikle attraktive bo- og arbeidsmuligheter, og gode kommunale tjenester. Samtidig må kommunen legge til rette for trivsel og gode levekår gjennom folkehelse- og miljøsatsing.

Ørland og Brekstad har et potensial til å bli et større og sterkere sentrum med vekstkraft. Steder med et godt omdømme har et konkurransefortrinn i kampen om ressurser, innbyggere og arbeidsplasser. Positivt omdømme skapes gjennom stolte, fornøyde innbyggere og næringsdrivende, og gode relasjoner til omgivelsene.

1.4 Økonomiske forutsetninger som er lagt til grunn:

- Statsbudsjettet legges til grunn for anslag på frie inntekter for 2017.
- En del av økte frie inntekter for 2017 gjelder utvidede kommunale oppgaver og statlige satsinger som medfører økte utgifter:

○ Innlemming øremerket tilskudd Frivillighetssentral	kr 365 000
○ Ny naturfagtime i skolen	kr 115 000
○ Tidlig innsats skole	kr 150 000
○ Øyeblikkelig hjelp psykisk helse og rus	kr 85 000
○ Satsing på rusarbeid	kr 300 000
○ Satsing på skolehelse	kr 50 000
○ Rehabilitering opptrappingsplan	kr 100 000
○ Dagaktiviteter demente	kr 45 000
○ Aktivitetstilbud sosialhjelpsmottakere	kr 60 000
- Kommunal deflator er satt til 2,5 %
- Arbeidsgiveravgiften er på 10,6 %.
- Pensjonsutgifter settes til 16,5 % for KLP (økt fra 16,0 %) og 12,5 for SPK – (uforandret).
- Renteutgifter er budsjettet med utgangspunkt i Nibor-rente på 1,1 % + 0,70 % påslag. I tillegg er det tatt hensyn til inngåtte kontrakter på fastrente.
- Sum økte årlige utgifter ifm finansiering og drift av ny idrettshall anslås til 3,0 mill i 2018. De endelig faktiske virkninger må innarbeides ifm budsjettarbeidet for 2018, men er foreløpig lagt inn gjennom et nedtrekk innenfor skole kr 1,0 mill, pleie og omsorg kr 1,0 mill og eiendomsforvaltning kr 1,0 mill.

2 BUDSJETTETS TALLDEL

2.1 Driftsbudsjettet 1A og 1B

Skjema 1A	Regnskap	Budsjett		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
(tall i hele tusen)	2015	2016		2017	2018	2019	2020
Rammetilskudd og innt. utjevning	-131 146	-150 700	1)	-153 400	-153 400	-153 400	-153 400
Skatt på formue og inntekt	-115 049	-115 200	1)	-123 400	-123 400	-123 400	-123 400
Planleggings- og prosjektrressurser	-12 000	-1 500		-1 500	-1 500		
Andre overføringer	-3 780	-3 780	2)	-3 780	-3 780	-3 780	-3 780
andre generelle statstilskudd	-1 723	-1 850	3)	-1 850	-1 850	-1 850	-1 850
Sum frie disponible inntekter	-263 698	-273 030		-283 930	-283 930	-282 430	-282 430
Renteinntekter og utbytte	-9 485	-6 500	4)	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Renteutg. og andre finansutgifter	18 767	19 500	5)	19 500	20 000	20 000	20 000
Avdrag på lån	17 000	19 000	5)	19 500	20 500	20 500	20 500
Netto finansinntekter og utgifter	26 282	32 000		33 000	34 500	34 500	34 500
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-509	0			0	0	0
Til ubundne avsetninger	509	50		565	825	565	825
Til bundne avsetninger	56				0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-500				0	0	0
Netto avsetninger	-444	50		565	825	565	825
overføring til investeringsregnskapet				0			
Sum til fordeling drift	-237 860	-240 980		-250 365	-248 605	-247 365	-247 105
Sum fordelt til drift i 1B	233 909	240 980		250 365	248 605	247 365	247 105
Regnskapsmessig mindreforbr	-3 951	0		0	0	0	0

Noter til budsjettskjema 1A og 1B - rammer til fordeling drift:

1. Rammetilskudd og skatteinngang i perioden er lagt inn i hht regjeringens forslag til statsbudsjettet for 2017.
2. Andre overføringer på kr 3 780' gjelder årlige overføringer fra Fylkeskommunen vedrørende bruforbindelse Storfosna.
3. Andre generelle statstilskudd gjelder rentekompensasjon på skoler og omsorgsboliger.
4. Renteinntekter og utbytte på til sammen kr 6 000' består av følgende faktorer:
  - Utbytte Trønderenergi 850'
  - Utbytte Fosenkraft 350'
  - Renter Trønderenergi (obligasjon) 1 400'
  - Renter Fosenkraft (ansvarlig lån) 1 900'
  - Renter på startlån og bankinnskudd 1 500'
5. Det forutsettes at byggelånsrenter på ny idrettshall i 2017 belastes byggeprosjektet. Renteutgifter og avdragsutgifter økes i 2018 på grunn av økning i langsiktig gjeld.

Skjema 1B	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
(tall i hele tusen)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Politisk styring og adm	4 180	4 495	4 965	4 705	4 965	4 705
Politisk styring	3 920	4 465	4 675	4 675	4 675	4 675
stortings /kommunevalg	260	30	290	30	290	30
				0		
Administrasjon og tilskudd	38 380	31 645	31 700	31 700	30 200	30 200
Rådmannskontor	1 975	3 840	3 455	3 455	3 455	3 455
Prosjektmidler	12 000	1 500	1 500	1 500		
Personal og tillitsvalgte	2 238	2 465	2 530	2 530	2 530	2 530
Info- og servicetorg	4 824	5 390	5 535	5 535	5 535	5 535
frivillighetssentral			365	365	365	365
IKT tjenesten	3 000	2 855	2 680	2 680	2 680	2 680
Økonomitjenesten	3 388	3 590	3 690	3 690	3 690	3 690
Tilskudd og næringsutvikling	2 713	3 490	3 700	3 700	3 700	3 700
Kirkelig fellesråd	2 668	2 875	2 955	2 955	2 955	2 955
Ørland kultursenter KF	5 574	5 640	5 290	5 290	5 290	5 290
				0		
Eiendom og teknisk	21 377	21 380	21 715	22 215	22 215	22 215
Eiendomsforvaltning	15 073	14 995	14 790	15 290	15 290	15 290
Plan og oppmåling	1 337	1 285	1 320	1 320	1 320	1 320
Landbrukskontor	1618	1670	1715	1 715	1 715	1 715
Brann og beredskap	3 349	3 430	3 890	3 890	3 890	3 890
				0		
Oppvekst	99 407	104 815	110 550	109 550	109 550	109 550
Fellesutgifter	8 919	9 215	10 005	10 005	10 005	10 005
Skoler	44 673	47 200	47 975	46 975	46 975	46 975
Fellesutgifter barnehage	3 285	3 300	3 510	3 510	3 510	3 510
Private barnehager	11 246	11 400	11 710	11 710	11 710	11 710
Kommunale barnehager	17 668	20 850	22 550	22 550	22 550	22 550
Barnevern	13 616	12 850	14 800	14 800	14 800	14 800
Helse og velferd	75 707	82 445	85 235	84 235	84 235	84 235
Fellesutgifter	3 381	4 270	3 685	3 685	3 685	3 685
Helse og familie	18 899	20 480	23 440	23 440	23 440	23 440
Institusjonstjeneste	22 063	22 920	23 190	22 690	22 690	22 690
Hjemmetjenesten	18 369	18 350	19 670	19 170	19 170	19 170
Oppfølgingstjenesten	9 014	10 750	9 950	9 950	9 950	9 950
Nav og sosialtjenesten	4 829	5 675	5 300	5 300	5 300	5 300
Flykningetjenesten	-848	0		0	0	0
Finansposter	-5 142	-3 800	-3 800	-3 800	-3 800	-3 800
Andre finansposter	-224			0		
Kalkulatoriske renter VAR	-1 178	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Avskrivning VAR	-2 551	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
Premieavvik og pensjon	-1 189			0		
Sum til fordeling	233 909	240 980	250 365	248 605	247 365	247 105

2.2 Investeringsregnskapet – skjema 2A og 2B

Skjema 2A	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Finansieringsbehov og finansiering	2016	2017	2018	2019	2020
Investering i anleggsmidler	89 600	256 200	42 850	42 750	23 050
Utlån og forskuttering	10 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Avdrag på lån	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Kjøp av aksjer og andeler	1 060	1 060	1 060	1 060	1 060
Dekking av tidligere års udekket					
Avsetninger til ubundne investeringsfond	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Årets finansieringsbehov	105 660	267 260	53 910	53 810	34 110
Finansiert slik:					
lån Hårberg skole		25 000			
lån idrettshall		28 000			
Bruk av lån - andre investeringer	74 200	24 300	15 850	10 950	6 350
Bruk av lån VA-anlegg	10 900	15 600	25 500	30 300	15 200
Bruk av lån utlån startlån	10 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Inntekter fra salg av tomter	7 000	8 000	4 000	4 000	4 000
Salg av Hårberg skole		100 000			
Salg Topp-etasje Libra		17 000			
Spillemidler idrettshall		25 800			
Tilskudd fra private - idrettshall		15 000			
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Overført fra driftsregnskapet					
Bruk av ubundne investeringsfond	1 060	1 060	1 060	1 060	1 060
Sum finansiering	105 660	267 260	53 910	53 810	34 110
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0

1. Utlån på kr 5,0 mill gjelder startlån som finansieres med egne låneopptak i Husbanken.
2. Avdrag på lån og mottatte avdrag på lån på kr 2,5 mill gjelder avdrag knyttet til innlån og utlån på startlån. Renteinntekter og renteutgifter knyttet til startlån føres i driftsbudsjettet.
3. Kjøp av aksjer på kr 1.060' gjelder årlig egenkapitalinskudd i KLP. Dette kan ikke lånefinansieres og må finansieres med bruk av ubundne investeringsfond.
4. Salg av tomter varierer fra år til år. Det budsjetteres med kr 8,0 mill i salgsinntekter i 2017. Kr 2,5 mill av årets inntekter avsettes til ubundne investeringsfond, og resten brukes til dekning av investeringer.

Skjema 2B		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Nr.	Prosjekter	2016	2017	2018	2019	2020
1	Utvidelse Ørland kirkegård	1 000			3 000	
2	Reasfaltering kommunale veier	500		1 000	1 000	1 000
3	Utskifting gatelysarmaturer	500	500	500	500	500
4	IKT prosjekter	2 500	2 500	2 000	2 000	1 500
5	Ørland kultursenter KF	500				
6	Ny kommunal hjemmeside	300				
7	Asfaltering Hovde Sør		750			
8	Gang og sykkelvei Hovde		1 000			
9	Infrastruktur Brekstadområdet	1 000	500	500	1 000	500
10	Opprusting bryggekanal Sørhavna - kulturhuset	2 000	2 000			
11	Fenderverk Brekstad Kai	2 500	2 500			
12	Utgifter til markedsføring og salg av eiendom	750	750	750	750	750
13	Opparbeidelse av næringsareal	500	3 000	5 000	2 000	2 000
14	Ferdigstillelse Ottersbo IV		3 500			
15	Hurtigbåtkai		4 000			
16	Rehabilitering kommunale bygg	3 000	2 000	2 000	1 500	1 500
17	Utvidelse og renovering Borgen Barnehage	8 100	5 200			
18	Ny idrettshall	48 000	85 800			
19	Småhus - boligsosial plan	2 000		1 000		
20	Boenheter - boligsosial plan	2 500		2 500		
21	Hånholdte enheter	300				
22	Gps/velferdsteknologi	300	200	200	100	
23	Låssystem ØMS		500	500	500	
24	Medisinrom oppfølgingstjenesten		300			
25	Utstyr og inventar barnehager	100	200	100	100	100
26	Nye lærebøker	300	300	300		
27	Fornyelse treningskjeller ØMS	200	100			
28	Tartandekke Ørland stadion	1 500		1 000		
29	Adresseprosjektet	200				
30	Varmepumper eldreboliger	150				
31	Barneskole		125 000			
32	VA-anlegg	10 000	10 000	10 000	10 000	
33	Sanering private avløpsanlegg	100	100	100	100	
34	Barset felleskom. vannverk - klausulering	250	500			
35	Barset felleskom. vannverk - adkomstvei	150				
36	Barset felleskom. vannverk - Seter pumpest.	200				
37	Overføringsledning Ørland	200	4 800	15 000	20 000	15 000
38	Tilstandsanalyse av ledningsnett		200			
39	Reservevannforsyning - utredning			200	100	
40	Behandlingsanlegg - utredning kapasitetsøkning			200		
41	Tilstandsvurdering dam, reguleringshøyde				100	200
Sum		89 600	256 200	42 850	42 750	23 050

Utgifter i skjema 2B er netto utgifter etter fradrag for mva kompensasjon.

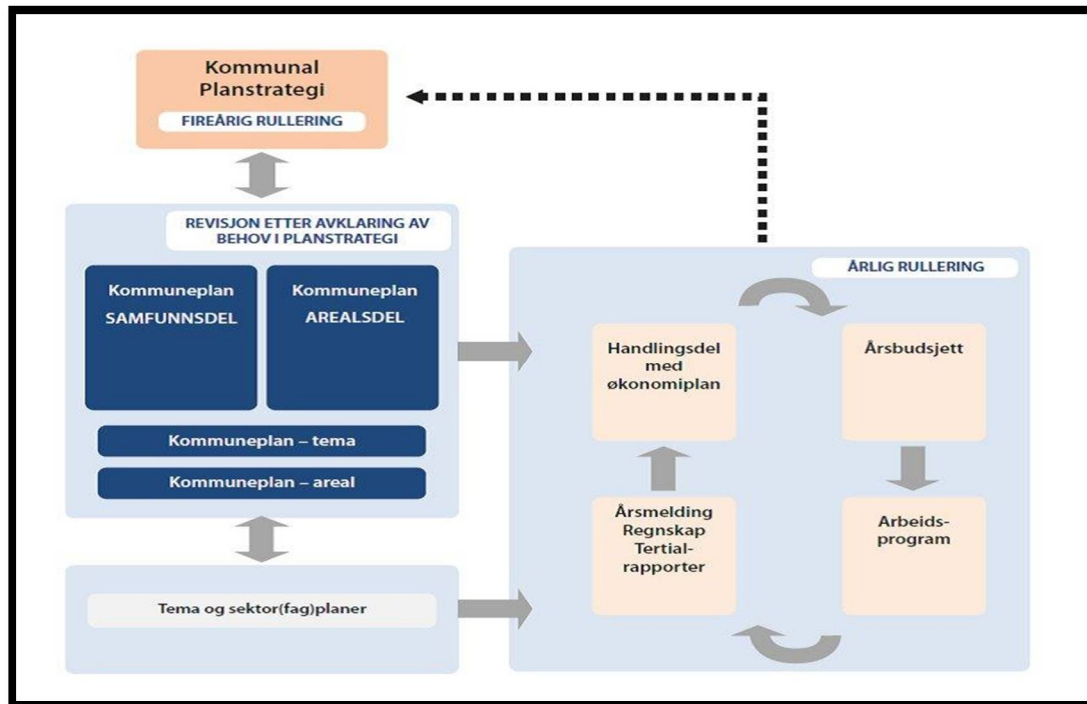
2.3 Investeringsprosjekter

Nr	Prosjekt	Beskrivelse
1	Utvidelse Ørland kirkegård	Midlertidig utvidelse mot nord i 2016, og senere utvidelse mot øst.
2	Reasfaltering kommunale veier	Kostnader knyttet til reasfaltering av kommunale veier iht vedlikeholdsplan for kommunale veger.
3	Utskifting gatelysarmaturer	Kostnader knyttet til utskifting av gamle gatelysarmaturer iht vedlikeholdsplan for kommunale veger.
4	IKT prosjekter	Investeringer i utstyr til IKT iht nye behov og oppgraderinger.
5	Ørland kultursenter KF	
6	Ny kommunal hjemmeside	
7	Asfaltering Hovde Sør	Opparbeidelse ifm boligfelt
8	Gang og sykkelvei Hovde	Opparbeidelse ifm boligfelt
9	Infrastruktur Brekstadområdet	Eventuell kommunal andel ved opparbeidelse av kommunal infrastruktur Brekstad sentrum, ifm bygging. Vei, fortau osv.
10	Opprusting bryggekant Sørhavna - kulturhuset	Opprusting av fyllingskanten nedenfor bryggeplassen iht framlagte planforslag.
11	Fenderverk Brekstad Kai	Nytt fenderverk på Brekstad kai.
12	Utgifter til markedsføring og salg av eiendom	Salg og markedsføring av kommunal eiendom utgjør en kostnad som må budsjetteres
13	Opparbeidelse av næringsareal	Opparbeidelse av næringsareal på Ulsetmyran
14	Ferdigstillelse Ottersbo IV	Opparbeidelse av boligfelt
15	Hurtigbåtkai	Kommunal andel i investeringer i nytt kaianlegg for hurtigbåt
16	Rehabilitering kommunale bygg	Nødvendig rehabilitering, oppgradering bærerom, trygdeboliger, skilting ØMS,
17	Utvidelse og renovering Borgen Barnehage	Behov for utvide lekeutstyr og inventar i takt med økning i antall barn
18	Ny idrettshall	Ramme for bygging av ny Ørland Arna - etter fradrag for mva-kompensasjon
19	Småhus - boligsosial plan	Bygging av tre småhus
20	Boenheter - boligsosial plan	Bygging av boenheter iht boligsosial plan
21	Hånholdte enheter	Velferdsteknologi innen pleie og omsorg
22	Gps/velferdsteknologi	Velferdsteknologi og hjelpemidler innen helse og omsorg
23	Låssystem ØMS	Nødvendig oppgradering av låsesystem
24	Medisinrom oppfølgingstjenesten	Medisinrom og kontor
25	Utstyr og inventar barnehager	Nødvendig oppgradering av utstyr

26	Nye lærebøker	Oppdatering av lærebøker
27	Fornyelse treningskjeller ØMS	Oppgradering av utstyr
28	Tartandekke Ørland stadion	Nødvendig oppgradering i hht tilstandsrapport
29	Adresseprosjektet	Ferdigstillelse av adresseprosjektet
30	Varmepumper eldreboliger	
31	Barneskole	Bygging av ny barneskole - ramme på 125,0 mill og tilskudd fra staten på kr 100,0 mill
32	VA-anlegg	Oppradering av kommunens vann og avløpsnett iht hovedplan for vann og avløp.
33	Sanering private avløpsanlegg	Registrere tilstand og utarbeide tiltak i forhold til private avløpsanlegg som ikke tilfredstiller gjeldende forskrifter. Kostnader med gjennomføring av tiltakene forutsetes dekket av den enklet huseier.
34	Barset felleskom. vannverk - klausulering	Kostnader knyttet til revisjon av klausuleringsbestemmelser for Barsetvatnet.
35	Barset felleskom. vannverk - adkomstvei	Kostnader knyttet til revisjon opparbeidelse av ny adkomstvei til vannverket
36	Barset felleskom. vannverk - Seter pumpest.	Kostnader knyttet til nytt styringssystem for Seter pumpestasjon og Småmyrhaugan høydebasseng.
37	Overføringsledning Ørland	Investeringer opp mot Barset kommunale vannverk
38	Tilstandsanalyse av ledningsnett	Investeringer opp mot Barset kommunale vannverk
39	Reservevannforsyning - utredning	Investeringer opp mot Barset kommunale vannverk
40	Behandlingsanlegg - utredning kapasitetsøkning	Investeringer opp mot Barset kommunale vannverk
41	Tilstandsvurdering dam, reguleringshøyde	Investeringer opp mot Barset kommunale vannverk

3 ÅRSBUDSJETT OG ØKONOMIPLAN

I plan- og bygningsloven beskrives den fireårige Handlingsplanen som kommuneplanens kortsiktige del. Handlingsplanen med økonomiplanen skal vise hvordan kommuneplanens visjon og mål skal konkretiseres, prioriteres og realiseres i et fireårs perspektiv.

Handlingsplanen skal beskrive realistiske ambisjoner og konkrete mål for fireårsperioden innenfor en realistisk økonomisk ramme, og er en del av vårt helhetlige styringssystem med årshjulet som utgangspunkt for aktivitetene knyttet til planprosessen.

Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse i budsjettåret.

Budsjett og økonomiplanen bygger på regjeringens forslag til statsbudsjett, kommuneproposisjonen, kommuneplanens samfunnsdel, kostra-tall, kommunebarometeret og andre relevante data.

4 ØRLAND - MELLOM HIMMEL OG HAV

Kommuneplanens samfunns- og arealdel som er det sentrale styringsdokumentet og som omhandler den strategiske utviklingen for Ørland ble vedtatt 13.11.14. Kommuneplanens arealdel er under revidering når det gjelder rød støysone og det er kommet signaler fra planutvalget om revidering av sentrumsplan.

Ørland kommune har mål om en befolkningsvekst på 35 % i perioden 2013-2026 og har valgt fem strategier for ønsket samfunnsutvikling.

4.1 Skape et attraktiv bosted med bolyst for økt befolkning

Kommunen har lagt til rett for et variert botilbud, med leiligheter og rekkehus i sentrum og eneboligtomter i andre deler av kommunen. Det er dialog mellom Forsvarsbygg og Ørland kommune når det gjelder behovet for utleieleiligheter til forsvarsansatte, og det er dialog mellom utbyggere og kommunen for å legge til rette på en god måte.

Det er etablert et rikt kultur- og idrettsliv i kommunen. Ørland kultursenter er en markant aktør i et regionalt perspektiv og det er nylig vedtatt å bygge Ørland arena, en flerbrukshall som kan benyttes av eksisterende og nye idretter.

Når det gjelder infrastruktur og kommunikasjon jobbes det med gode ferge- og hurtigbåtforbindelser, og sivile flyavganger til Gardermoen. Det regionale samarbeidet, og samarbeid med andre forvaltningsnivå, er avgjørende for å løse viktige infrastrukturutfordringer blant annet innenfor samferdsel og skolestruktur. Videre må det jobbes med å etablere gode gang- og sykkelveier i anleggsfasen og mellom sentrale boligområder i kommunen.

Ørland kommune har en tilflytting- og inkluderingsstrategi som skal sørge for en «myk landing i Ørland» for tilflyttere. I Mulighetsstudie Bjugn og Ørland kommuner (2015) vises det til at «de gode historiene» og Ørlandsambassadører, sammen med tilflyttings- og velkomstarrangement, har hatt en funksjon for å presentere kommunen og bidra til integrering. Kommunen har et omdømmeansvar og det er utarbeidet en kommunikasjonsstrategi med tiltaksplan for ansatte i Ørland kommune.

4.2 Folkehelse som grunnleggende verdi

Folkehelse som grunnleggende verdi er en av Ørland kommunes strategiske retning mot 2026, og er sentral i all kommunal planlegging og virksomhet. Bred kunnskap om folkehelse er viktig for å sikre dette. Kommunen skal ha en skriftlig oversikt over helsetilstanden i befolkningen, og de positive og negative faktorer som påvirker helse. Oversiktsdokumentet er et viktig grunnlag for arbeidet med planstrategien, og er nå utarbeidet for første gang i Ørland kommune. Dokumentet skal oppdateres hvert fjerde år i forbindelse med rullering av kommunal planstrategi.

Utfordringsdokumentet «Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Ørland 2016» viser at flertallet i Ørland har gode oppvekst- og levekårsforhold, men at det er litt for mange ungdommer som føler seg ensomme. Dokumentet viser også at kommunen må ha større oppmerksomhet på psykiske vansker/belastninger hos barn og unge, og spesielt jenter på ungdomstrinnet. Ørland kommune har hatt fokus på styrking av foreldrerollen, og det anses fortsatt viktig å tilby lavterskeltilbud som bidrar til at foreldrene greier å være foreldre.

Folkehelseinstituttet utarbeider hvert år en folkehelseprofil for kommunen. Ørland scorer dårligere enn landsnivået når det gjelder andel uføretrygdde 18-44 år, arbeidsledige 15-29 år, frafall i videregående skole, ensomhet blant unge, trivsel på skolen i 10. trinn og overvekt hos 17-åringer. Dette er utfordringer som til dels henger sammen.

Ørland kommune jobber med nærmiljø og stedsutvikling i et folkehelseperspektiv. Det jobbes med samfunnsutviklingsprosjekter som bidrar til større boattraktivitet på tettstedene Brekstad, Uthaug og Opphaug. Gjennom dialog og folkemøter etableres det attraktive møteplasser uavhengig av alder og livssituasjon.

4.3 Kreativ og fremtidsrettet næringslivssatsing

Ørland kommune har et variert næringsliv og en gründerkultur. Ørland har bedrifter innen fiskeforedling, tekstilproduksjon, kornmølle, verktøygrossist, konferansehotell, restauranter, cafeer, reiseliv, entreprenørvirksomhet, uteplasser, transportfirma, rederi, spedisjon, fortolling og et stort antall handels- og servicebedrifter.

Ørland kommune jobber aktivt med å være næringsvennlig. Et av de viktigste områdene er gjennom tilstrekkelig og riktig type næringsareal. Reguleringsplan for Brekstad sentrum er vedtatt slik at det er enkelt for aktører å forholde seg til hvilken type næring og hva slags utvikling som er ønskelig i sentrum. Det er relativt god tilgjengelighet på butikk og forretningslokaler. Brekstad Vestre inneholder rundt 40 daa med ferdigregulert og ferdigutviklet næringsareal. En større grossist åpnet dørene allerede før området var ferdigstilt og det forventes at flere vil etablere seg her i årene som kommer. Reguleringsplan for Brekstadbukta venter på å bli godkjent. Ulsetmyra er ferdigregulert og klar for utvikling av rundt 100 daa. Reguleringsplan for Uthaug havn er under utarbeidelse.

Omdømmebygging er et annet viktig område hvor en kommune kan støtte sitt nåværende næringsliv og bidra til å tiltrekke ny virksomhet til kommunen. Kommunen må jobbe mer aktivt med å utnytte blesten rundt kampflybasen ved å bidra til at Ørland som merkenavn blir enda mer kjent. Næringskonferanser og bygg- og bomesser som gir kompetanseheving og nettverksbygging er viktige arenaer.

Forsvarets utbygging ved Ørland flystasjon har stor betydning for hele regionen. Derfor har Ørland kommune initiert opprettelse av en Forsvarskoordinator-funksjon for Fosen-regionen, noe som skal bidra til å styrke regionens utviklingskraft gjennom å bidra til økt samhandling mellom militær og sivil sektor. Forsvarskoordinator funksjonen er et partnerskap mellom Ørland kommune, Fosen Regionråd, Bjugn kommune, Næringsalliansen og Sør-Trøndelag Fylkeskommune. Fordelen med denne løsningen er at flere personer med ulik kompetanse står parat til å løse de oppgavene som står foran oss. Utviklingen ved Ørland flystasjon har mange interessenter, bl.a. kommuner, fylkeskommuner, FoU-miljø, utdanningsinstitusjoner og næringsliv. For å møte de ulike interessentene på god og kompetent måte, er koordinator-arbeidet definert som en funksjon utført av flere personer med ulik kompetanse. Noen av de primære områdene funksjonen skal dekke er å skape god dialog mellom vertskommunene, og påvirke i saker hvor dette er nødvendig. En viktig oppgave er å skape gode samarbeidsarenaer mellom Ørland flystasjon og regionalt samfunns- og næringsliv, bidra til å synliggjøre et dynamiske arbeidsmarkedet på Fosen og bidra i prosesser som omhandler rammebetingelser for sivil-militært samarbeid.

Base Ørland er en industriklynge rettet mot forsvarsmarkedet. Det har i lengre tid vært jobbet med å få Base Ørland inn under Arena-programmet til Innovasjon Norge. Den midtnorske forankringen er ikke tilfeldig. Ørland flystasjon blir fra 2017 tyngdepunktet i Luftforsvaret og vil ha en unik konsentrasjon av luftoperativ og teknisk kompetanse. Denne

oppbyggingen gir potensial for annen vekst, bl.a. gjennom at store nasjonale lokomotiv innen forsvarsindustrien etablerer seg ved basen. Samtidig opplever Midt-Norge økt fokus på grunn av at regionen er landingsplass/mottaksarena for all alliert bistand i krise- og øvingssituasjoner. Luftforsvaret konsentrerer i enda større grad sin aktivitet i Midt-Norge. Økt operativ evne og nye prinsipper knyttet til logistiske løsninger - øker potensialet for større grad av militært og sivilt samarbeid. Dette vektlegges gjennom St.prp.nr. 151 S *Kampkraft og bærekraft*.

Landbruk er et satsningsområde i Ørland Kommune. Å løfte landbruket inn i en ny tid, innebærer videreutvikling, fornying og vekst. Grønt skifte, bioøkonomi, befolkningsøkning, klimaendringer, lokalmat, ren mat og matberedskap er noen av de nye markedsmulighetene og fokusområdene i samfunnet som gir landbruket stadig nye muligheter. Landbruksarealene i Ørland er noen av de beste man finner i Sør-Trøndelag og det er viktig å jobbe for at potensielle i ressursgrunnlaget utnyttes. Dagens landbruksproduksjon på Ørlandet har en verdi på om lag 158 millioner kroner årlig. Hovedmålet i gjeldende Landbruksplan for landbruket i Ørland og Bjugn er å øke omsetningen med 10% i planperioden. For å nå målene er blant annet fokus på kunnskapsbygging, rekruttering og nettverksbygging viktig.

Landbruksnæringa må utvikles parallelt med andre samfunnsinteresser- som for eksempel verneinteressene i Austråttlunden - og det er et stort behov for tilpassede løsninger for støyutsatte bruk rundt kampflybasen. Kommunene har et faglig sterk landbruksavdeling og det er viktig å opprettholde kapasiteten for å drive offensivt i forhold til forvaltningsoppgavene og til utviklinga av landbruksnæringa.

4.4 Bevisst miljøsatsing og klimatilpassing

Ørland kommune har i mange år hatt stort fokus på energi- og miljø. Det grønne skifte og bærekraft har gjennomgående fokus i all utvikling. Kommunen vedtok allerede i 2007 egen miljø- og energiplan, med visjon om å være en foregangskommune i Midt-Norge for utvikling og bruk av kortreist og fornybar energi. Kommunen er i rivende utvikling som følge av Kampflybaseutbygginga og framtidige miljø- og energimål bør gjennomgås ved en revisjon av energi- og miljøplanen. Elektrisitet er den dominerende energibæreren til oppvarming av næringsbygg og boliger. Dette suppleres i Brekstad sentrum med energi fra Fosenkrafts fjernvarmeanlegg.

Områdeplan Brekstad er utviklet med vedtatt målsetning om en miljø-, klima-, og energistandard høyere enn dagens nivå. Konkrete mål og tiltak må innarbeides og gjennomføres i all privat og offentlig planlegging. Nærmere konkretisering må framgå av revidert energi- og miljøplan.

Kampflybasebygginga betyr store miljø- og energiutfordringer for lokalsamfunnet. Forsvaret har stort fokus på energisparing og framtidige klima- og miljøtilpasninger. Den nye basen betyr synergimuligheter. Nye energikilder som sol, bio og hydrogen kommer. En ny plan må synliggjøre evt muligheter som følge av at forsvaret anvender ny teknologi i tidlig fase.

En planrevisjon bør omhandle forbruk og avfall (både privat og offentlig), arealplanlegging og transport på veg, i lufta og med båt. Stasjonær energibruk (i boliger, bygg, næringsanlegg, industri osv.) og beredskap og klimatilpassing.

4.5 Utvikle de kommunale tjenestene

En befolkningsvekst antas i hovedsak å gi kommunen mange muligheter, og det er viktig at kommunen er en god tilrettelegger gjennom et tjenestetilbud som bidrar til at den enkelte innbygger mestrer sin hverdag.

Ørland kommune har fem flotte barnehager, alle med ulik profil. Kommunen kan tilby plass til alle barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen. Det er også unikt at kommunen har fire barnehageopptak i året, noe som er en god tilrettelegging og investering for familier og deres barn. Ørlandsskolen skal være en arena for læring og mestring, og gode læringsmiljø skal være det grunnleggende fundamentet.

Hovedutfordringer innen oppvekst i kommunen er stort frafall i videregående skole og de faglige resultatene etter det 10-årige grunnskoleløpet.

På Ørland Medisinske Senter er kommunale helse- og familietjenester samlokalisert med hjemmetjeneste og sykehjem. Her er også interkommunale helsetjenester, legevaktsenter og spesialisthelsetjenester i regi Fosen Helse IKS.

Når det gjelder de eldste innbyggerne må Ørland kommune legge til rette for at flest mulig friske eldre skal greie seg selv lengst mulig gjennom å fokusere på frisklivstenkning, mestringsstrategier og hverdagsrehabilitering. I dokumentet «Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Ørland 2016» kommer det fram at det er litt for mange ensomme eldre i uten nettverk som opplever utenforskap. Det er også økende rusmisbruk blant godt voksne/eldre.

5 ØKONOMISKE FORUTSETNINGER I PLANPERIODEN

5.1 Status - handlingsrom og prioriteringer i foregående periode

Vi har fra et akkumulert merforbruk i 2012 på kr 14,2 mill snudd økonomien fra minus til pluss. To år med økonomiske innstramminger ble i 2015 avløst av en utflating på et lavere aktivitetsnivå, men som ansees bærekraftig over tid. Samtidig har vi fortsatt en høy gjeld og høye utgifter til barnevern, og dette binder opp ressurser som gjør at det blir mindre igjen til drift enn i tilsvarende kommuner. Da blir det krevende over tid å holde - eller forbedre - tjenestetilbudet vårt når vi har mindre ressurser enn andre.

Samtidig viser en oversikt fra Kommunebarometeret at vi har kommet igjennom innstramminger uten at vi samlet sett har fått et dårligere tjenestetilbud enn andre kommuner som vi kan sammenligne oss med.

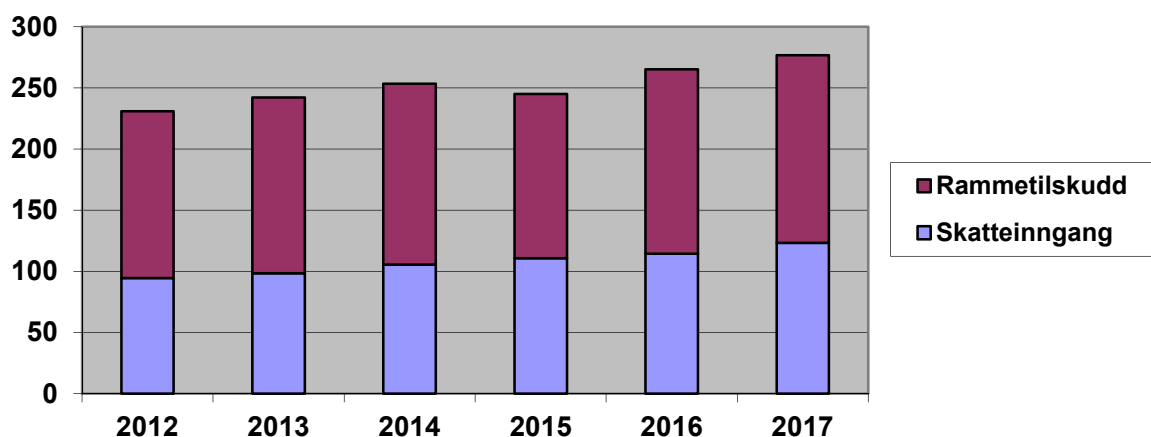
5.2 Skatteinntekter og rammetilskudd i planperioden

Kommunens frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter. Nivået på disse inntektene blir bestemt ut fra pris- og lønnsvekst (kommunal deflator), vekst i frie inntekter, innlemming av tidligere øremerkede tilskudd og korreksjoner knyttet til endringer i oppgaver. Det overordnede formålet med det kommunale inntektssystemet er å jevne ut kommunenes økonomiske forutsetninger slik at det kan gis et mest mulig likeverdig tjenestetilbud i alle kommuner. Ved fordeling av rammetilskudd tas det hensyn til strukturelle ulikheter i kommunenes kostnader (utgiftsutjevning), og ulikheter i skatteinntekter (inntektsutjevning).

Hoveddelen av rammetilskuddet gis som et fast innbyggertilskudd basert på folketall 1. juli året før budsjettåret, og inntektsutjevning gis etter folketall pr 01.01 i budsjettåret.

Regjeringens forslag til statsbudsjett gir følgende prognose for frie inntekter for 2017:

- Rammetilskudd og inntektsutjevning	153,4 mill
- Skatteinntekter	123,4 mill
Sum frie inntekter	276,8 mill

5.3 Økning i frie inntekter ut over lønns- og prisvekst:

I statsbudsjettet legges det inn midler til nye oppgaver og innlemming av eventuelle tidligere øremerkede tilskudd. Dette kommer i tillegg til endringer i forhold til folketall, demografi og generell lønns- og prisvekst. Økningen i frie midler må derfor sees i sammenheng med økte oppgaver og forventninger fra staten som legges inn i statsbudsjettet.

For 2017 er følgende endringer lagt inn for Ørland kommune:

• Innlemming øremerket tilskudd Frivillighetssentral	365 000
• Ny naturfagtime i skolen	115 000
• Tidlig innsats skole	150 000
• Øyeblikkelig hjelp psykisk helse og rus	85 000
• Satsing på rusarbeid	300 000
• Satsing på skolehelse	50 000
• Opptappingsplan rehabilitering	100 000
• Dagaktiviteter demente	45 000
• Aktivitetstilbud sosialhjelpsmottakere	60 000

Arbeidsgiveravgift

Ørland kommune har tidligere mottatt et skjønnstilskudd på kr 5,5 mill på grunn av høy sats i arbeidsgiveravgift. Satsen for arbeidsgiveravgift ble 01.07.14 redusert fra 14,1 % til 10,6 %, og innsparingen på dette ble hensyntatt gjennom et trekk i rammetilskudd med kr 6,7 mill i 2015.

Ifølge statsbudsjettet for 2017 skal de kommunene som har fått redusert arbeidsgiveravgift, nå få en nedtrapping på trekket i rammetilskudd over 5 år. Dvs at i 2020 vil kommunene ikke få noe trekk pga nedgang i arbeidsgiveravgiften. På grunn av dette vil også Fylkesmannen nedtrappe skjønnstilskuddet over tilsvarende fem år.

Langsiktig gjeld og avdrag

Det er gjennom flere år foretatt store investeringer i nye bygninger, og gjennomført oppkjøp og utvikling av tomteområder. Dette gjelder blant annet kulturhus, barnehage, ungdomsskole, ungdommens hus, Meieritomta, Hovde Sør samt investeringer innen vann og avløp.

Disse investeringene er i stor grad lånefinansiert, og ved utgangen av 2015 er total lånegjeld inkl startlån på kr 674,9 mill. I 2016 er det budsjettet med et låneopptak på 46,0 mill (dersom vedtatt låneopptak til ny idrettshall holdes utenfor), slik at langsiktig gjeld ved utgangen av 2016 vil være på ca kr 700,0 mill.

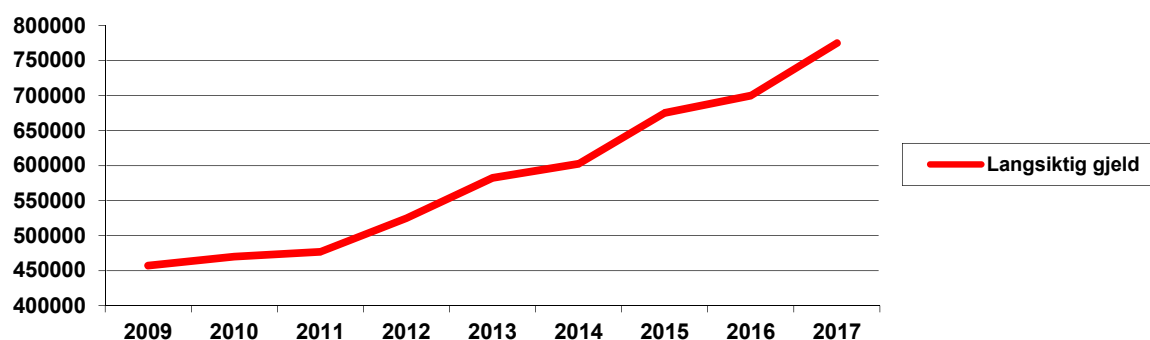
I 2017 er det budsjettet med følgende låneopptak:

- Kommunal andel Hårberg skole	25,0 mill
- Kommunal andel ny idrettshall	28,8 mill
- VAR-sektoren	15,6 mill
- Andre investeringer	24,3 mill

Med disse låneopptakene vil total langsiktig gjeld utgjøre ca kr 775,0 mill ved utgangen av 2017.

I tillegg er det forutsatt at kommunen forskutterer tippemidler på ny idrettshall på kr 25,8 mill. Dette vil trekke på likviditeten til kommunen og utgjøre en rentekostnad frem til tippemidler blir utbetalt. Det må vurderes om det vil være behov for låneopptak knyttet til denne forskutteringen.

Prognose for utvikling av langsiktig gjeld:

I tillegg til krav om balanse i driftsregnskapet, stiller kommuneloven krav til at all gjeld skal nedbetales minst like raskt som gjenværende levetid på kommunens anleggsmidler (minimumsavdrag). Dette betyr at en økning av gjeld automatisk vil føre til et krav om en tilsvarende økning i årlige avdragsutgifter i driftsregnskapet, noe som reduserer kommunens handlefrihet i forhold til å vedta nye investeringer.

- På grunn av tidligere økning av langsiktig gjeld er avdrag økt til 19,5 mill i 2017, og videre til 20,5 mill i 2018.

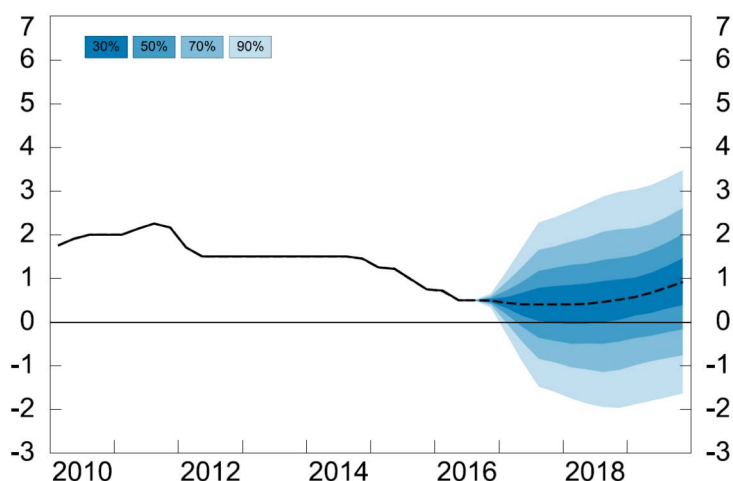
Finansutgifter og finansinntekter

Kommunens finansinntekter består av renteinntekter og utbytte fra Trønderenergi AS og Fosenkraft AS, samt renteinntekter fra utlån (startlån) og renteinntekter på kommunens kortsiktige likviditet, f.eks ubrukte lånemidler.

Renteutgifter på langsiktig lån er en vesentlig post i kommunens budsjett, og renteutgiftene prognoseres i hht rentenivået. Renteutgifter baserer seg på lån i kommunalbanken til NIBOR-rente med et påslag på 0,70 %.

Styringsrenten de siste fem årene og anslag fremover:

Figuren under viser styringsrenten i prosent de siste fem årene og anslag fremover fra siste Pengepolitisk rapport (22.09.16) fra Norges Bank:

Norges bank sin rentebane signaliserer at styringsrenten skal ligge under 1,0 % fram til utgangen av 2018, men sier samtidig at renten skal tilbake på et «normalnivå» på rundt 3 %.

Pr i dag prognoseres det at renten vil ligge lavt i lang tid fremover, og det legges ikke inn noen økning i rentenivå i planperioden.

Prognose i budsjettet	2017	2018	2019	2020
- nibor	1,10 %	1,10 %	1,10 %	1,10 %
- påslag kommunalbanken	0,70 %	0,70 %	0,70 %	0,70 %
Budsjettrente	1,85 %	1,85 %	1,85 %	1,85 %

I tillegg til dette betales det renter på renteswaper som er inngått med binding mot NIBOR, slik at rente for 2017 er budsjettet med 2,5 %.

5.4 Tilskudd og næringsutvikling:

	B2015	B2016	B2017
Regionrådet	660 000	680 000	730 000
Sava	620 000	600 000	600 000
Fosen DMS	570 000	590 000	685 000
Fosen helsekompetanse	150 000	155 000	155 000
Skulptur	70 000	70 000	70 000
Utviklingsmidler kulturforetaket	400 000	200 000	200 000
Næringsalliansen	200 000	250 000	250 000
Kystnorge AS	275 000	275 000	275 000
Næringsarbeid - økt til 1,5 % stilling	550 000	1 195 000	1 220 000
Sum tilskudd	3 495 000	4 015 000	4 185 000
Følgende dekkes av RDA-midler			
- Næringsalliansen	200 000	250 000	250 000
- Kystnorge	275 000	275 000	275 000
SUM RDA-midler	475 000	525 000	525 000
Netto utgifter - tilskudd	3 020 000	3 490 000	3 660 000

Næringsalliansen og tilskudd til Kystnorge AS forutsettes å finansieres av Rda-midler. Tidligere mottatte midler er avsatt til fond, og det er disse som foreslås brukt i 2017. Når det gjelder næringsarbeidet er det ikke lagt inn utgifter til direkte støtte til Ørland næringsforening ut over kommunens kontingent til foreningen.

Det er i statsbudsjettet for 2017 lagt inn statlig støtte til drift av Ørland lufthavn for 2017, og det forutsettes at alle utgifter til lufthavna dekkes over statlige tilskudd.

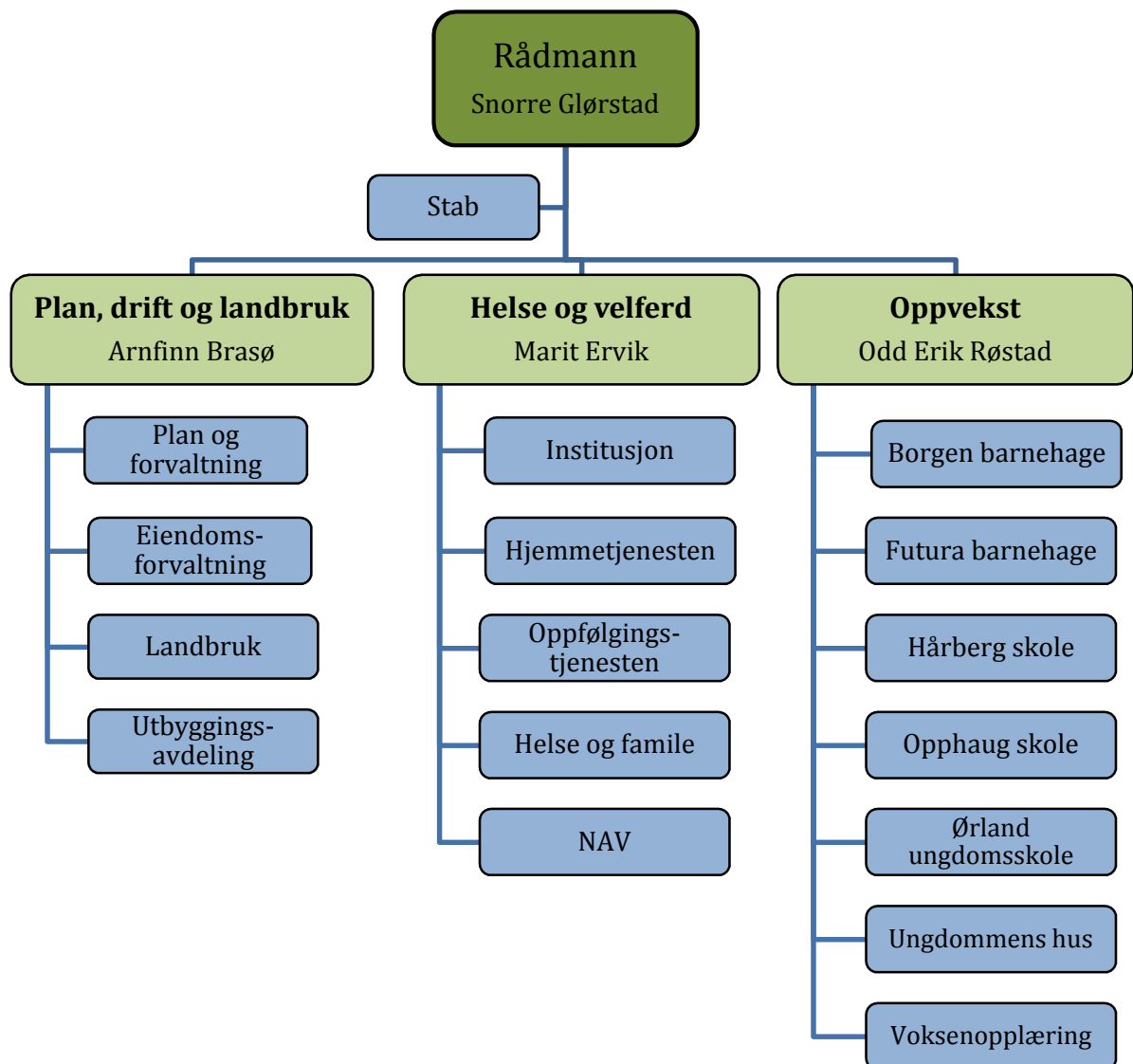
Kirkelig fellesråd

- Budsjettet driftstilskudd som overføres til Kirkelig fellesråd er på kr 2.720.000, samt kr 60.000 i tilskudd til kirker og trossamfunn. I tilskuddet til Kirkelig fellesråd ligger også 25 % stilling til ny diakonstilling som ble opprettet i 2015.
- I tillegg belastes budsjettet for kirkelig fellesråd med interne kommunale utgifter med til sammen kr 180.000. Dette gjelder utgifter til husleie, telefoni, sentralbord osv.

Ørland Kultursenter KF - Regionalt kulturhus

- Ørland Kultursenter KF får overføringer til drift fra Ørland kommune på kr 5 290 000.
- Det er i tillegg budsjettet med egne utviklingsmidler på kr 200.000, som disponeres av kultursenteret.
- I budsjettet er det foreslått en reduksjon på kr 500.000 i årlige overføringer til kultursenteret. Dette begrunnes med tilsvarende reduksjoner i kommunale enheter.
- Ørland kommune har alle utgifter knyttet til drift av lokaler, renhold, oppvarming, vaktmester, IKT, personal, lønn- regnskapsføring og revisjon.

6 ORGANISASJON OG MEDARBEIDERE

6.1 SOLA - vårt verdigrunnlag - Samhandlende, Offensive, Lærende, Ansvarlige

Våre løfter er;	Dette betyr;
Vi er S amhandlende og løsningsorientert	Vi jobber på tvers av tjenesteområdene
Vi er O ffensive og nytenkende	Vi er åpne, aktivt lyttende og utviklingsorienterte
Vi bruker vår kompetanse (L) for å gi deg gode tjenester	Vi har en læring, kunnskapsdeling og refleksjon
Vi (A) møter deg med respekt og anerkjennelse	Vi møter innbyggere, brukere og kollegaer ut fra samme verdigrunnlag.

6.2 Kommunens arbeidsgiverpolitikk

August 2013 vedtok kommunestyret en overordnet arbeidsgiverpolitikk etter bestilling fra kommunens administrasjonsutvalg. Arbeidsgiverpolitikken er kommunens livsfasepolitikk og utgjør kommunens samlede personalpolitikk.

Som en del av tiltakene i overordnet arbeidsgiverpolitikk er det siden 2013 Utarbeidet følgende strategidokument; Etiske retningslinjer, Kommunikasjonsstrategi med tiltaksdel, Kompetansestrategi med tiltaksdel. I 2016 starter arbeidet med utarbeidelse av kommunens rekrutteringsstrategi. Kommunens overordnede arbeidsgiverpolitikk skal revideres i kommunestyret i 2017.

Arbeidsmiljø, velferd & trivsel

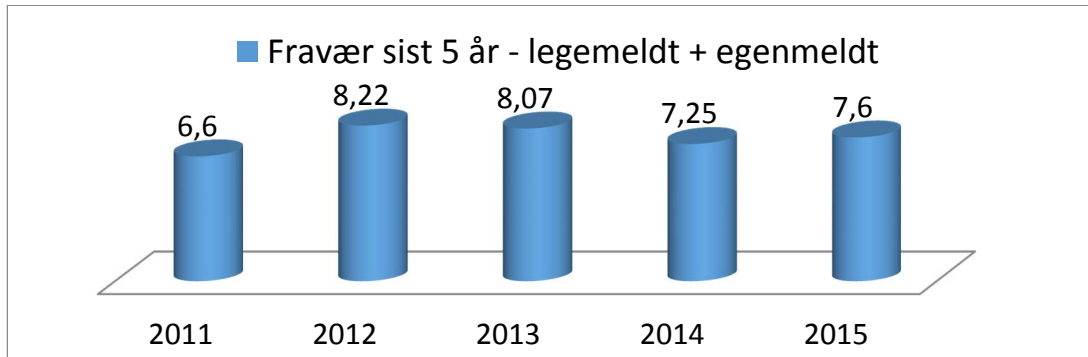
Mål - vedtatt arbeidsgiverpolitikk:

- Legemeldt sykefraværspersent for Ørland kommunen totalt på 5,7 % eller lavere, jfr. mål i IA-avtalen.
- Øke den reelle pensjonsalderen.
- 90 % av ansatte som er syke benytter egenmelding.
- Medarbeideundersøkelsen skal ha en gjennomsnittlig score på over 5.
- Andel av langtidsfriske på over 50 %

Måleparameter for arbeidsmiljøet er bl.a. sykefravær og medarbeiderundersøkelser

Sykefravær

Ørland kommune har som målsetting i henhold til IA- avtalen om å få legemeldt sykefravær ned på 5,7 %. I 2015 var det legemeldt fraværet på 5,82 % og totalfraværet (legemeldt + egenmeldt) på 7,6 %. Totalfraværet pr. 01.09 i 2016 er på 7,7 % mot 7,5 % på samme tid i fjor.

Til tross for de økonomiske innstramningstiltak som er gjennomført siden 2012, har vi så langt ikke hatt en økning av fraværet målt opp mot fraværet i 2012. Driftsrammene oppleves av mange som marginale og dette kan på lengre sikt få negative effekter på trivsel og sykefravær. Det må derfor fortsatt være et sterkt arbeidsmiljøfokus og tett oppfølging av sykmeldte.

Medarbeiderundersøkelsen ble sist gjennomført i 2014. Resultatene fra undersøkelsen viser noe bedre score enn i 2012 (4,4 %) mot snitt totalt 4,6 i 2014 - som er samme snitt som i landet. I følge kommunens arbeidsgiverpolitikk gjennomføres medarbeiderundersøkelsen hvert 2. år. Medarbeiderundersøkelsen 2016 er nå i gang og presenteres kommunestyret i 2017.

Rekruttere, beholde og utvikle:

Mål - vedtatt arbeidsgiverpolitikk

Kommunen skal være en attraktiv arbeidsplass med et mangfold på alle nivå; alder, kjønn, utdanning, kultur og funksjonsnivå.

Det skal tilstrebes at man til enhver tid har alle stillinger besatt med fagkompetanse ut fra enhetenes bemanningsplaner. Kommunen skal ha minimum 8 lærlingplasser og være en attraktiv arena for studenter og elever.

Lærlingeordningen

Pr. 01.10.16 har vi totalt 5 lærlinger i arbeid, mot 8 på samme tid i fjor. Lærlingene er fordelt på følgende fag:

- 2 lærlinger helsefagarbeider
- 2 lærlinger barne- og ungdomsarbeider
- 1 driftsoperatør kommunale bygg (nytt fag for kommunen)

Rekrutteringsbehov - avgang pga.alder

Tallene nedenfor er basert på dagens bemanning og omfatter stillinger til ansatte som pr. i dag er 62 år eller eldre. Ansatte i aldersgruppa 62 til 67 år **kan** gå av med pensjon, men **må** det ikke. Erfaringsvis fortsetter ansatte til 65 -67 år. I **tillegg** vil vi få ledighet som følge av avgang ved uførepensjon og skifte av stilling.

Rekrutteringsbehov pga alder neste 5 og 10 år

Fram mot 2021 (5 års periode):	86 årsverk
Fram mot 2026 (10 års periode):	150 årsverk

Rekrutteringsbehov neste 5 år - noen av de største yrkesgruppene:

Yrkesgrupper	Fram t.o.m 2021
Fagarbeider helse og omsorg	27
Sykepleier/spesialsykepleiere	12
Barne- og ungdomsarbeider og barnehagelærer	11
Lærere	16
Administrasjon og ledelse (innkl. ingeniørst.)	16
Renhold og drift kommunale bygg og anlegg	12

Deltidsansatte.

En lønn å leve av (les stillingsstørrelse), forutsigbare arbeidsplaner og en forutsigbar lønn er viktige faktorer skal vi klare å beholde og rekruttere ansatte. Det er i tidsbegrensede engasjement og i de minste deltidstillingen vi først merker mangelen på fagfolk.

46 % av våre ansatte arbeider i deltidstillinger. Med deltidstilling menes stilling som er under 100 %. Av de 193 ansatte med stilling under 100 % stilling, arbeider ca. 2/3 i helse og velferd.

Noe av dette er frivillig deltid – bl.a. pga. gradert pensjon, ønske om mer tid til familie, arbeid i kombinasjon med utdanning, o.l. Vi har ikke kartlagt hvor mange av deltidstillingene som er ufrivillig deltid. Gjennomsnittlig stillingsprosent hos våre kvinner er 77 % stilling.

I 2016 starter arbeidet med lokale retningslinjer for å øke antall heltidsansatte, jfr. krav i Hovedtariffavtalens fellesbestemmelser, § 2.3.1

Organisering og ledelse

Mål - vedtatt arbeidsgiverpolitikk:

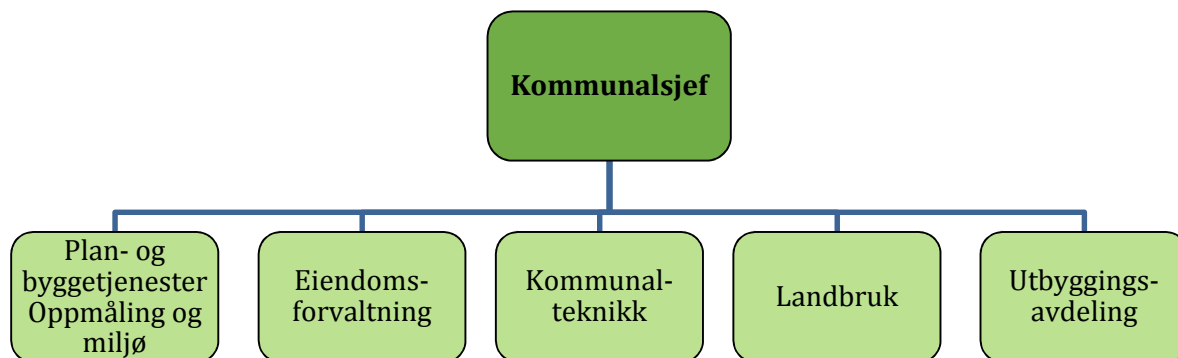
Ørland kommune skal ha ledere som evner og være innovativ, nyskapende og inkluderende. Lederne skal kjennetegnes gjennom at de utfordrer sine medarbeidere, stille krav og er støttende i sin lederrolle.

En viktig innsatsfaktor i arbeidet med både sykefravær og tilpasning av drifta til trangere driftsrammer er ledelse. Kompetente, tydelige og tilstedeværende ledere blir en nøkkelfaktor dersom vi skal lykkes. Det er en kjensgjerning at ettertraktede ledere er attraktive på arbeidsmarkedet. Vi opplever at det er få søkere på utlyste lederstillinger, som f.eks. rektorstillinger og lederstillinger i helse og velferd. Lederutvikling og lederstøtte må derfor fortsatt være et satsningsområde.

7 TJENESTEOMRÅDE PLAN, DRIFT OG LANDBRUK

Tjenesteområdet omfatter tjenestene plan- og byggesak, kart og oppmåling, eiendomsforvaltning, kommunalteknikk, landbrukskontor samt gjennomføring av utbyggingsprosjektene i kommunen.

Avdelingen er organisert i 5 avdelinger med hver sin avdelingsleder.

7.1 Plan- og bygningstjenester, oppmåling og miljø

PLANTJENESTER:

Tjenesteområdet forvalter plandelen i Plan- og bygningsloven, har ansvar for utarbeidelsen av overordnede arealplaner, behandler private reguleringsplaner, dispensasjonssaker fra arealplaner samt saker knyttet til samordnet areal- og transportplanlegging.

Status

Ørland har vært i, og er fortsatt inne i, en periode med mange prosjekter knyttet til arealplanlegging ifm etableringen av den nye kampflybasen. Det gjelder i særlig grad oppfølging av arealdelen av kommuneplanen med flere reguleringsplaner.

Tjenesteområdet har et eneansvar for koordineringen av planprosesser på tvers av områder og enheter i kommunen. Den skal bidra med kunnskapsgrunnlag, statistikk, rådgivning og saksbehandling.

I perioden 2013-2015 har store deler vært planarbeid vært ivaretatt av Samfunnsutviklingsprosjektet og finansiert gjennom planleggings og utviklingsmidler fra KMD og Fylkesmannen. Netto driftsutgifter til plansaksbehandling har derfor i denne perioden vært langt høyere enn sammenlignbare kommuner.

I Sør-Trøndelag var netto driftsutgifter til plansaksbehandling per innbygger 237 kr i 2015. Dette er et nivå som tilsvarer ca. 1,2 mill kroner for Ørland kommune i 2015. Uten eksterne midler er det totale budsjettet for Ørland kommune for 2017 på 1,32 mill kroner for hele området plan- og bygningstjenesten, oppmåling og miljø.

Utfordringer

Tjenesteområdet ivaretar et samfunnsoppdrag der Plan- og bygningsloven konkretiseres innenfor geografisk avgrensede områder. I likhet med annen lovutarbeidelse kreves en demokratisk prosess og nøye avveininger av ulike hensyn før juridisk bindende planmateriale kan godkjennes. Aktiviteten i utviklingen av kommunen er høy, store verdier settes i spill og tid er en knapphetsfaktor. Derfor får planmyndigheten ekstra stort ansvar for å sikre at nødvendige overordnede avklaringer gjøres, at allmennhetens interesser ivaretas og at prosessene er åpne og sikrer god medvirkning.

Etter at kommuneplanens arealdel ble vedtatt, ble det åpnet for at mange nye boligområder skal kunne bygges ut. Det fører til stort reguleringsbehov som også øker behovet for kommunal planinnsats for å ivareta offentlige utbyggingsbehov av infrastruktur og tjenestetilbud.

Presset på tjenesteområdet er stort, og manglende kapasitet kan føre til at saksbehandlings- tiden kan gå opp, og oppgaver som ikke er lovpålagte kan bli nedprioritert. Det er viktig at tjenesteområdet styrker sin kapasitet på overordnet planlegging for å ha kontroll på utviklingen av kommunen. Gjennom god stedsutvikling kan kommunen lykkes i å følge opp hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel.

BYGGESAKSTJENESTER:

Tjenesten omfatter behandling av innkomne byggesøknader, forberedelse av klagesaker til bygningsrådet, tilsyn etter plan- og bygningsloven, oppfølging av ulovlige byggetiltak og rådgivning og veiledning til publikum.

Status

Byggesakskontoret behandler rundt 150 søknader om nye byggetiltak årlig. Dette er alt fra mindre tiltak til større utbygginger. Tendensen er at antall søknader er økende. Det har i de senere år vært mange søknader om store boligbygg.

Byggesakskontorets inntekter er veldig avhengig av konjunktorene i byggebransjen.

I 2017 er det et mål at bemanningssituasjonen forbedres slik at avdelingen i større grad skal kunne gjennomføre pålagte ulovlighetsoppfølging og tilsynsfunksjoner.

Byggesakskontoret har siden 2012 hatt et lavere brutto driftsutgifter samtidig som det har vært høyere brutto driftsinntekter fra gebyrer sammenlignet med Sør-Trøndelag. Brutto driftsutgifter i Ørland i var 153 kr/innbygger, mens snittet i Sør-Trøndelag var 253 kr/innbygger i 2015. Samtidig er saksbehandlingstiden i Ørland høyere enn snittet i Sør-Trøndelag.

Utfordringer

Både i kommunal og i privat regi utarbeides det nå stort antall planer med tanke på utbygging både for næringsliv og for private. Kommuneplanens samfunnsdel legger til grunn en befolkningsvekst på 35% fra nå og fram til 2026. Det må derfor kunne forventes stor byggeaktivitet med tilhørende økning i antall søknader til byggesakskontoret. En følge av dette vil være utfordringer ift å få behandlet innkomne saker innen fastsatt tidsfrist. Regjeringen har vedtatt forenklinger i regelverket som potensielt kan medføre noe lavere saksinnang, men som forutsetter en høyere grad av veiledning.

KART- OG OPPMÅLINGSTJENESTER:

Tjenesten omfatter arbeid med deling av eiendom, eierseksjonering, tildeling av adresse, ajourhold av kart samt drift av digitale kart- og planverktøy. Oppgavene utføres etter plan- og bygningsloven, matrikkelloven, eierseksjonsloven, stedsnavneloven og geodataloven.

Status

Aktiviteten med deling av eiendom og ajourhold av kart- og planregistre er knyttet tett opp mot aktivitetene innenfor plan- og byggesaksbehandlingen. Kommunen er gjennom plan- og bygningsloven pålagt å sørge for at det foreligger et oppdatert offentlig kartgrunnlag for de formål som omhandles i loven. Fortsatt høy byggeaktivitet vil i tida framover også gjøre det nødvendig med relativt omfattende og hyppig oppdatering av kart- og flybilder for å framskaffe et godt beslutningsunderlag i plan- og utredningsprosesser.

Sammenlignet med andre kommuner i Sør-Trøndelag, har aktiviteten vært stor. I 2015 var det utstedt mer enn dobbelt så mange målebrev i Ørland enn snitt for Sør-Trøndelag.

Brutto driftsinntekter til kart og oppmåling var i samme periode 309 kr/innbygger i Ørland, mens snittet i Sør-Trøndelag var 165 kr/innbygger. Samtidig har også

driftsutgiftene vært større. I 2015 var netto driftsutgifter til kart og oppmåling i Ørland 116 kr/innbygger, mens den i Sør-Trøndelag var 86 kroner/innbygger i snitt.

Utfordringer

Hoveddelen av offentlig saksbehandling er i dag direkte eller indirekte knyttet til sted. Ørland kommune har et uutnyttet potensial med hensyn til digitalisering og effektivisering av arbeidsprosesser som involverer stedfestet informasjon. Dersom det er mulig å visualisere informasjonen i et kart, fører dette til økt kunnskap. Flere integrerte løsninger er gjort tilgjengelig og tilrettelagt for bruk, men utnyttes for lite. Full driftssetting krever at arbeidsrutiner og -metoder ved flere enheter i større grad tilpasses nye elektroniske løsninger. Samtidig setter de nye løsningene i større grad enn før krav til hvordan data lagres og forvaltes, noe som igjen krever bevissthet om dette fra den som har ansvaret for informasjonen.

Det må videre settes fokus på arbeidet med å oppdatere kartgrunnlag. I tillegg må vedtatte planer digitaliseres. Det er et statlig mål at alle kart- og eiendomsdata skal gjøres fritt tilgjengelig på linje med annen offentlig informasjon innen 2017.

MILJØTJENESTER:

Tjenesten omfatter arbeid med utslippstillatelser og tilsyn i henhold til forurensingsloven. Oppfølging og opprydding av spredte avløpsanlegg blir en viktig del av dette. Kommunen har en oppgave med å følge opp oljetanker, olje- og fettavskillere, samt kommunens egne avløpsanlegg. Utslipp fra landbruk vil også være et fokus for miljørådgiver i samarbeid med landbruksfaglige myndigheter.

Gjennom miljørådgiverstillingen har kommunen fått viktig kompetanse ved flere tema i planprosesser som naturmangfold og fare for forurensing fra gammel og ny virksomhet. Arbeidet med vanndirektivet er en del av stillingen. Flere tiltak vil være aktuelle å følge opp blant annet i forbindelse med vannovervåkningsplan for Rusasetvatnet, fisketiltak i Balsnesvassdraget og vurdering av åpne kontra lukkede kanaler.

Oppfølging og kontroll av Miljøoppfølgingsplan for den nye kampflybasen vil bli viktig. Dette innbefatter også involvering i rivingssaker, tilsyn av utslipp og vurdering av utslippstillatelser.

Status

Stillingen er nylig opprettet og det er ansatt en ny medarbeider. Gjennom stillingen vil miljø få et større fokus og en bedre oppfølging enn tidligere.

Utfordringer

Miljøspørsmål kan medføre store kostnader når tiltak og kontroll gjennomføres sent i prosesser. Tidlig kontakt med regionale myndigheter og god kompetanse fra kommunens side er viktig for å finne frem til gode løsninger.

På grunn av gjennomføring av vanndirektivet har fokus på lovpålagte oppgaver blant annet i forurensningsforskriften fått et større fokus. Kommunen er blant annet forpliktet til å følge opp alle forurensningskilder. Stillingen vil gjøre kommunen bedre i stand til å gjennomføre de lovpålagte oppgavene.

MÅL FOR TJENESTEOMRÅDET PLAN, BYGNINGSTJENESTER, OPPMÅLING OG MILJØ

Strategier i kommuneplanens arealdel	Mål for plan- og bygningstjenesten, oppmåling og miljø
Skape et attraktivt bosted med bolyst for en økende befolkning	⇒ Utvikle en attraktiv og bærekraftig kystby med urbane kvaliteter ⇒ Tilrettelegge for et variert botilbud ⇒ Planlegge god infrastruktur i kommunen og kommunikasjon på Fosen ⇒ Ha et strukturert, kontinuerlig og langsiktig omdømmefokus
Folkehelse som grunnleggende verdi	⇒ Inkludere folkehelsevurdering i planarbeidet ⇒ Samordnet areal og transportplanlegging ⇒ Skape trygge miljø for barn og ungdom ⇒ Legge til rette for gående og syklende ⇒ Styrke befolkningens tilgang til offentlige rekreasjonsområder og sammenhengende grønnstruktur
Kreativ og fremtidsrettet næringslivssatsing	⇒ Legge til rette for næringsutvikling og styre næringsaktører til områder tilpasset deres formål. ⇒ Legge til rette for rask saksgang ⇒ Samarbeide med næringslivsaktører i utviklingen av Ørland ⇒ Bidra til å optimalisere Ørland sine fortrinn blant annet som trafikknutepunkt og kort reisetid til Trondheim
Bevisst miljø-satsing og klimatilpassing	⇒ Gjennom planarbeid legge til rette for gode miljø og klimatilpassinger i utviklingen av Ørland ⇒ Styrke miljøoppfølging og kontroll
Utvikle de kommunale tjenestene	⇒ Gi befolkning og næringsliv en god og rask service i forbindelse med byggesaker. ⇒ Legge til rette for gode demokratiske prosesser i forbindelse med planarbeid. ⇒ Gjøre plan- og bygningstjenestene effektive og tilgjengelige for alle gjennom økt bruk av digitale verktøy. I løpet av 2017 er det et mål at det skal finnes oppdatert informasjon og dokumentasjon om pågående plan-, bygge- og delesaker via selvbetjening på internett. ⇒ Saksbehandlingsrutiner legges om slik at integrasjonen av kartløsning og arkivløsning kan utnyttes fullt ut. ⇒ Løsning for digital plandialog utvikles slik at det er mulig for publikum å avgi høringsuttalelser via selvbetjent innsynsløsning på internett.

Forslag til driftsbudsjett for perioden 2017 - 2020

	R 2015	B 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Plan, byggesak, oppmåling og miljø	1.336	1.285	1.320			

Enhetene innenfor tjenesteområdet har høy selvfinansieringsgrad. For 2017 er det lagt til grunn at ca 2/3 av kostnadene er finansiert av gebyrinntekter. Mesteparten av den tildelte rammen benyttes til planlegging og til miljørådgivning.

Gebyrnivået vedtas gjennom eget hefte. Det er gebyr for arbeid og tjenester etter matrikkelloven, plan- og bygningsloven og for behandling av søknader om utslipp. Foreslått gebyrøkning er 2,5% for disse områdene. Det er gjort mindre korrigeringer ved at det er åpnet for å kreve gebyr for arbeid etter medgått tid for arbeid etter plan- og bygningsloven.

7.2 Landbruk

Landbruksavdelingen har ansvar for kommunale tjenester, arbeidsområder og utviklingsoppgaver i tilknytning til landbruket og viltforvaltningen i Ørland og Bjugn kommuner.

Driften og finansieringen av det felleskommunale landbrukskontoret er regulert gjennom «Samarbeidsavtalen om felles landbruksforvaltning for Bjugn og Ørland kommuner» fra 2008. I avtalens pkt 2 heter det at «Ørland kommune er ansvarlig for den daglige drift av de kommunale tjenestene innen landbruk og vilforvaltning for Bjugn kommune....». Videre står det i pkt 3 at «Landbruksforvaltningen organiseres som en virksomhet/avdeling i Ørland kommune, lokalisert på Brekstad. Om finansieringen av det felles landbrukskontoret heter det i pkt 6 – «Som prinsipp legges til grunn at kostnadene deles likt mellom kommunene...»

Landbrukskontoret har tilhold i Meierigården og har felles åpningstid med servicetorget på rådhuset.

Bemanningen ved kontoret har siden oppstarten av felles landbrukskontor budsjettmessig blitt redusert fra 8 til 3,5 stilling. Lønnsmidler for bemanning ut over 3,5 stilling er tidligere hentet fra eksterne midler gjennom ulike prosjekt. Slike midler er lite tilgjengelige for 2017.

Utfordringer

Forslaget til budsjett for 2017 vil medføre en reduksjon i 1,8 årsverk på avdelinga. Dette vil kunne medføre en kraftig kvalitetsreduksjon i lovpålagte oppgaver, økt saksbehandlingstid, mindre tilgjengelighet for næringa/reduisert åpningstid, svak oppfølging av vedtatte landbruksplan og svært få ressurser til øvrig næringsutvikling. En reduksjon i fagmiljøet vil i tillegg svekke landbruksavdelingas kompetansenivå og kompetanseportefølje.

Økt matproduksjon er ei sentral målsetting både nasjonalt, regionalt og lokalt. Et offensivt og utviklingsfokustert Landbrukskontor er et viktig strategisk grep for å opprettholde og helst øke matproduksjonen her i Ørland/Bjugn. Landbruksplanen for Ørland/Bjugn ble vedtatt i 2014. Visjonen for lokallandbruket er: "Løft landbruket inn i ei ny tid."

Landbruksplanen har en omfattende og ambisiøs tiltaksdel for å møte de store utfordringene landbruksnæringa nå står foran blant annet i tilknytning til etableringen av den nye kampflybasen og klimaendringer. Det forventes økt arbeidsmengde i forbindelse med berørte landbrukseiendommer i rød og gul støysone rundt kampflybasen.

Hovedutfordringen for landbruksavdelingen er å opprettholde kompetanse og kapasitet til å kunne gjennomføre lovpålagte oppgaver på en tilfredsstillende måte, samt følge opp og realisere tiltakene som er skissert i Landbruksplana. For å holde kvalitet og kontinuiteten oppe i dette arbeidet må alternative inntektsområder utredes, slik at en unngår reduksjon av personell i løpet av 2017.

Dyrk Fosen er et utviklingsprosjekt for landbruket i Fosen som skal fokusere på økt husdyrproduksjon, grønt produksjon og lokalmat/turisme. Deltagelse her vil kreve bruk av ressurser på landbrukskontoret som egenandel, men også muligheter for en 30% pådriverstilling dersom prosjektet realiseres.

Mål for tjenesteområdet

Resultatmål 2017	Tiltak for å nå målene
Redusert saksbehandlingstid	Opprettholde bemanningen og effektivisere arbeidet
Aktiv oppfølging av Landbruksplanen	Opprettholde bemanningen og samarbeid med nabokommuner, blant annet ved deltagelse i prosjektet «Dyrk Fosen»

Forslag til driftsbudsjett for perioden 2017 - 2020

	R 2015	B 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Landbrukskontoret	1.618	1.670	1.715			

Bjugsns andel for 2017 er i rådmannens forslag for 2017 kr 1.508.

7.3 Eiendomsforvaltning

DRIFT AV KOMMUNALE BYGG:

Eiendomsforvaltningen har ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av alle kommunens bygninger samt renhold i bygninger med kommunal virksomhet.

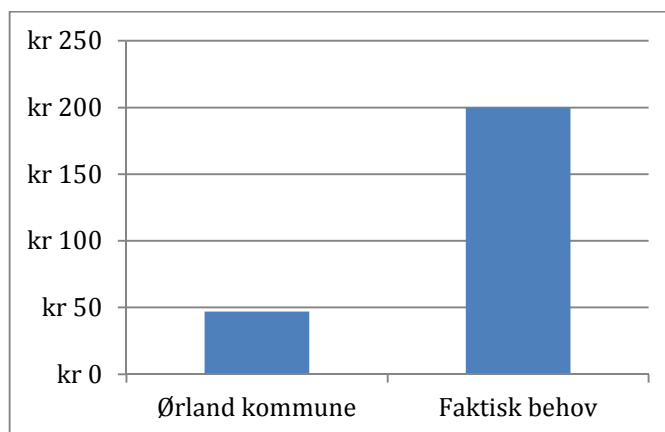
Eiendomsforvaltningen arbeider aktivt med å effektivisere renholds- og driftstjenester uten å redusere kvalitetsnivået. God styring av kostnader, kvalitet og framdrift av bygge- og vedlikeholdsprosjektene tillegges stor vekt.

Et fagmessig vedlikehold er avgjørende for å bevare kommunens verdier og forlenge byggenes levetid. Godt vedlikehold bidrar også til å redusere den miljøbelastningen byggene medfører.

Skoler, barnehager og helse - og velferdssentra har gjennomgående god teknisk standard. Det er imidlertid fortsatt utfordringer knyttet til enkelte skoler og barnehager samt til ØMS. Til tross for økte bevilgninger til vedlikehold gjennom flere år er det fortsatt et betydelig vedlikeholdsetterlep som er resultatet etter årtier med for lite bevilgninger til vedlikehold.

Utfordringer

Vedlikeholdsbehovet for å holde en bygningsmasse i hevd slik at bygget fremstår som nytt hele tiden er ca. kr 200,- pr. m². Hvis en bruker kr 100,- pr. m² vil bygget fortsatt ha behov investeringer over tid for følge med på utviklingen som skjer ifm. drift og vedlikehold av bygg. Ørland kommune bevilger ca. kr 50,- pr. m² i vedlikehold til bygningsmassen, noe som betyr «akselererende forfall» og de enkelte bygg trenger store investeringer for å følge med i behovene som dukker opp etter relativt kort tid.

Eiendomstjenesten samarbeider med brukerne av byggene for å nå målet om 2 prosent reduksjon i energibruket per år. Dette gjøres både gjennom tekniske tiltak og god dialog

mellom brukere og driftspersonell. Viktig er også det holdningsskapende arbeidet. For perioden 2016-2019 er målet å redusere det totale energiforbruket med 6 prosent. Selv om bygningsvedlikehold har blitt prioritert de siste årene, er vedlikeholdet målt i kroner pr. kvadratmeter fortsatt lavere enn anbefalte normtall for verdibevarende vedlikehold fra blant annet KS. Både tilstandsvurderinger og nasjonale standarder tyder på at kommunens vedlikeholdsnivå av formålsbygg årlig er om lag 2 millioner kroner lavere enn behovet.

Eiendomstjenesten spiller en sentral rolle i kommunens offensive satsing innen klima og miljø, og da spesielt bygningenes energibruk. Kommuneplanens samfunnsdel 2013-2026 legger klare føringer for satsingen. For å kunne oppfylle målene for blant annet redusert energiforbruk, omlegging fra olje og elektrisitet til mer klimavennlige energibærere for oppvarming og omlegging til vannbåren varme, er det behov for særskilte bevilgninger utover det som allerede ligger i investeringsbudsjettet.

Det er i de siste årene gjennomført betydelige effektiviseringer innenfor eiendomsdriften. Bygningsdrift og renholdstjenester har tatt størstedelen av effektiviseringskravene. Et kvalitetsmessig godt renhold og god bygningsdrift er viktig for trivsel og arbeidsmiljø, og for å forlenge bygningenes levetid. En ytterligere reduksjon av driftsnivået, for eksempel i renholdstjenestene, kan gi et redusert kvalitetsnivå og påvirke innemiljøet negativt. For kommende økonomiplanperiode vil det være en betydelig utfordring å opprettholde kvaliteten på dagens bygningsdrift og renhold og i tillegg det verdibevarende vedlikeholdet.

Viktige mål i økonomiplanperioden er å sørge for effektiv arealbruk, oppgradere bygningsmassen til nye forskriftskrav og optimalisere drift og vedlikehold i forhold til disponibelt budsjett. Andre sentrale utfordringer er å bruke mer miljøvennlige energibærere, redusere mengden restavfall gjennom økt kildesortering og unngå bruk av miljøfarlige stoffer.

Fraværprosenten har vært nokså ustabil de siste årene og det er naturlig nok hos renholderne den er størst. En tabell som viser trenden de siste årene forteller følgende:

2011	2012	2013	2014	2015	2016
12,70 %	13,94 %	10,09 %	18,94 %	10,74 %	6,20 % ⁽¹⁾

⁽¹⁾Tall ut september 2016

Det er nå satt i gang en spesiell oppfølging blant renholderne for å holde sykefraværet nede og dette blir en stor utfordring de kommende år. Det vil bli lagt ned mye arbeid på å holde fraværestrenden ned mot det som hittil er oppnådd i 2016.

En av de største utfordringene kommunes eiendomsavdeling står overfor de kommende årene er rekruttering av personell som erstatning for de som går av med alderspensjon. Det å rekruttere fagfolk med riktig kompetanse i et ellers stramt arbeidsmarked må derfor vies ekstra oppmerksomhet i tiden fremover.

Mål for tjenesteområdet

- I planperioden skal stasjonært energibruk reduseres med 6 %
- Nye skole- og barnehageutbygginger skal ha som mål å oppnå passivhusstandard. Andre byggeprosjekter skal bygges etter minimum lavenergistandard.
- Alle bygg skal tilfredsstillende gjeldende lov- og forskrifter.

Forslag til driftsbudsjett for perioden 2017 - 2020

	R 2015	B 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Eiendomsforvaltningen	11.837	10.331	10.792			

Forslag til investeringsbudsjett for perioden 2017 - 2010

Prosjekt	Kostnads- overslag	Tidligere bevilget	Rest til bevilgning	2017	2018	2019	2020
Rehabilitering kommunale bygg	10,0	3,0	7,0	2,0	2,0	1,5	1,5
Utvidelse og renovering av Borgen bhg	19,3	14,1	5,2	5,2			
Fornyelse av treningskjeller ØMS	0,3	0,2	0,1	0,1			
Ny barneskole	125,0	100,0	25,0	25,0			

7.4 Kommunalteknikk

Tekniske tjenester produserer en rekke av de basistjenestene kommunens befolkning benytter i hverdagen. Området har også ansvaret for tjenester som bidrar til innbyggernes sikkerhet. Tekniske tjenester omfatter forvaltnings-, drifts-, vedlikeholds- og investeringstiltak innenfor områdene:

- Veg - og trafikkanlegg
- Kai og havneanlegg
- Grøntanlegg og parker
- Drikkevannsforsyning og avløpshåndtering
- Renovasjon private husholdninger

VEG OG TRAFIKKANLEGG:

Området omfatter alle kommunale veier med tilhørende parkeringsarealer, samlet lengde av det kommunale veinettet er i underkant av 50 km. Med unntak av en del veier i de nyeste boligfeltene har samtlige områder fast dekke og gatebelysning.

Status

Driftskostnadene for området er i alle vesentlighet knyttet til snøbrøyting og drifting av gatebelysning. Kommunens størrelse og topografi gjør at vi har forholdsvis beskjedene driftskostnader knyttet til dette området når en sammenligner med landsgjennomsnittet.

KOSTRA 2015 - Brutto driftskostnader pr km vei

Ørland kommune	Kostragruppe 8	Snitt alle kommuner
Kr 43.615	Kr 125.311	131.295

Utfordringer

En stor andel av kommunens gatelys begynner å bli av en slik alder at det årlig må brukes til dels store summer på vedlikehold og reparasjoner. Dette kombinert med at det i dag finnes ledlys som har en vesentlig lavere driftskostnad har gjort at kommunen så smått har startet en systematisk fornying av gamle gatelys. Dette arbeidet må prioriteres og forseres i kommende planperiode.

Deler av det kommunale veinettet trenger etter hvert og reasfalteres på grunn av slitasje, midler til dette må derfor settes av i kommende periode.

Kommunedelplan for gang-, sykkel- og opplevelsesveier ble vedtatt av kommunestyret i 2016, en realisering av de mål som skisseres i denne planen må også prioriteres høyt i kommende periode.

KAI OG HAVNEANLEGG:

Kommunen har ansvaret for kaier og kaianlegg i Uthaug, Garten og Brekstad havn.

Status

Den gamle ekspedisjonskaiei på Brekstad har behov for opprusting i 15 -20 millioner klassen dersom den skal fortsette å fungere som kaianlegg på sikt, en avgjørelse om dette må sees i lys av pågående reguleringsarbeider for området.

Kaianlegget for hurtigbåtene tilfredsstiller ikke karvene til dagens båter, nytt anlegg er satt i bestilling og vil bli levert i løpet av 2017.

Fylkeskommune og Statens Vegvesen har satt i gang et utredningsarbeid for flytting fornying av dagens fergeleie i Brekstad havn. Det nye fergeleiet skal stå klart til bruk ved årsskiftet 2018/2019.

Ørland kommunes rolle i dette prosjektet er kun som planmyndighet.

PARKER OG GRØTANLEGG:

Området omfatter klipping og stell av grøntområder og lekeplasser i de kommunale boligfeltene og klipping av fotballbaner, til sammen et areal på nesten 250 dekar. I tillegg stelles busker, beplantninger og trær som er anlagt rundt kommunens bygninger og gater.

Utfordringer

En del av de store trærne langs Yrjarsgata og i Meieriparken trenger profesjonell beskæring. Kommunen har fått utarbeidet en plan for dette arbeidet, arbeidet bør prioriteres i kommende planperiode.

DRIKKEVANNSFORSYNING:

Barset felleskommunale vannverk (BFV) har ansvaret for produksjon og levering av vann fram til Lerbern høydebasseng. Ørland kommune bærer 100% av kostnadene knyttet til overføringsledningen fra Barset til Ørland mens kostnaden med selve renseanlegget deles med Bjugn kommune.

Ørland vannverk har ansvaret kommunens forsyningsnett som består av ca 215 km ledningsanlegg og 3 høydebasseng.

Status

Tilstanden på kommunens vannledningsnett er av relativt bra standard. I de eldste tettstedene foregår det dog en systematisk renovering av ledningsnettet.

Kommunens reservevannskapasitet er svært begrenset og trenger å styrkes ved bygging av nytt høydebasseng i løpet av de nærmeste 2-3 årene. Forprosjekt for dette arbeidet er under gjennomføring.

Kapasiteten på overføringsledningen fra Barset begynner å nærme seg et kritisk punkt, dette sammen med at en er veldig sårbar ved et eventuelt ledningsbrudd har gjort at det gjennomføres et forprosjekt for en ledning 2 fra Barset, dette arbeidet skjer i regi av BFV. Behovet for både større bassengkapasitet og ny overføringsledning er blitt forsterket gjennom etablering av kampflybasen og et økende vannbehov ved Grøntedt Pelagics anlegg på Uthaug.

KOSTRA 2015 - Årsgebyr for vannforsyning for bolig på 120m²

Ørland kommune	Kostragruppe 8	Snitt alle kommuner
Kr 3.832	Kr 2.788	3.377

Utfordringer

For å sikre forsyningssituasjonen når det gjelder rent drikkevann må kommune i løpet av planperioden gjennomføre bygging av et nytt høydebasseng på Lerbern samt finansiere en ny overføringsledning fra Barset.

I tillegg til dette må arbeidet med lekkasjesøking etter de mindre lekkasjene på nettet intensiveres. Dette arbeidet har i tillegg til en kapasitetsgevinst også en klar miljøgevinst ved at en kan redusere produksjonen av vann.

AVLØPSHÅNDTERING:

Spillvann fra kommunes to største tettsteder Brekstad og Opphaug blir ledet til Hovdetåa silanlegg og behandlet der før det slippes ut i fjorden.

Kommunens spillvannsnett har en samlet lengde på 102 km. På grunn av kommunens topografi er 22 pumpestasjoner knyttet til ledningsnettet.

De eldste røranleggene knyttet til avløp i kommunes tettsteder blir renoverert sammen med vannledningsnettet.

Status

Alder, kapasitet og skjerpede rensekrav tilsier at renseanlegget på Hovdetåa må fornyes i løpet av de nærmeste årene. Et forprosjektet for etablering av nytt silanlegg er igangsatt. Flere av kommunens pumpestasjoner har overløp til sjø. Disse har et krav om mengdemåling når de er i bruk, dette er ikke etablert.

Hovedutfordringene for avløpstjenesten er knyttet til kapasiteten på ledningene i en tid der det som følge av klimaendringer er stadig hyppigere perioder med ekstremnedbør. At topografien er slik den er i vår kommune med ekstremt lite fall forsterker denne utfordringen. For å bøte på dette har kommunen et pågående arbeid med separering av overvann fra spillvannsnettet.

KOSTRA 2015 - Årsgebyr avløp for bolig på 120m²

Ørland kommune	Kostragruppe 8	Snitt alle kommuner
Kr 3.000	Kr 3.569	3.781

Utfordringer

For å tilfredsstille dagens krav til renseanlegg både på den tekniske og miljømessige siden må kommune i løpet av planperioden gjennomføre en total renovering av silanlegget på Hovdetåa.

Det pågående arbeidet med å få skilt ut overvann fra spillvannsnettet må fortsette.

I tillegg må det etableres systemer som sikrer den lovpålagte registreringen av overløpssituasjoner ved våre pumpestasjoner.

AVFALLSHÅNDTERING (Renovasjon og slamtømming)

Kommunes arbeid knyttet til renovasjon og slamtømming er etter avtale delegert til Fosen Renovasjon IKS.

Status

Gebyrsatsene for renovasjon og slamtømming er i utgangspunktet lik for alle kommunen som omfattes av den felles ordningen som Fosen Renovasjon IKS driver. Ørland kommune har i tillegg til dette et påslag på kr 100 pr abonnement for til inndekking av egne kostnader.

Utfordringer

Ørland kommune har i likhet med de andre Fosen kommunene store utfordringer med at urent avløpsvann fra spredt bebyggelse føres urensset til bekker og sjø. Dette området er det gjennom arbeidet med Vanddirektivet blitt satt ekstra fokus på, og som en følge av

dette har den politiske styringsgruppen for dette arbeidet fattet vedtak om at det skal engasjeres en person til å samordne dette arbeidet i alle kommunene som deltar i dette samarbeidet. For 2017 forslås det et ekstra tillegg for slam med kr 100 pr abonnement, dette for å dekke inn Ørlands andel av disse kostnadene.

Forslag til driftsbudsjett for perioden 2017 - 2020

	R 2015	B 2016	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Kommunalteknikk	3.235	3.865	4.000			

For selvkostområdene foreslås følgende gebyrøkninger for 2017 ift 2016-nivå:

Område	Foreslått økning i %
Vann	8
Avløp	8
Renovasjon	2,5
Slam	2,5
Feiing	2,5

Utover en normal prisstigning på 2,5% foreslås det en ekstraordinær stigning på 5,5% for vann- og avløpskapitlene, dette for at en skal kunne bygge opp et startfond knyttet til de store framtidige investeringene på disse områdene.

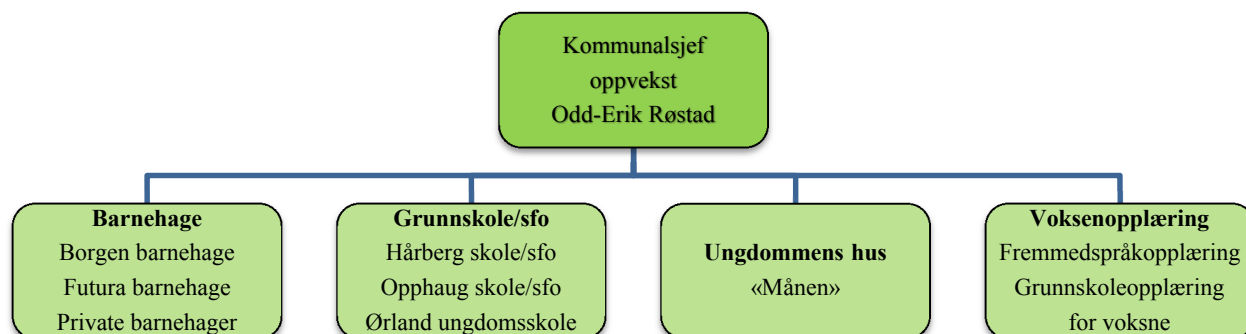
Forslag til investeringsbudsjett for perioden 2017 - 2020

Prosjekt	Kostnads- overslag	Tidligere bevilget	Rest til bevilgning	2017	2018	2019	2020
BFV tilstandsvurdering dam	0,15	0	0,15		0,050	0,100	
BFV reservevannsforsyning	0,15	0	0,15		0,075	0,075	
BFV tilstandsanalyse ledningsnett	0,15	0	0,15	0,15			
BFV Ny overføringsledning for vann fra Bjugn til Ørland	55	0,2	54,8	4,8	15,0	20,0	15,0
BFV - klausulering	1,25	0,75	0,5	0,5			
Nytt renseanlegg Hovdetåa	18,0	0	18,0	3,0	10,0	5,0	
Rehabilitering gamle vannledninger	50,0	10,0	40,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Reasfaltering kommunale veier	3,5	0,5	3,0	0	1,0	1,0	1,0
Utskifting gatelysarmaturer	3,0	1,0	2,0	0,5	0,5	0,5	0,5
Infrastruktur Brekstadområdet	8,0	1,0	7,0	0,5	5,0	1,0	0,5
Opprusting av sjøkant fra ferjeleiet til søndre molo	4,0	2,0	2,0	2,0			
Fenderverk Brekstad kai	5,0	2,5	2,5	2,5			
Opparbeidelse Ulsetmyran	12,0	0	12,0	3,0	5,0	2,0	2,0
Rehabilitering av kunsstoff-dekke stadion	2,5	1,5	1,0		1,0		
Hurtigbåtkai	23,0	7,0+12,0	4,0	4,0			
G/S-veg Hovde	1,0	0	1,0	1,0			
Asfaltering Hovde Sør	0,75	0	0,75	0,75			
Ferdigstillelse Ottersbo			3,5	3,5			

8 TJENESTEOMRÅDE OPPVEKST

Tjenesteområdet oppvekst omfatter barnehage, grunnskole inkl. sfo, voksenopplæring og ungdommens hus.

Organisering:

Oppvekstsektoren yter lovpålagte tjenester til barn og unge i alderen 0-23 år og omfatter barns oppvekstsvilkår med muligheter for utvikling, opplæring og utdanning. Sektoren har et stort ansvar for å samhandle i et tverrsektorielt samarbeid for barn, unge og familier.

I Ørland kommunes vedtatte kommuneplan for 2014-2026 er det satt et mål om en befolkningsvekst på 35 %. Det betyr 2000 nye innbyggere i perioden, og en god del av disse vil være barn og unge med behov for tilbud i både barnehage og grunnskole. Ørland kommune ruster seg for dette i form av en utvidelse av Borgen barnehage i tillegg til bygging av ny barneskole i sentrum av Brekstad.

I oppvekstsektoren i Ørland er man særlig opptatt av å skape god samhandling i et helhetlig læringsløp. Oppvekstsektoren skal kjennetegnes ved at det er gode systemer for overgangene mellom barnehage, barneskole, ungdomsskole og den videregående skolen.

Kvalitet i opplæringen er viet særlig oppmerksomhet de siste årene, og dette vil også være det viktigste temaet i gjeldende planperiode. For Ørland kommune betyr kvalitet i opplæringen å sette barnet og eleven i sentrum. En viktig forutsetning for barn og unges utvikling og læring er ansatte med høy faglig og pedagogisk kompetanse. I tillegg må lederne ta ansvar for barn og elevers utbytte i opplæringsløpet, legge til rette for utviklingsarbeid og være bevisste sitt ansvar for enhetens totale kvalitet.

Kvalitetsarbeid på eiernivå skal preges av god samhandling mellom politisk- og administrativ barnehage-/ skoleeier. God kunnskap om egen barnehage og skole, og dialogbasert styring skal bidra til utvikling av barnehager og skoler med høye faglige, kulturelle og sosiale kvaliteter.

I Ørland kommune skal det legges til rette for tidlig innsats og tverrfaglig forebyggende arbeid gjennom en tverrsektoriell innsats fra alle som har tjenester rettet mot barn og unge og deres familier. Tidlig innsats handler om å legge til rette for gode læringsprosesser på et tidlig tidspunkt, og det forutsetter godt samarbeid og god samhandling mellom barnehage, skole, sfo, hjelpeinstanser og barnas foreldre. Tidlig innsats og forebyggende arbeid er også svært viktig i et resultateffektivt perspektiv og med tanke på framtidig ressursbruk i læringsløpet. Godt samarbeid med foreldre er særlig viktig med tanke på at barn tilbringer mye tid i barnehage og skole. Foreldre er de som kjenner barna sine best, og den kunnskapen er det viktig at det er gode muligheter for å dele med personalet i barnehage og skole.

I Ørland kommune sitt arbeid med å møte fremtidens utfordringer skal det derfor være et særlig fokus på tidlig innsats og god samhandling mellom alle som kan bidra til å skape et godt oppvekstmiljø for barna. En god oppvekst, og like muligheter til utdanning, er avhengig av at man ser helheten og sammenhengen i tjenestoområder rettet mot barn og unge. Slik vil vi oppnå at alle barn og unge i Ørland får det samme utgangspunktet for å lykkes i barne- ungdoms- og voksenlivet.

UTFORDRINGER:

- Å skape et lærings- og oppvekstmiljø som gir **alle** mulighet til å få et så godt utbytte av den ordinære opplæringen i grunnskolen at de har gode forutsetninger for å gjennomføre og mestre i et 13-årig skoleløp.

MÅL FOR PLANPERIODEN:

- Kvalitetsarbeidet på eiernivå videreutvikles gjennom god dialog og samhandling mellom politisk- og administrativ barnehage-/ skoleeier.
- Barnehager og skoler som fremstår som profesjonelle aktører der valg begrunnes i kunnskapsbasert praksis, forskning, lovkrav og styrende dokumenter.
- Vektlegging av gode læreprosesser og tverrfaglig forebyggende arbeid som bidrar til et godt oppvekstmiljø og fremmer barns fysiske og psykiske helse.
- Skape helsefremmende barnehager og skoler der folkehelseperspektivet implementeres i sektorens planarbeid.
- Vektlegge samhandlingen mellom heim og barnehage/skole, og tydeliggjøre foreldrerollen og foreldrenes betydning for barn og elevers mulighet for en best mulig gjennomføring av læringsløpet.

RESULTATMÅL 2017:

- Barn og unge har et barnehage- og skoletilbud som er ledet, tilpasset og organisert slik at alle deltar i læringssituasjonen.
- Systematisk arbeid på enheltene med resultater fra medarbeiderundersøkelsen.
- Øke kapasiteten i kommunale barnehager ved å ferdigstille tilbygg på Borgen barnehage.
- Ferdigstille nye Hårberg skole

DRIFTSBUDSJETT

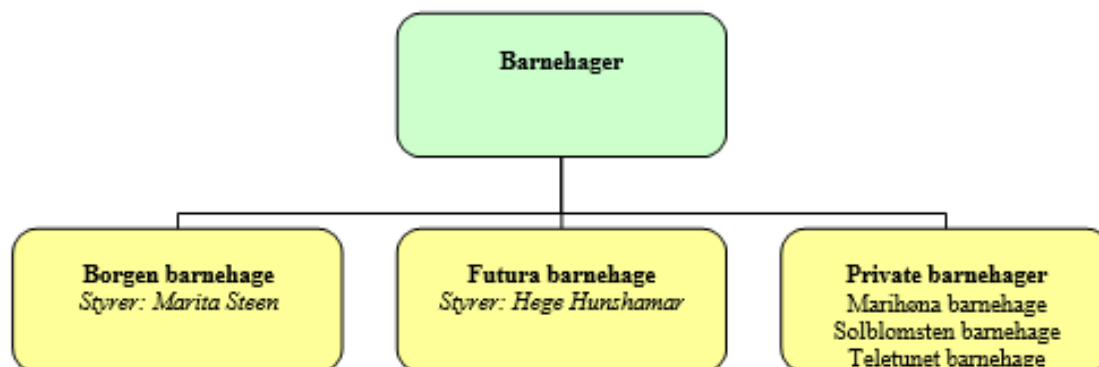
	Regnskap	Budsjett	Budsjett
	2015	2016	2017
Fellesutgifter	8 918 501	9 215 000	10 005 000
Barnevern	13 616 223	12 850 000	14 800 000
Skoler	44 672 269	47 200 000	47 975 000
Fellesutgifter barnehage	3 284 638	3 300 000	3 510 000
Private barnehager	11 245 315	11 400 000	11 710 000
Kommunale barnehager	17 668 782	20 850 000	22 550 000
Sum oppvekst			110 550 000

Forutsetninger som er lagt til grunn ved foreslåtte budsjetttramme for 2017:

- Det gies tilbud om barnehageplass til alle barn, også de som er født etter 31. oktober 2016 via 4 årlige barnehageopptak.
- 6 nye årsverk i barnehagen er lagt inn for å ivareta en barnetallsøkning på 18 småbarn i kommunale barnehager.
- Det er lagt inn erfaringstall for barn i barnehagen høsten 2017. Budsjettet forutsetter at antall barn ikke overstiger dette antallet.

- Barnehagene er stengt tre uker i forbindelse med sommerferieavvikling.
- Vedtatte statlige moderasjonsordninger for foreldre med lav inntekt, (Gratis kjernetid for 3-, 4- og 5-åringer og ingen husholdninger skal betale mer enn 6 % av inntekt for en barnehageplass) må finansieres innenfor vedtatte ramme.
- Spesialpedagogisk hjelp til barn i barnehagen gis kun til barn med rettigheter etter barnehageloven § 19a.
- Videreføring av drift og undervisningsressurs på 2016-nivå i grunnskolen, men uten å ta høyde for økning i elevtall og rammetimetallsøkning.
- Det er ikke avsatt midler til drift av skolefritidsordningen ut over foreldrebetaling. Et eventuelt merforbruk ut over foreldrebetaling må finansieres innenfor skolens driftsbudsjett.
- Det er ikke lagt inn ekstra ressurs for å styrke ordinær opplæring av fremmedspråklige barn.
- Vikarer i barnehage og skole leies ikke inn før etter arbeidsgiverperioden på 16 dager.

8.1 Barnehage

I Ørland kommune er det tilbud om barnehage både i privat og offentlig regi. De fleste barnehageplassene er kommunale med en andel på ca 70 %. Ørland kommune har i tillegg ansvar som barnehagemyndighet og tilsynsmyndighet for de private barnehagene.

Barnehagens samfunnsoppdrag innebærer at barna skal få utfolde sin skaperglede, undring og utforskertrang, og å lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. I samarbeid og forståelse med hjemmet, skal barnehagen fremme læring og dannings som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap.

På barnehageområdet er det i senere år gjort store endringer gjennom en dreining av innholdet i tjenestetilbudet med økt fokus på pedagogisk kvalitet, reviderte rammeplaner og lovfestet kompetansekrav til ansatte. Dette har ført til økt behov for ansatte med barnehagelærerutdanning og i en framtidssituasjon med befolkningsvekst i Ørland vil dette behovet øke ytterligere. Kommunalt vedtak om barnehagetilbud til alle som ønsker plass har betydning for ressursbruk.

Et grunnleggende kjennetegn på god kvalitet i barnehagen er godt samspill mellom barn og voksne. Personalets faglige og personlige kompetanse er barnehagens viktigste ressurs og en forutsetning for at barnehagen skal være en god arena for dannings, omsorg, lek, læring og sosial utjevning.

God ledelse av den enkelte barnehage er en forutsetning for å kunne gi et tilbud med høy kvalitet i alle barnehager. Utviklingen innenfor barnehagesektoren, og barnehagens betydning som første trinn i et livslangt læringsløp, stiller krav til god ledelse. Det er styrer som har ansvar for å lede hele barnehagens virksomhet og som dermed har en viktig rolle for utvikling og oppfølging av det pedagogiske arbeidet, foreldresamarbeidet og personalansvaret. Barnehagene skal være nyskapende i sitt pedagogiske utviklingsarbeid.

Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer godt lederskap og stadig utvikling av personalets kompetanse. Hvordan personalet utfører sitt arbeid, hvordan det arbeides med relasjoner mellom barn og voksne og hvor godt samarbeid man har med foreldre er avgjørende for å lykkes med barnehagens samfunnsoppdrag der barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. I samarbeid og forståelse med hjemmet, skal barnehagen fremme læring og dannings som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter, og ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Barnehagen skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og

være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Alle barn skal oppleve å høre til et trygt psykososialt barnehagemiljø med nulltoleranse for krenkelser og mobbing.

Barnehagen skal legge et godt grunnlag for videre utvikling og læring. Målet er en trygg barnehage med kvalifiserte og omsorgsfulle voksne, en barnehage der barna kan leke og lære.

UTFORDRINGER:

- Fravær av ansatte kan redusere kvaliteten på det pedagogiske tilbudet og utfordre lokale målsettinger for planperioden.
- Stort behov for oppgradering av leiker og utstyr ute og inne.

MÅL FOR PLANPERIODEN:

- Gi et pedagogisk tilbud som er målrettet, planlagt, organisert og helhetlig begrunnet.
- Tilby et læringsmiljø som endres ut fra barna sine interesser og behov og som innbyr til undring og utforskning der barn opplever glede og mestring i kommunikasjon og samspill med andre.
- Legge til rette for at barn utvikler grunnleggende kunnskaper og ferdigheter samt opplever medvirkning tilpasset alder og egne forutsetninger.
- Styrere som kvalitetssikrer det pedagogiske arbeidet, tar ansvar for barnehagens samlede kvalitet og utvikler barnehagen som en lærende organisasjon.
- Foreldremedvirkning som vises gjennom aktivt samarbeid mellom heim og barnehage.
- Ledere og ansatte som arbeider med å utvikle de gode relasjonene mellom menneskene i barnehagen, med mål om vekst og utvikling for den enkelte og i organisasjonen som helhet.

RESULTATMÅL 2017:

- Plan for barnehagebasert vurdering er utarbeidet.
- Barnehagens årsplan følger barnehageåret.
- Introdusere ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.
- Barnehagebasert kompetanseutvikling er tema på fagdager regionalt og kommunalt.
- Skolering og kompetanseheving i personalgruppa om tema mobbing.

UTVIKLINGSTREKK

Befolkningsutvikling	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0-1 år	107	105	103	110	117	124	126	128	130
2-5 år	217	221	225	230	244	258	261	270	278
Sum	324	326	328	339	361	382	386	398	408

Antall brukere i målgruppen (tall fra Rambøll)

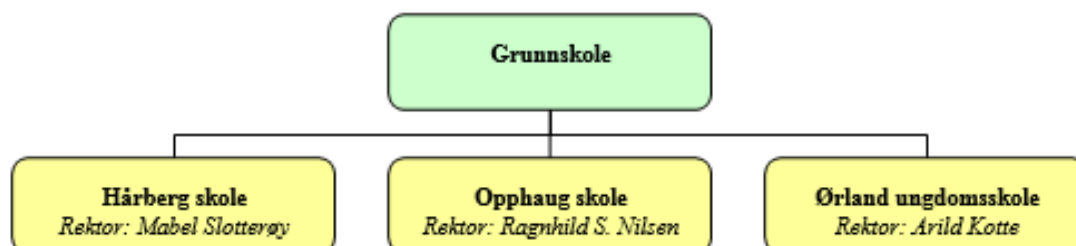
SAMMENDRAG DRIFTSBUDSJETT

Ansvar	Enhet/avdeling	R 2015	B 2016	B 2017
272	Fellesutgifter barnehage	3 284 638	3 300 000	3 510 000
271	Private barnehager	11 245 315	11 400 000	11 710 000
	Kommunale barnehager	17 668 782	20 850 000	22 550 000
Sum barnehage				

INVESTERINGSBEHOV

Prosjektbeskrivelse		2017	2018	2019
Borgen barnehage			5 200	
Utstyr og inventar barnehage		200	200	200

8.2 Grunnskole

Ørland kommune har med sine to barneskoler og ene ungdomsskole både en skolestruktur og kapasitet til å håndtere befolkningsøkning og elevtallsøkning i planperioden. Til sammen har skolene mulighet for å kunne ta i mot vel 160 flere elever enn i dag, eller totalt ca 730 elever.

Læring og mestring er skolens hovedoppdrag, og tilpasset opplæring innenfor fellesskapet er et gjennomgående prinsipp i hele grunnopplæringen. Gode læringsmiljø er grunnleggende fundament for læring og læringsarbeid som skal ruste barn og unge til å møte livets oppgaver og mestre utfordringer sammen med andre.

Ørlandskolen skal preges av en kultur for læring der elevens læringsutbytte er skolens kjerneoppgave. Opplæringen skal skje i et skole- og læringsmiljø der elevenes trivsel ses på som en forutsetning for gode læreprosesser der målet er å sørge for at flest mulig har et tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen. Skolen skal bidra positivt for å fremme elevenes fysiske og psykiske helse, trygghet, trivsel og læring.

Kvalitetsutvikling og kvalitetsarbeid i Ørlandskolen handler om pedagogisk ledelse, lærernes kompetanse og skolen som lærende organisasjon. Ørlandskolen skal være både en nytenkende og moderne skole som bygger på kunnskapsbasert praksis.

Pedagogisk ledelse i skolen omfatter de aktiviteter som både ledere, lærere, barn og andre tar initiativ til for å påvirke hverandres motivasjon, kunnskap, læring og praksis. Rektor har i kraft av sin posisjon et spesifikt ansvar for skolens samlede kvalitet og for utvikling av skolen som lærende organisasjon.

Å arbeide med kvalitet handler ofte om prosesser for å skape varig endring, og da er det ikke nok at enkeltpersoner endrer seg. Kvalitetsutvikling er avhengig av at kompetanse utvikles i fellesskap, eller at ny kunnskap for noen blir fellesskapets kunnskap.

Gjennom det statlige kompetanseløftet legges det opp til en stor satsing på etter- og videreutdanning av lærerne. Lærere med høy faglig og pedagogisk kompetanse er en viktig forutsetning for elevenes læring. Dette bekreftes av mange studier som viser at høy faglig kompetanse betyr mye for hva elevene lærer. Lærerne skal formidle sentrale kunnskaper til elevene og legge til rette for læring. Krav til kunnskap endrer seg over tid og medfører nye og endrede krav til hva en lærer skal kunne. Skal denne kompetansehevingen bidra til en ønsket utvikling i skolen, er det også viktig å omsette den enkeltes læring til fellesskapets beste gjennom gode pedagogiske møtearenaer og nettverk.

Et godt læringsmiljø er et grunnleggende fundament for læring. Som klasseleder er det lærerens ansvar å skape gode relasjoner til elevene og et godt sosialt samspill i klassen. I skolesammenheng er lærerens relasjonskompetanse knyttet til hans eller hennes evne til å se den enkelte elev på vedkommendes egne premisser. Voksne med høy relasjonskompetanse skaper trygghet, motivasjon og rom for mestring gjennom sin klasseledelse. Gode lærer-elev-relasjoner trenger tydelige og gode rammer. Sammenhengen mellom klasseledelse og positive relasjoner mellom lærer og elev er godt dokumentert gjennom forskning. God klasseledelse handler om hvordan læreren leder elevenes læringsarbeid. Et læringsarbeid

som tar utgangspunkt i opplæringsens mål om å ruste barn, unge og voksne til å møte livets oppgaver og mestre utfordringer sammen med andre. Den skal gi hver elev kyndighet til å ta hånd om seg selv og sitt liv, og samtidig overskudd og vilje til å stå andre bi.

UTFORDRINGER:

- De faglige resultatene etter 10-årig grunnskoleløpet har i gjennomsnitt blitt bedre hvert år de siste 4 årene, men er fremdeles ikke på nasjonalt nivå.
- Det er for store variasjoner i resultater mellom skoleår på nasjonale prøver i barnetrinnet.
- Den samlede tilbakemeldingen fra elevene på opplevelsen av eget læringsmiljø er svak og bør ha prioritet i skolens arbeid kommende år.
- Det er krevende å omorganisere og samtidig beholde god kvalitet i undervisningen ved fravær i personalgruppen.

MÅL FOR PLANPERIODEN:

- Vektlegging av gode læringsprosesser og en læringskultur som bidrar til gode skolefaglige prestasjoner.
- En skole som arbeider med forebyggende tiltak i folkehelse og helsefremmende perspektiv og bidrar positivt for å fremme elevenes fysiske og psykiske helse, trygghet, trivsel og læring.
- Med utgangspunkt i læreplanverket for Kunnskapsløftet skal lærerne ha en vurderingspraksis som styrker elevenes utbytte av den ordinære opplæringen. Dette gjøres ved systematisk bruk av læringsfremmede tilbakemeldinger i klasserommet.
- Gjennom god og tydelig klasseledelse og lærere som evner å etablere gode relasjoner, skal opplæringen tilpasses slik at alle elever lærer grunnleggende ferdigheter og opplever mestring ut fra egen utvikling.
- Arbeide med kollektive prosesser i personalet som setter fokus på elevenes læring, skolens pedagogiske utviklingsarbeid og nettverk som bidrar til å omsette hver ansatt sin læring og kompetanse til fellesskapets beste og en kollektiv profesjonsutvikling.

RESULTATMÅL 2017:

- Skolens faglige resultater skal være på eller over nasjonalt nivå.
- Andel elever på laveste mestringsnivå i nasjonale prøver er under 15 % på barnetrinnet og under 8 % på ungdomstrinnet.
- Andel elever med spesialundervisning skal være under 7 %.
- Resultater på elevundersøkelsene lik nasjonalt nivå eller bedre.
- Alle elever har et opplæringstilbud som er så godt tilpasset at de mestrer å delta i undervisningen.

UTVIKLINGSTREKK

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
6-15 år	633	629	620	631	631	638	647	662	677

Antall brukere i målgruppen (tall fra Rambøll)

- Pr. 1.10.2016 er elevtallsutviklingen noe svakere enn forventet i Rambøll sine framskrivinger. (610 elever i 2014, 585 elever i 2015 og 568 i 2016)

SAMMENDRAG DRIFTSBUDSJETT

Ansvar	Enhet/avdeling	R 2015	B 2016	B 2017
	Fellesutgifter grunnskole	8 918 501	9 215 000	10 030 000
	Grunnskole drift	44 672 269	47 200 000	47 950 000
Sum				

INVESTERINGSBEHOV

Prosjektbeskrivelse		2017	2018	2019
Oppgradering av læreverk/læremiddelutstyr		300	300	300

8.3 Ungdommens hus

I begynnelsen av tenårene får ungdom større behov for treffsteder og mindre voksenstyrte aktiviteter. Mange søker seg bort fra prestasjonspress og mot det uformelle samværet med jevnaldrende. Ungdom ønsker i denne perioden av livet ofte aktiviteter som er uforpliktende, uformelle og som har kortsiktige mål. Ungdommens hus «Månen», kan være nettopp en slik møteplass hvor det legges til rette for samvær med jevnaldrende i trygge omgivelser. I dag er mange fritidstilbud spesialiserte. Interesse og ferdigheter innenfor en bestemt aktivitet er ofte avgjørende for deltakelse. Aktivitetstilbudet på «Månen» krever derimot verken spesielle ferdigheter eller kunnskaper for å delta, og det kreves heller ikke god økonomi. Her møtes ungdom med ulik kulturell og sosial bakgrunn, og ulike verdisyn og interesser møtes. Dette er en styrke og et fortrinn med ungdommens hus.

På «Månen» skal de unge ha reell innflytelse. Aktivitetene skal foregå på de unges premisser og i størst mulig grad styres av de unge selv. Et kommersialisert samfunn kan gjøre de unge til passive mottakere og konsumenter av tilbud i stedet for aktive deltakere og utøvere. De blir i større grad samfunnsbrukere i stedet for samfunnsbyggere. På «Månen» skal de unge selv delta i planleggingen, utformingen og gjennomføringen av det som skjer i klubben. De unge lærer at deres deltakelse er nødvendig for at ting skal skje. Dette gir grunnlag for læring og utvikling. Medbestemmelse og brukerstyring skaper tilhørighet og eierforhold og hjelper oss å kvalitetssikre tilbudet. Ungdom vet selv hva som er interessant og hva de ønsker.

Ungdom trenger sosial kompetanse. Aktiviteter i klubben er derfor ikke bare et mål i seg selv, men også et middel til samhandling og toleranse. Personlighet, identitet, normer og verdier utvikles både i familien, i samvær med andre voksne og sammen med jevnaldrende. I ungdommens hus får de unge utviklet sosiale ferdigheter som konfliktløsning, samarbeid, lære å ta ansvar og tilpasse seg demokratiske strukturer og regler. Utviklingen av slike ferdigheter kan utvikles spesielt godt gjennom deltakelse i f. eks klubben styre. De voksne skal ikke ta konfliktene fra de unge, men hjelpe dem å klargjøre dem, forstå dem, angripe dem og løse dem.

I ungdommens hus arbeides det sosialpedagogisk. Alle ungdommer har positive ressurser, og den voksne fungerer derfor ofte som «ressursspeider». Fritidsklubben er en viktig arena for mestring. Ungdom får muligheten til å prøve og feile innenfor trygge rammer. Når ungdom får følelsen av at «Dette er noe jeg kan!» eller «Dette er jeg faktisk flink til!», får de en styrket selvfølelse og selvtillit som igjen kan føre til at de lettere mestrer oppgaver på andre arenaer i livet. Leder for ungdommens hus skal fungere som veileder, støttespiller og motivator, ved å gi av sin kunnskap og sine erfaringer. Han/hun skal gi ros og tilbakemeldinger som gjør ungdom i stand til å mestre det ansvaret de får og tar. Brukerstyring handler om et samarbeid mellom ungdom og voksne. Det handler ikke om voksenfrie soner. Brukerstyring fungerer best når de unge og de voksne samarbeider om oppgaven.

På «Månen» skal barn og unge møte:

- En ansvarlig leder som har grunnleggende kunnskaper om barn og unges oppvekstvilkår og utvikling, og er bevisst sin rolle som voksenmodell og "forbilde".

- En leder som er kompetent, modig, innovativ og som liker å jobbe med ungdom. Leder for ungdommens hus skal være en voksen som tør å stole på at ungdom kan ha de beste ideene og løsningene, og som kan arbeide på unges vilkår.

UTFORDRINGER:

- Varierende oppmøte – konkurranse med dagens digitale møteplasser.

MÅL FOR PLANPERIODEN:

- Være en møteplass hvor ungdom opplever trygghet og tilhørighet uavhengig av bakgrunn og ferdighet.
- Være en mestringsarena for sosial og kulturell kompetanse hvor ungdom har reell innflytelse.
- Være et alternativ og et supplement til det frivillige lag og foreningsliv.
- Være en rusfri arena og drive holdningsskapende i forhold til rusmidler.

Forutsetninger som er lagt til grunn ved foreslåtte budsjetttramme for 2017:

- 40 % lederressurs
- Åpningstid på utvalgte kvelder i uka.
- Begrenset tilbud på helg.
- Tilbud i ungdommens hus kun i skoleåret.

8.4 Voksenopplæring

Ørland kommune gir opplæringstilbud innen grunnskole for voksne og opplæring i norsk og samfunnsfag for fremmedspråklige. Voksenopplæringen for de fremmedspråklige ligger organisert under rektor Ørland ungdomsskole. Opplæringen følger Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Voksenopplæring for innvandrere og flyktninger omfatter er hjemlet i forskriftene til voksenopplæringsloven. Ordningen ble satt i verk for at voksne innvandrere og flyktninger lettere skulle lære norsk og komme inn i arbeidsliv og utdanning. Opplæringstilbudet finansieres primært av øremerkede statstilskudd. Det er utarbeidet en rammeplan for opplæringen.

Voksenopplæringstilbudet innen grunnskole for voksne gjennomføres i tilknytning til Ørland ungdomsskole sine arealer og lærerressurser.

UTFORDRINGER:

- Ytterligere mottak av flyktninger vil øke behovet for å styrke opplæringstilbudet i norsk og samfunnsfag for minoritetsspråklige.

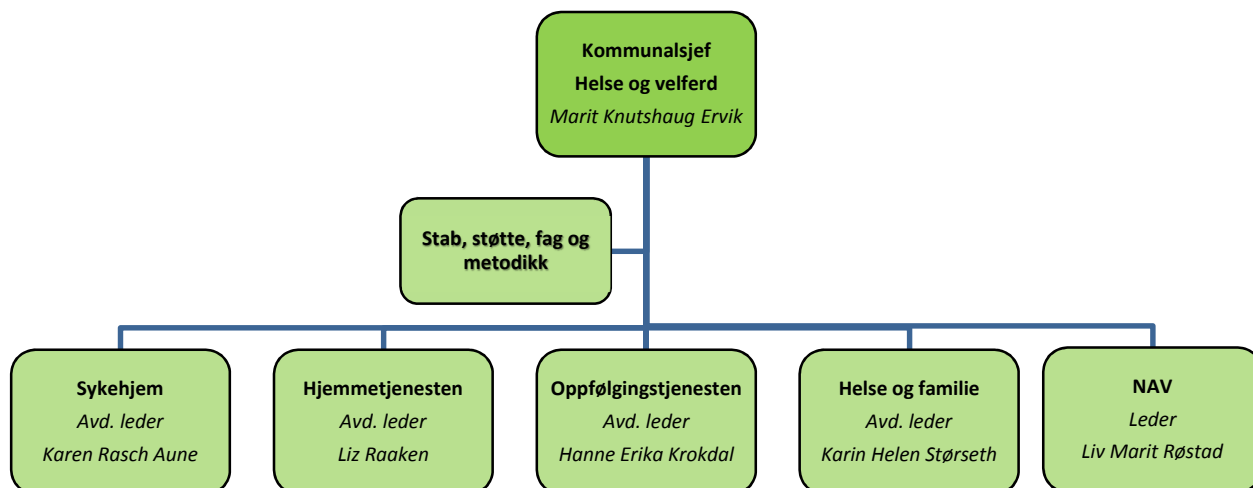
MÅL FOR PLANPERIODEN:

- Målet for voksenopplæringen er å hjelpe den enkelte til et mer meningsfylt liv.
- Tilbudet skal bidra til å gi mennesker i voksen alder likestilling i adgang til kunnskap, innsikt og ferdigheter som fremmer den enkeltes verdiorientering og personlige utvikling og styrker grunnlaget for selvstendig innsats og samarbeid med andre i yrke og samfunnsliv.
- Rammeplan for norsk med samfunnskunnskap for fremmedspråklige voksne gir følgende mål for undervisningen:
  - «Undervisningen i norsk med samfunnskunnskap for fremmedspråklige voksne skal gi deltakerne ferdigheter og kunnskaper som kan bidra til å styrke deres grunnlag for et meningsfylt, selvstendig og samfunnsaktivt liv i Norge.(....) sikte mot å gi deltakerne kommunikativ kompetanse slik at de kan bruke språket, muntlig og skriftlig, i situasjoner og for de formål de har behov for i dagliglivet.»
- Målet for norskopplæringen er bestått norskprøve på nivå A2 eller B1.

9 TJENESTEOMRÅDE HELSE OG VELFERD

Tjenesteområde helse og velferd har ansvar for kommunale helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende, sykehjem med kjøkken og vaskeri, oppfølgingstjeneste med praktisk bistand og miljøarbeid, dagaktivitetstilbud, kommunale botilbud, demensteam, kreftsykepleier, legesenter, helsestasjon med jordmor, kommunepsykolog, familieveiledere, fysio- og ergoterapitjeneste, psykisk helsehjelp, rustjeneste, sosiale tjenester og flyktningetjeneste. Tjenesteområdet har i tillegg en stab som utfører merkanthile oppgaver, og som har ansvar for fagprogram og turnus, og koordinerende enhet/beslutningsteam.

Tjenesteområde helse og velferd er organisert slik:

Tjenesteområde yter nødvendige helse- og velferdstjenester til kommunens innbyggere gjennom hele livsløpet, fra før fødsel med svangerskapskontroll til livets slutt. I Ørland kommune skal tjenestene bygge opp under at den enkelte innbygger skal oppleve mestring gjennom å klare seg selv på en god måte i hverdagen, til tross for sykdom eller funksjonsnedsettelse. Samtidig skal det faglige arbeidet videreutvikles for de som har størst behov for lindring og pleie, og til de som har behov for daglig bistand hele livet.

Ørland kommune vil i 2017 videreføre og videreutvikle tjenestene i område helse og velferd fra 2016, med unntak av familieveilederne som har vært finansiert med tilskudd og som det ikke er økonomi til å videreføre i ordinær drift fra 2017 uten annen finansiering.

Tjenesteområde vil følge opp tiltak i vedtatte planer; demensplan, folkehelseplan, kompetanseplan, boligsosial handlingsplan, og plan om bosetting og integrering av flyktninger. I tillegg så forventes kommunedelplan for tjenesteområde å være ferdig behandlet i løpet av 2016.

Etisk refleksjon som metode vil videreføres og innføres på flere arenaer i tjenesteområde som et ledelses- og medarbeiderverktøy. God praksis i møte mellom medarbeidere og mennesker som er avhengig av kommunens tjenester er avgjørende for at tjenestene skal være av ønsket kvalitet og oppleves gode. Å vise respekt, åpenhet, tillit og omsorg krever etisk klokskap og et bevisst forhold til egne verdier og holdninger.

9.2 Sammendrag av driftsbudsjett for helse og velferd 2017

Ansvar	Avdeling	R 2013	R 2014	R 2015	B 2016	B 2017
	Fellesutgifter	2 792	3 187	3 381	4 270	3 685
	Helse og familie	22 378	22 790	18 899	20 480	23 440
	Sykehjem	25 817	22 739	22 063	22 920	23 190
	Hjemmetjenesten	16 474	17 757	18 369	18 350	19 670
	Oppfølgingstjenesten	9 618	8 505	9 014	10 750	9 950
	NAV sosialtjenesten	4 990	4 512	4 829	5 675	5 300
Sum helse og velferd		82 069	79 490	76 555	82 445	85 235

Endringer i driftsbudsjett 2016:

- Saldering på kr 900; kr 250 hjemmetjenesten (personlige assistenter), Kr 650 fellesutgifter (kr 300 stab og kr 350 redusert innleie i hele område)
- Rustjenesten er overført fra NAV-kontoret til avdeling helse og familie.

Endringer i driftsbudsjett 2017:

- Budsjettet for helse og velferd er tilpasset økte utgifter knyttet til enetiltak, beredskapsgodtgjøring for legevakt på dagtid og økte utbetalinger til sosialhjelp. I tillegg er Rask psykisk helsehjelp gått fra prosjekt med tilskuddsfinansiering til ordinær drift.
- Det kan bli overført tjenester eller oppgaver mellom avdelinger i budsjettåret uten at total budsjetttramme for tjenesteområde vil bli endret.

Konsekvenser av foreslått driftsbudsjetttramme for 2017:

- Videreføring av drift og bemanning på 2016-nivå etter saldering, med unntak av familieveiledere med til sammen ett årsverk som har vært finansiert med tilskudd.
- Videreføring av samarbeids- og serviceavtaler på 2016-nivå.
- Økt brukerbetaling.
- Utnyttelse av ressurs og kompetanse i hele tjenesteområde.

Tiltak i investeringsbudsjett for tjenesteområde 2017:

- Låsesystem på Ørland Medisinske Senter
- Kontor og medisinrom på Oppfølgingstjenesten
- Velferdsteknologi og hjelpemidler

9.3 Sykehjem

Avdelingen har ansvar for sykehjemsdrift, institusjonskjøkken og vaskeritjeneste. Ørland kommune har 20 langtidsplasser og 12 plasser for korttids- og avlastningsopphold for medisinsk behandling, observasjon, rehabilitering, avlastning, utskrivningsklare pasienter, palliativ omsorg og russeng.

Status

Ørland er på ønsket nivå på institusjonsplasser iht kommunestyrevedtak i juni 2013. Det er foretatt en dreining fra institusjon til mer hjemmebaserte tjenester i perioden 2012-2015. På korttidsavdelingen er det i 2016 opprettet ei kommunal russeng. Det jobbes kontinuerlig i avdelingen med kompetanse og tilpasning av tjenestetilbudet i henhold til lokale behov som er i tråd med de nasjonale føringene.

UTFORDRINGER

- Behov for flere tilrettelagte boliger med heldøgns omsorg. Ved utskrivningsklare pasienter fra korttidsavdeling kan dette være en utfordring
- En økning av flere langt kommen demente hjemmeboende, som er ukjent for helse- og omsorgstjenesten.

MÅL

- Riktig bemanningsnivå ut ifra antall institusjonsplasser/pasienter, og utnyttelse av ressurs/faste ansatte og kompetanse i hele tjenesteområde.
- Fokus på hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring som metode.
- Sertifisering av Ørland Livsgledesykehjem.

- Utprøving av velferdsteknologi i samarbeid med hjemmetjenesten og oppfølgingstjenesten.
- Gjennomføre tiltak iht demensplan og smittevernplan.

DRIFTSBUDSJETT

Ansvar	Avdeling	R 2013	R 2014	R 2015	B 2016	B 2017
	Sykehjem	25 817	22 739	22 063	22 920	23 190

9.4 Hjemmetjenesten

Avdelingen har ansvar for tjenester til hjemmeboende i form av hjemmesykepleie, hjemmehjelp, kreftsykepleier, brukerstyrt personlig assistent (BPA), omsorgslønn, hørselskontakt, middagsombringing, transporttjeneste og trygghetsalarm. I tillegg ansvar for Bolett (botilbud for 8 personer med heldøgns omsorg på ØMS), utleie av trygdepensjonat og tilknyttede trygdeboliger.

STATUS

Hjemmetjenesten har i 2016 jobbet med ny administrativ struktur, anskaffelse av nye biler og håndholdte enheter som skal iverksettes og tas i bruk i løpet av høsten. Dette skal gi bedre tjenester gjennom bedre ressursutnyttelse, økt sikkerhet og mer effektiv drift. Multidose skal også implementeres i hele avdelingen i løpet av året. Hjemmetjenesten har jobbet med kulturendring når det gjelder arbeidsmetode gjennom hverdagsrehabilitering og økt bruk av velferdsteknologi. Avdelingen har samarbeid med Frivilligsentralen og Fjæraveien arena når det gjelder middagsombringing og servering av felles middag på trygdepensjonatet.

UTFORDRINGER

I perioder med økt etterspørsel av tjenester og økt kompleksitet oppleves det større press i ansattegruppen. Tjenesten har siste året hatt høyt sykefravær, permisjoner og vært uten avdelingsleder. Flere ansatte har i denne perioden tatt et meransvar for daglig drift. I sum er dette utfordrende når det gjelder kontinuitet, kvalitet og kompetanse i tjenestene. Og det tar også lengre tid å implementere nye arbeidsmetoder som hverdagsrehabilitering og økt bruk av velferdsteknologi.

MÅL

- Tettere samhandling i hele tjenesteområdet for å se tjenestene i sammenheng og fremstå som en tjenesteleverandør uavhengig av avdeling.
- Bedre ressursutnyttelse innenfor hele tjenesteområdet.
- Videreføre implementering av arbeidsmetoden hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring.
- Økt bruk av velferdsteknologi i samarbeid med institusjon og oppfølgingstjenesten.
- Gjennomføre tiltak iht Demensplan.
- Utvikle dagaktivitetstilbud til hjemmeboende og tilbud om forebyggende hjemmebesøk til 75-åringene som ikke har helse- og omsorgstjenester.
- Tiltak knyttet til Demensplan som er under arbeid.

DRIFTSBUDSJETT

Ansvar	Avdeling	R 2013	R 2014	R 2015	B 2016	B 2017
	Hjemmetjenesten	16 474	17 758	18 369	18 350	19 670

9.5 Oppfølgingstjenesten

Avdelingen har ansvar for praktisk bistand; opplæring og daglige gjøremål for beboere ved omsorgsboligene og hjemmeboende brukere. Avdelingen har også støttekontaktansvar og avlastningstilbud for voksne (over 18 år), og dagaktivitetstilbud for voksne på Fjæraveien arena.

STATUS

Oppfølgingstjenesten har ansvar for oppfølging av brukere med psykiske og fysiske utfordringer. Blant annet brukere med psykisk utviklingshemming, psykiske lidelser og kognitiv svikt. Det fattes vedtak på praktisk bistand og opplæring ut i fra den enkeltes behov, og heldøgnsomsorg for enkelte brukere. Oppfølgingstjenesten har 23 brukere som bor i egne leiligheter tilknyttet en døgnbemannet tjeneste, hvorav 3 enetiltak. I tillegg yter oppfølgingstjenesten tjenester til flere brukere på bygda. Ørland har per juni 2016 ca 45 brukere som har innvilget vedtak på støttekontakt for brukere over 18 år.

Fjæraveien arena har per juni 2016 aktivitetstilbud til 11 brukere og samarbeider med flere tjenesteområder. Blant annet samarbeid med Kultursenteret ifh til kinooversikt, Trygdepensjonatet med middagsservering og sosialt fellesskap for eldre, og middagsombringing til hjemmeboende. Fjæraveien arena har fokus på individuelt tilpassede aktiviteter for den enkelte ut i fra mestring, og jobber etter metoden hverdagsrehabilitering.

UTFORDRINGER

- Opprettholde god kvalitet på tjenesten, spesielt i forhold til flere enetiltak.
- Flere nye brukere og en øking i forhold til tjenester til unge voksne.
- Behov for veiledning til alle støttekontakter for å sikre kvaliteten på tjenesten.
- Bistå brukere som bor i omsorgsbolig, men som ikke har tjenester til å få bosted på det åpne marked iht boligsosial handlingsplan. Dette åpner opp for nye brukere inn. Per i dag så har ikke boligmarkedet i Ørland kommune boenheter til en pris som muliggjør dette.

MÅL

- Riktig bemanningsnivå og kompetanse ut i fra antall brukere og vedtak.
- Gode rutiner og godt miljøarbeid tilpasset den enkeltes behov.
- Økt bruk av velferdsteknologi i et samarbeid med sykehjem og hjemmetjenesten.

DRIFTSBUDSJETT

Ansvar	Avdeling	R 2013	R 2014	R 2015	B 2016	B 2017
	Oppfølgingstjenesten	9 618	8 505	9 014	10 750	9 950

9.6 Helse og familie

Fra 01.01.16 er alle primærhelsetjenester organisert i samme avdeling. Avdelingen har ansvar for mange tjenesteområder med ulike profesjoner. Fra avdelingen ytes tjenester fra fastleger, kommuneoverlege, helsestasjonslege, helsesøster, jordmor, psykolog, familieveiledere, psykiatriske sykepleiere, ruskonsulenter, ungdomsloser, fysioterapi, ergoterapi, samt avlastning i barnebolig (sykepleier, ergoterapeut, vernepleier og ulike fagarbeidere) og tilbud etter skoletid for ungdommer med nedsatt funksjonsevne.

STATUS

Det jobbes med å få en hensiktsmessig struktur og oppgavefordeling i avdelingen, for at bruker skal få helhetlige og koordinerte tjenester og for at avdelingen skal ha en god ressursutnyttelse.

UTFORDRINGER

Kommunen har fortsatt økning i antall barn med tiltak i barnevernet og ligger på et nivå som er langt over landsgjennomsnittet. Det er også økt etterspørsel av tjenester fra barn og foreldre som en følge av kompliserte familieforhold. Det er fortsatt økende ventetid på fysioterapitjenester som en følge av tidligere utskriving fra sykehus.

MÅL

- God samhandling gjennom helhetlige og koordinerte tjenester med fokus på mestring av foreldrerollen og barns håndtering av ulike utfordringer.
- Revidere og implementere Håndbok for tverrfaglig samarbeid og se den i sammenheng med BTI-modellen (bedre tverrfaglig innsats).
- Satsing på helsestasjon/skolehelsetjenesten og ungdom.
- Rustjenesten og psykisk helsearbeid som en felles tjeneste med økt fokus på barn av psykisk syke og rusavhengige.
- Se på tiltak for å bedre logistikken på Ørland legesenter.
- Fokus på hverdagsrehabilitering som arbeidsmetode.
- Øke pasientaktiviteten i treningskjeller for kronikergrupper - Friskliv og Mestring
- Økt brukermedvirkning.

DRIFTSBUDSJETT

Ansvar	Avdeling	R 2013	R 2014	R 2015	B 2016	B 2017
	Helse og familie	22 378	22 790	18 899	20 480	23 440

9.7 Fosen Helse IKS

Ørland kommune har et interkommunalt samarbeid gjennom Fosen Helse IKS på legevakt, følge- og beredskapsvakt jordmor, desentralisert spesialisthelsetjenestetilbud, og sengepost med avdeling for øyeblikkelig hjelp, etterbehandling og rehabilitering, samfunnsmedisin, miljørettet helsevern, folkehelse, kreftkoordinator og helsekompetanse. Ørland kommune er vertskommune for flere av tjenesten som er lokalisert på Ørland medisinske senter (ØMS).

Fosen Helse IKS viderefører kostnader i 2017 på 2016-nivå. Ørland kommune vil gjennom dialog være aktivt med på prioritering av tiltak og prosjekt som ønskes videreført, eventuelt søkes på ut ifra kommunens/regionens behov, slik at Fosen Helse IKS skal være bærekraftig over tid, og samtidig være en strategisk aktør som skal drive nødvendige tjenester på vegne av kommunene på en bedre og billigere måte enn det kommunene klarer hver for seg.

9.8 NAV Ørland

Driften av NAV-kontoret er regulert gjennom "Samarbeidsavtale mellom Ørland kommune og NAV Sør-Trøndelag". Formålet med samarbeidsavtalen er i fellesskap å arbeide for å få flere i arbeid og aktivitet, og færre på stønad. Kostnadene til lederlønn og driftsutgifter deles mellom stat og kommune 60/40.

Følgende kommunale tjenester inngår i NAV-kontoret: Opplysning, råd og veiledning, herunder økonomisk rådgivning. Økonomisk stønad, midlertidig botilbud, Individuell plan, Kvalifiseringsprogrammet med tilhørende stønad, gjeldsrådgivning, og håndtering av Husbankens virkemidler bostøtte, startlån og tilskudd til etablering.

STATUS

- Ørland har hatt økning i arbeidsledigheten i første halvdel av 2016, gjelder særlig en økning av unge arbeidssøkere uten rett til dagpenger. Disse har liten erfaring fra arbeidslivet og er de første som blir oppsagt ved nedbemanning og ved permitteringer. I tillegg er det noe tilflytting i denne gruppen, samt de som «dropper» ut av videregående skole eller avslutter lærlingetid før de er ferdig.
- Det er også en økning knyttet til søknader om sosial stønad første halvår 2016. NAV-kontoret har fokus på tett og tidlig oppfølging for å gi også disse brukerne muligheter for å komme i arbeid/aktivitet. Per juni 2016 er det 5 brukere som har kvalifiseringsstønad, og det antas at det fram i tid vil være 5-6 brukere på kvalifiseringsstønad.
- Bruken av nytt kartleggingsverktøy, kartleggingssamtalen og jobbcafe i tillegg til ungdomsgruppa «Æ vil» vil være viktige satsningsområder for å møte utfordringene. Endring av innhold i tavlemøte gir oss også en bedre oversikt over porteføljen og oppgaver i kontoret samt inngangen av nye brukere.

UTFORDRINGER

- Ørland kommune mangler midlertidig botilbud noe som er en stor utfordring da vi pr. i dag har 3-4 brukere uten bolig.
- Etablere gode samarbeidsrutiner med utgangspunkt i samarbeidsavtalen med flyktningetjenesten og voksenopplæringa knyttet til at flyktningene vil bli en ny brukergruppe i NAV
- Etablere et godt system rundt «arbeid for sosial stønad» i samarbeid med vaktmestertjenesten og andre i kommunen.

MÅL

- Jobbe for etablering av midlertidig botilbud
- Finne en strategi for å gjøre mulighetene med bostøtte og startlån mer kjent for målgruppa.
- God kartlegging av brukernes helhetssituasjon med fokus på ressurser og mestring.
- Gjennomføre ny intern struktur ifht tidlig oppfølging
- Videreutvikle ungdomsteam og ungdomsgruppa «Æ vil»
- Videreutvikle samarbeid med Ørland ungdomsskole og Fosen videregående skole.

DRIFTSBUDSJETT

Ansvar	Avdeling	R 2013	R 2014	R 2015	B 2016	B 2017
	NAV sosialtjenesten	4 990	4 512	4 829	5 675	5 300

9.9 Flyktingetjenesten

Flyktingetjenesten ble opprettet i 2014 som en følge av kommunestyrevedtak fra 2013 om bosetting av 15 flyktninger fra 2014. Deretter har det vært kommunestyrevedtak på å bosette 4 flyktninger i 2015, 10 flyktninger i 2016 og 20 flyktninger i 2017 og 2018.

STATUS

Det er per 20.10.16 bosatt til sammen 44 flyktninger med familiegjeforeninger. Som en følge av vedtak om økt bosetting er tjenesten styrket med miljøarbeider og programrådgiver.

UTFORDRINGER

Bolig som ligger sentralt og med en akseptabel leie kan være en utfordring fram i tid, men så langt har det vært god tilgang i det private markedet. Flyktingetjenesten disponerer kun en kommunal bolig. I kommunestyrevedtak i juni 2015 ble det bedt om at det «snarest igangsettes et arbeid med det formål å bygge nok boliger for å dekke behovet for blant annet mottak av flyktninger». Dette er delvis ivarettatt gjennom Boligsosial handlingsplan og tiltak for 2016 og 2017 om bygging av to kommunale boliger i hvert av årene. Foruten bolig kan integreringen være en utfordring. Det er lagt opp til at flyktningene skal være selvhjulpne etter 2 år i introduksjonsprogram, noe som kan bli en utfordring for noen av de bosatte som vil føre til økte utgifter til sosial stønad.

MÅL

- Motta og bosette det antall flyktninger som kommunestyret beslutter.
- Organisere arbeidet funksjonelt og slik at flyktningene opplever å bli godt mottatt, integrert og inkludert i lokalsamfunnet.
- Gi flyktningene nødvendig bistand for at de innen rimelig tid blir selvstendige og selvhjulpne innbyggere i kommunen.

DRIFTSBUDSJETT

Ansvar	Avdeling	R 2013	R 2014	R 2015	B 2016	B 2017
	Flyktingetjenesten		-1 620	-848	-730	- 3 500

ØRLAND KOMMUNE

Postboks 401, 7130 Brekstad
Rådhusgata 6, 7130 Brekstad

Tlf: 72 51 40 00
postmottak@orland.kommune.no

PRISLISTE FOR 2017

KOMMUNALE TJENESTER OG TILBUD

	INNHold
	Vann
	Avløp
	Renovasjon
	Slamtømming
	Feiing
	Havneavgifter
	Utleie av adm. bygg
	Ørlandshallen
	Barnehager
	Skolefritidsordningen
	Hjelpeordninger i hjemmene
	Sykehjemmet
	Kulturskolen
	Billetter
	Landbruk
	Annet
	Byggesak og oppmålingsgebyrer:
	Eget gebyrreglement

1 VANN			
Alle priser er inkl.mva.			
		Pris 2016	Pris 2017
1.0	Tilknytningsavgift		
	(engangsgebyr for tilknytning)		
	Boliger, fritidshus/hytter og annen bebyggelse		
	inntil 150 m ² bruksareal	14 850,00	14 850
	tillegg for bruksareal 151 - 500 m ²	75,00	75
	tillegg for bruksareal 501 - 1 000 m ²	42,00	42
	tillegg for bruksareal over 1000 m ²	21,00	21
	Boliger på gårdsbruk, som ovenfor		
	Tillegg for driftsbygninger	19 000,00	19 000
	GPS registrering v/tilknytning	1 020,00	1 020
	For boligbygg og kombinerte bygg med t.o.m. 5 boenheter, skal tilknytningsavgift betales for hver boenhet. Dette gjelder ikke bolig med bileilighet - eks sokkelleilighet.		
2.0	Årsgebyr		
2.1	2.1. Vann tatt ut gjennom måler betales etter følgende satser:		
	Fastdel:		
	Hus/ leiligheter pr leilighet / boligenhet	1 605,00	1 605
	Hytte / fritidshus	1 605,00	1 605
	Variabel del:		
	I tillegg til fastdel betales det for målt forbruk, pr kbm	14,50	15
2.2	Vann tatt uten at det er installert vannmåler betaler etter følgende satser:		
	Hus/ leiligheter under 100 m ² BRA pr leilighet / boligenhet	3 525,00	3 525
	Hus/ leiligheter over 100 m ² BRA pr leilighet / boligenhet	4 790,00	4 790
	Hytte / fritidshus	2 415,00	2 415
2.3	Gårdsbruk (skal ha måler), bolig/kårhus som under 2.1. og 2.2.		
	Fastdel:		
	Gårdsbruk / driftsbygninger (uavhengig av antall husdyr)	3 290,00	3 290
	Variabel del:		
	I tillegg til fastdel betales det for målt forbruk, pr kbm	14,50	15
2.4	Andre virksomheter med innlagt vann og andre vannuttak(måler)		
	Fastdel:		
	1. Virksomhet med årsforbruk opp til 1000m ³	3 830,00	3 830
	2. Virksomhet med årsforbruk opp til 10.000m ³	6 575,00	6 575
	3. Virksomhet med årsforbruk over 10.000m ³	17 510,00	17 510
	Variabel del:		
	I tillegg til fastdel betales det for målt forbruk, pr kbm	14,50	15

2.5	Vannmåler		
	Vannmåler eies av abonnenten som betaler alle kostnader tilknyttet installasjon, drift og vedlikehold av måleren. Måleren skal årlig avleses og sendes innen tidsfrister satt av kommunen. Dersom avlesning ikke skjer innenfor fastsatte frister, kan kommunen foreta avlesning for eiers regning.		
	Dette genererer et kontrollgebyr på kr	415,00	415
	For oppmøte i forbindelse med avstenging og påsetting av vannforsyning		
	skal gebyrpliktige betale et tilleggsgebyr på kr	1 020,00	1 020
	Krever disse arbeider andre påløpne utgifter til graving, montering og lignende, skal arbeidsutgifter dekkes fullt ut av abonnenten.		
2	AVLØP		
	Alle priser er inkl.mva.		
		Pris 2016	Pris 2017
	1. TILKNYTNINGSavgift		
	(engangsgebyr for tilknytting):		
	Boliger, fritidshus/hytter og annen bebyggelse:		
	inntil 150 m ² bruksareal	15 920,00	15 920
	tillegg pr. m ² for bruksareal 151 - 500 m ²	70,00	70
	tillegg pr. m ² for bruksareal 501 - 1 000 m ²	37,00	37
	tillegg pr. m ² for bruksareal over 1000 m ²	18,00	18
	Boliger på gårdsbruk, som ovenfor		
	Tillegg for driftsbygninger	20 130,00	20 130
	For boligbygg og kombinerte bygg med t.o.m. 5 boenheter, skal tilknytningsavgift faktureres pr boenhet. Dette gjelder ikke bolig med bileilighet - eks sokkelleilighet.		
2.0	ÅRSgebyr		
	Vann tatt ut gjennom måler betales avløpsavgift etter følgende satser:		
2.1			
	Fastdel:		
	Hus/ leiligheter pr leilighet / boligenhet	1 315,00	1 315
	Hytte / fritidshus	1 315,00	1 315
	Variabel del:		
	I tillegg til fastdel betales det for målt vannforbruk, pr kbm	11,50	12
2.2	Vann tatt ut uten at det er installert vannmåler betaler avløp etter følgende satser:		
	Hus/ leiligheter under 100 m ² BRA pr leilighet / boligenhet	2 415,00	2 415
	Hus/ leiligheter over 100 m ² BRA pr leilighet / boligenhet	3 750,00	3 750
	Hytte / fritidshus	1 645,00	1 645
2.3	Gårdsbruk (skal ha måler), bolig/kårhus som under 2.1. og 2.2.		
	Fastdel:		
	Gårdsbruk / driftsbygninger (uavhengig av antall husdyr)	3 290,00	3 290

	Variabel del:		
	I tillegg til fastdel betales det for målt vannforbruk, pr kbm	11,50	12
2.4	Andre virksomheter med innlagt vann og andre vannuttak(måler)		
	Fastdel:		
	1. Virksomhet med årsforbruk opp til 1000kbm	2 750,00	2 750
	2. Virksomhet med årsforbruk opp til 10.000kbm	3 410,00	3 410
	3. Virksomhet med årsforbruk over 10.000kbm	16 435,00	16 435
	Variabel del:		
	I tillegg til fastdel betales det for målt vannforbruk, pr kbm	11,50	12
3	RENOVASJON / SLAMTØMMING		
	Følger prisvedtaket i Fosen Renovasjon med tillegg av kr 100,00 pr. abonnement.		
	Alle priser er inkl. mva.		
4	FEIING		
	Prisene er inkl. mva.		
		Pris 2016	Pris 2017
	Feiegebyr for ordinært fyringsanlegg pr år	555,00	555
	Feiegebyr for ekstra pipeløp(pipe med dobbelt røykrør)	355,00	355
	Feiing fritidsboliger pr feiing	537,00	537
	Gebyr for feiing ut over rutinemessig feiing hvert 2.år	456,00	456
	Oppdrag som utføres på bestilling(kaminrens og lignende) Timepris	456,00	456
	Det beregnes minimum 2 timer pr oppdrag. I tillegg kommer dekning av materiell og transport)		
5	KAI- OG HAVNEAVGIFTER		
	Prisene er oppgitt eks. mva.		
		Pris 2016	Pris 2017
	KAIAVGIFTER		
	For båter inntil 500 tonn, pr døgn	550,00	550
	For båter 500 - 2000 tonn, pr døgn	825,00	825
	For båter over 2000 tonn , pr døgn	1 315,00	1 315
	VAREAVGIFTER		
	Stykkgoods, pr tonn	22,00	22
	Bulk, pr tonn		0
	Sand, pukk og stein, pr tonn	7,00	7
	Containere, anleggsbrakker pr stk	300,00	300
	FYLLING AV VANN		
	Startavgift	1 645,00	1 645
	Pr kbm fylt vann	28,00	28
	ØRLAND LUFTHAVN		
	Startavgift kreves inn for alle flygninger ihht. Avinor sitt reglement		
	Årskort for private småfly	820,00	820

6	UTLEIE AV ADMINISTRASJONSBYGG		
	(Mva beregnes ikke på disse prisene)		
		Pris 2016	Pris 2017
1.0	Ørland rådhus		
	Borgklienten	1 250,00	1 280
2.0	Skoler		
	Aktivitetsrom/gym.sal til private arrangement (konfirmasjon, etc)	1 550,00	1 590
3.0	Futura barnehage		
	Storstua	1 550,00	1 590

7	ØRLANDSHALLEN		
	(Mva beregnes ikke på disse prisene)		
	Det er fri halleie knyttet til organisert fysisk aktivitet for barn og ungdom tom 16 år.		
	Fri halleie gjelder ikke helg og gjelder kun for idrettshallen og ikke svømmehallen.		
		Pris 2016	Pris 2017
1.0	Idrettshallen		
	Leie av hele hallen med garderober til trening, pr time	241,00	241
	Kampavgift handball - pr kamp inntil 2 timer	550,00	550
	deretter pr time	111,00	111
	Utleie av hallen til arrangement, pr dag	3 290,00	3 290
	Utleie av hallen til arrangement, pr time	410,00	410
	Garderobeleie ifm utetrening, pr time	103,00	103
2.0	Svømmehallen		
2.1	Enkelt billett:		
	voksen	65,00	65
	barn/ungdom opp til 15 år	35,00	35
	soldater på førstegangstjeneste	35,00	35
2.2	Klippekort - 10 klipp		
	voksen	515,00	515
	barn/ungdom opp til 15 år	260,00	260
			0
2.3	Klippekort - 20 klipp		
	voksen	1 030,00	1 030
	barn/ungdom opp til 15 år	515,00	515
			0
2.4	Årskort		
	voksen	2 465,00	2 465
	barn/ungdom opp til 15 år	1 235,00	1 235
			0
2.5	Utleie av svømmehall til lag og foreninger		
	pr.time med svømmevakt	1 000,00	1 000
	pr.time uten svømmevakt - forutsetter egen avtale	500,00	500
	pr.dag uten badevakt - forutsetter egen avtale	4 500,00	4 500
	leie for lokale svømmehall i ordinær åpningstid, pr gang	400,00	400
8	KULTURSKOLEN		
	Mva beregnes ikke på disse prisene		
		Pris 2016	Pris 2017
	Instrumental/vokalopplæring, pr år	2 900,00	2 900
	Instrumentleie, pr år	450,00	450
	Gruppeaktiviteter visuelle kunstfag, inkl materiellkostnader pr år	2 900,00	2 900
	Andre gruppeaktiviteter, pr år	2 400,00	2 400
	Voksne elever betaler dobbel kontingent		
	Kjøp av tjenester til lag for voksne betales med 100 % refusjon av totalkostnader av tjenesten		
	Kjøp av dirigenttjenester til lag for barn/unge betales med 70 % refusjon av totalkostnader med tjenesten		

	Søskenmoderasjon:		
	- 30% for barn 2 fra i samme husstand.		
	- 50 % for 3. barn og flere i samme husstand		

9	FORELDREBETALING I BARNEHAGER		
	(Mva beregnes ikke på disse prisene)		
		Pris 2016	Pris 2017
	Kontingent 100% plass	2 655,00	2 655
	Kostpenger	320,00	328
	Kontingent 80% plass	2 390,00	2 390
	Kostpenger	255,00	262
	Kontingent 60% plass	1 860,00	1 860
	Kostpenger	195,00	200
	Kontingent 50% plass	1 725,00	1 725
	Kostpenger	190,00	195
	Kjøp av enkeltdag	400,00	400
	Søskenmoderasjonen er satt til 30% for 2. barn og 50% for 3. barn. (Jmf sentrale forskrifter) Barn med søsken i private barnehager vil få søskenmoderasjon i kommunale barnehager		
10	SKOLEFRITIDSORDNINGEN		
	(Mva beregnes ikke på disse prisene)		
	Prisene gjelder pr måned		
		Pris 2016	Pris 2017
	over 19 timer pr. uke (100% plass)	2 460,00	2 460
	Kostpenger	205,00	205
	14 - 19 timer pr. uke (80% plass)	2 200,00	2 200
	Kostpenger	185,00	185
	9 - 14 timer pr. uke (60% plass)	1 835,00	1 835
	Kostpenger	160,00	160
	under 9 timer pr. uke	1 470,00	1 470
	Kostpenger	135,00	135
	Kjøp av enkeltdag(er) - faktureres etter timepris x ant. oppholdstimer.		
	Timepris		45
	kostpenger pr dag		20
	Søskenmoderasjonen er satt til 30% for barn 2 fra samme husstand.		
11	HJELPEORDNINGER I HJEMMET		
		Pris 2016	Pris 2017
1.0	Hjemmehjelp		
	Abonnement pr måned for brukere med inntekt inntil 2G(fra 180,00)	191,00	191
	(Satsene justeres automatisk ihht Statens satser)		

	Pris pr time for brukere med inntekt:		
	- 2G - 3G	328,00	328
	- 3G - 4G	370,00	370
	- 4G - 5G	452,00	452
	over 5G	596,00	596
2.0	Ambulerende vaktmester		
	Pris pr time	308,00	308
	For å skjerme brukere med store behov for tjenester, og for å hensynta de med dårlig økonomi, settes det et utgiftstak på betaling av praktisk bistand/ hjemmehjelp.		
	Utgiftstak 2017		
	2G - 3G: utgiftstak på betaling med 10 timer pr. måned		
	>3G: utgiftstak på betaling med 15 timer pr måned.		
3.0	Trygghetsalarm		
	Abonnement pr måned	210,00	210
	Abonnement pr måned - Trygghetsalarm GSM	250,00	250
12 BEMANNET OMSORGSLEILIGHET			
		Pris 2016	Pris 2017
1.0	Husleie m/strøm, kommunale avg, vaktmestertjeneste og kabeltv pris pr måned	4000,00	4000
2.0	Andre tjenester i forbindelse med bemannet omsorgsleilighet		
	Alle måltider bestilt fra kjøkken - pris pr måned	4300,00	4300
	Abonnement på vask av klær pris pr kg	70,00	70
	Abonnement på leie av fellestøy, handduker, sengetøy pris pr måned	205,00	205
	Abonnement på hygieneartikler pris pr måned	200,00	200
	Leie av trygghetsalarm pris pr måned	210,00	210
	Bistand til vask av leilighet pris pr måned *)	186,00	186
	*) Beregnes ut fra inntekt		
13 SYKEHJEMMET			
		Pris 2016	Pris 2017
1.0	Korttids- og opptreningsopphold		
	Dag- eller nattopphold	79,00	79
	Døgnopphold	151,00	151
	Satsene justeres automatisk ihht statens satser		
	Gjestedøgnpris (kurdøgnpris kr xxxxxx + egenandel kr xxxxx)	1 800,00	1800

2.0	Kjøp av mat		
	Middag	80,00	80
3.0	Vask av tøy		
	Pr kilo tøy	70,00	70
	Pr. stk dyne	150,00	150
14	ANDRE TJENESTER KNYTTET TIL ØMS		
		Pris 2016	Pris 2017
1.0	Trygdepensjonatet		
	Korttidsopphold pr uke	800,00	800,00
2.0	Omsorgslønn		
	Standard sats pr måned	3 200,00	3 200,00
15	KOMMUNALE Utleiebøliger		
	Alle kommunale boliger indeksreguleres årlig ihht Husleieloven § 4-2		

16 GEBYR FOR ARBEID OG TJENESTER ETTER MATRIKKELLOVA (§32)

Mva beregnes ikke på disse prisene

	Pris 2016	2017
1.0 Attester og tjenester som betales etter medgått tid		
Pr time	880,00	880
Minstegebyr	1 540,00	1 540
2.1 Oppretting av grunneiendom og festegrunn		
a Basisgebyr pr opprettet enhet (inntil 5 grensepkt)	24 100,00	24 100
c Tillegg pr pkt ut over 5 - pris pr pkt	2415,00	2 415
b I tillegg kommer arealgebyr:		
areal 2 - 5 da	3595,00	3 595
areal 5 - 20 da	6 010,00	6 010
areal over 20 da faktureres etter medgått tid		
2.2 Matrikulering av eksist umatrikulert grunn inkl		
Samme priser som under pkt B 2.1.a.b.c		
2.3 Oppmåling av uteareal på eierseksjon		
areal 0 - 500 kvm	13 610,00	13 610
areal over 500 kvm	16 225,00	16 225
2.4 Oppretting av anleggseiendom		
Volum 0 - 2000 kvm	24 100,00	24 100
Volum fra 2001 kvm - økning pr påbegynte 1000 kvm	7 060,00	7 060
3.0 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført		
Viser til 2.1, 2.2, 2.3, 2.4		
3.1 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering		
Gebyret settes til 1/3 av pkt 2 og pkt 3		
4.1 Grensejustering grunneiendom, festegrunn og sameie		
Areal 0 - 500 kvm	7 085,00	7 085
4.2 Grensejustering anleggseiendom		
Volum 0 - 500 kbm	7 085,00	7 085
Volum 501 - 1.000 kbm	10 170,00	10 170
5.1 Arealoverføring av grunneiendom, festegrunn og		
areal 0 - 1 da	8 475,00	8 475
areal 1 - 5 da	1 130,00	1 130
areal 5 - 20 da	14 120,00	14 120
areal over 20 da	17 000,00	17 000
5.2 Arealoverføring anleggseiendom		
Volum 0 - 500 kbm	7 085,00	7 085
Volum over 500 kbm: som for volum inntil 500 kbm med tillegg for hver påbegynte 500 kbm over 500 kbm	3 390,00	3 390
6.0 Klarlegging av eksisterende grense hvor grensen tidligere er		
For inntil 2 pkt	1 635,00	1 635
For overskytende grensepkt, pr pkt	575,00	575

	Pris 2016	Pris 2017
7.0 Klarlegging av eksisterende grense hvor grensen ikke		
For inntil 2 pkt	5 545,00	5 545
For overskytende grensepkt, pr pkt	820,00	820
Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått		

2 GEBYR FOR ARBEIDER ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN (§33-1)

Mva beregnes ikke på disse prisene

	Pris 2016	Pris 2017
1.1 Tjenester som betales etter medgått tid		
Pr time		902
1.2 Levering av digitale kartdata		
Grunnkart, pr daa	26,00	26
Eiendomskart, pr daa	10,00	10
2.1 Private planforslag		
Basisgebyr	52 375,00	52 375
Tillegg for areal 10 - 100 da	13 145,00	13 145
Tillegg pr påbegynte 100 da, fra 101 - 1.000 da	5 260,00	5 260
Tillegg pr påbegynt 100 da over 1.000	2 630,00	2 630
Tillegg pr påbegynte 10 tomter over 10 og inntil 50	13 150,00	13 150
Tillegg pr 10 tomter over 50 tomter	2 630,00	2 630
2.2 Private planforslag		
Mindre vesentlige endringer	10 950,00	10 950
2.3 Private planforslag		
Tilbaketrekking av plan før offentlig ettersyn / forkastede gebyr tilsvarende 50% av 2.1		
3.2.1 Søknad om tillatelse til oppføring av boligbygg og		
Tiltaksklasse 1	13 145,00	13 145
Tiltaksklasse 2	17 080,00	17 080
Tiltaksklasse 3	19 720,00	19 720
3.2.2 Søknad om tillatelse til oppføring av andre typer bygg -		
Inntil 50 kvm BRA	5 340,00	5 340
Tillegg pr kvm fra 50 til 500 kvm BRA, pr kvm	80,00	80
Tillegg pr kvm fom 500 kvm til 5000 kvm BRA, pr kvm	27,00	27
Tillegg pr kvm fom 5000 kvm og oppover, pr kvm	6,00	6
3.2.3 Vesentlige endringer av tiltak		
Faktureres med 20% av gebyr for nyoppføring av tilsvarende tiltak. Minstegebyr	1540,00	1 540
3.2.4 Fasadeendring		
Minstegebyr	1 540,00	1 540

3.2.5 Bruksendring, vesentlig utvidelse eller endring av tidligere		
Bruksendring som ikke forutsetter endring av eksisterende	1 540,00	1 540
Bruksendring som forutsetter endring av eksisterende		
3.2.6 Riving		
Minstegebyr	1 540,00	1 540
3.2.7 Oppføring, endring av bygningsteknisk installasjon		
Minstegebyr	1 540,00	1 540
3.2.8 Oppdeling eller sammenføring av bruksenheter i bolig		
Minstegebyr	1 540,00	1 540

	Pris 2016 ¹	Pris 2017
Midlertidige bygninger, konstruksjoner og anlegg >2 år		
Gebyr som pkt 3.4		
Vesentlige terrenginngrep		
Faktureres etter medgått tid til en en timesats på	885,00	885
Anlegg av veg og parkeringsplass		
Veier over 500 m og anlegg over 10 da etetr medgått tid.	885,00	885
Opprettelse av grunneiendom (fradeling)		
I samsvar med grenser fastsatt i godkjent plan		
Grenser tidligere ikke fastsatt i plan eller andre	2 260,00	2 260
I samsvar med grenser fastsatt i festekontrakt eller målebrev		
Grenser ikke i samsvar med festekontrakt eller målebrev	2 260,00	2 260
Godkjenning av foretak for ansvarsrett		
Selvbygger	3 040,00	3 040
3.4 Tiltak som krever søknad og tillatelse og som kan forestås		
Mindre tiltak på bebygd eiendom	3 340,00	3 340
Driftsbygninger i landbruket (inntil 1.000 kvm BRA)	4 890,00	4 890
Midlertidige bygninger , konstruksjoner og anlegg	3 340,00	3 340
Andre mindre viktige tiltak som etter kommunens skjønn ikke kan forestås av tiltakshaver	1 210,00	1 210
3.5 Kontroll av bygningers plassering og høyde		
Bebygd areal (BYA) inntil 500 kvm	2 000,00	2 000
Bebygd areal over 500 kvm	4 650,00	4 650
Andre enkle konstruksjoner eller anlegg	1 540,00	1 540
Større og kompliserte anlegg faktureres etter med gått tid		
3.6 Dispensasjoner		
Dispensasjon som krever behandling hos andre myndigheter	10 660,00	10 660
Dispensasjon som ikke krever behandling hos andre	5 330,00	5 330
Dispensasjon fra teknisk forskrift		
3.7 Tvangsmulkt og særlig behandlingsgebyr		
Behandling av tiltak som er ulovlig igangsatt. Ingen eller		
Behandling av tiltak som er ulovlig igangsatt. Komplet		
Behandling av tiltak som er ulovlig igangsatt og hvor tiltaket		
Mer omfattende saker faktureres etter medgått tid		
Behandling av ulovlig igangsatte tiltak som tilbakeføres uten		

at tiltaket søkes ettergodkjent	2 745,00	2 745
3.8 Overtredelsesgebyr		
Gebyr fastsettes innenfor de maksimumsbeløp som er		

3 GEBYR FOR BEHANDLING AV SØKNADER OM UTSLIPP AV AVLØPSVANN

Mva beregnes ikke på disse prisene

	Pris 2016	Pris 2017
1.0 Søknad om utslippstillatelse inntil 15 pe		
Til sjøresipient via slamavskiller	2 190,00	2 190
Til tett tank	2 190,00	2 190
Til infiltrasjon eller andre naturbaserte løsninger	4 375,00	4 375
Til minirensesanlegg eller andre rensemetoder	4 375,00	4 375
2.0 Søknad om utslippstillatelse > 15 pe og inntil 50 pe		
Til sjøresipient via slamavskiller	7 600,00	7 600
Til infiltrasjon eller andre naturbaserte løsninger	11 420,00	11 420
Til minirensesanlegg eller andre rensemetoder	11 420,00	11 420
3.0 Søknad om utslippstillatelse > 50 pe og inntil 2.000 pe		
Faktureres etter medgått tid. Minimumsgebyr	19 040,00	19 040
4.0 Søknad om utslippstillatelse av oljeholdig avløpsvann		
Fast pris	3 800,00	3 800
5.0 Søknad om tillatelse til påslipp til kommunalt avløpsnett		
Fast pris	3 800,00	3 800
6.0 Tilsynsgebyr		
Fast pris	1 275,00	1 275

4 ANDRE GEBYRER

Mva beregnes ikke på disse prisene

	Pris 2016	Pris 2017
1.0 Landbrukskontoret		
Minstegebyr konsesjonssaker	3 090,00	3 090
Delingssaker etter Jordloven	2 150,00	2 150
2.0 Kunnskapsprøve alkoholloven	410,00	410
3.0 Etablererprøven, serveringsloven	410,00	410
4.0 Skjenkebevilling - saksbehandlingsgebyr	290,00	290

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Gunn Kristin Ørsleie

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
16/16	Styret for Ørland Kultursenter	21.10.2016

Budsjett Ørland Kultursenter 2017

Vedlegg:

- 1 Styrets forslag til budsjett Ørland Kultursenter 2017
- 2 Konsekvenser nedtrekk budsjett 2017, Ørland Kultursenter

Sakens bakgrunn og innhold:

Daglig leder legger herved frem forslag til budsjett for 2017.

Driftsbudsjettet har en ramme på 7.463.000

Investeringsbudsjettet har en ramme på 1.900.000

STILLINGER

Det er i budsjettet lagt inn følgende ny stillinger:

- 100% stilling som fagleder for historie
- 100% stilling som kulturminneforvalter. Det forutsettes at denne stillingen finansieres av Ørland kommune
- 50% stilling som fagarbeider ved Besøkssenter Våtmark
- Stillingen som teknisk leder er økt fra 60% til 100%

PRISBOK

Det foreslås følgende endringer:

Billettprisene på kino endres.

Prisen pr.01.01.2016:

- Vanlig film (ikke 3D), barn kr.90,-, voksne kr.100,-
- Film i 3D, barn kr.110,-, voksne kr.120,-

Priser pr.01.01.2017:

- Vanlig film (ikke 3D), barn kr.95,-, voksne kr.105,-
- Film i 3D, barn kr.110,-, voksne kr.125,-

Styreleders innstilling

1. Billettpriser på kino endres.
Priser pr.01.01.2017:
  - Vanlig film (ikke 3D), barn kr.95,-, voksne kr.105,-
  - Film i 3D, barn kr.110,-, voksne kr.125,-
2. Det fremlagte forslaget til budsjett for Ørland Kultursenter 2017 godkjennes

Saksprotokoll i Styret for Ørland Kultursenter - 21.10.2016

Behandling:

Henning Johansen fratrådte møtet under behandlingen av saken.

Styret ønsker en konsekvensvurdering for å tilpasse budsjett for 2017 til den rammen som er foreslått fra rådmannen.

Votering

Styreleders innstilling ble enstemmig vedtatt

Forslag fra styret om konsekvensutredning ble enstemmig vedtatt

Vedtak:

1. Billettpriser på kino endres.
Priser pr.01.01.2017:
  - Vanlig film (ikke 3D), barn kr.95,-, voksne kr.105,-
  - Film i 3D, barn kr.110,-, voksne kr.125,-
2. Det fremlagte forslaget til budsjett for Ørland Kultursenter 2017 godkjennes
3. Administrasjonen bes utarbeide en konsekvensvurdering for å tilpasse budsjettet for 2017 til den rammen som er foreslått fra rådmannen

BUDSJETT 2017

ØRLAND KULTURSENTER

ØRLAND KULTURSENTER

BUDSJETTFORUTSETNINGER

Budsjettet er laget ut fra følgende forutsetninger:

- Foretaket skal vederlagsfritt få tjenester av kommunens fellessystem (Infotorg, økonomi, IKT og personal)
- Ørland kommune er ansvarlig for teknisk drift av kulturhuset. Dette i henhold til driftsavtale mellom Ørland kommune og Ørland Kultursenter KF. Foretaket skal ha oppgavene utført vederlagsfritt.
- Foruten utleiearealene i kulturhuset skal foretaket også ha ansvaret for utleie av Yrjar og kantina.
- I 2017 er det forutsatt at kultursenteret er betjent følgende tider:
  - ⌘ Mandag – torsdag 0900 – 1900
  - ⌘ Fredag 0900 – 1600
  - ⌘ Lørdag 1100 - 1500
  - ⌘ Det åpnes for kino en halv time før forestilling, og en time før arrangement.
- Foruten utleiearealene i kulturhuset skal foretaket også ha ansvaret for utleie av Yrjar og kantina.
- Virksomheter/enheter i Ørland kommune har gratis husleie i Ørland Kultursenter. Kommunen betaler husleie for sine samarbeidspartnere ihht *Rutiner for bruk av lokaler i Ørland Kultursenter for kommunale enheter*
- På vegne av Ørland kommune har Ørland Kultursenter ansvar for all kulturaktivitet i kommunen. Unntatt er idrett, kulturpriser, tilskudd lag og foreninger og øremerkede tilskudd (eks. Uthaugsgården)
- Ørland Kultursenter har ansvar for Ungdommens kulturmønstring (UKM) og DKS (Den kulturelle skolesekken) For dette arbeidet overfører kommunen 10% stilling til Ørland Kultursenter
- Ørland kommune kan ta ut kinobilletter til nye innbyggere i kommunen.
- Det er i budsjettet lagt inn 2,5% lønnsvekst og prisstigning. Unntak er kommentert under det enkelte ansvarsområde.

VEDRØRENDE STILLINGER

En oversikt over faste stillinger i Ørland Kultursenter i 2017 følger som vedlegg.

Det er i budsjettet for 2017 lagt inn følgende nye stillinger og økte stillinger:

- Det er forutsatt opprettet en 100% fast stilling som fagleder for historie.
- Det er forutsatt opprettet en 100% fast stilling som kulturminneforvalter. Denne stillingen forutsettes finansiert av Ørland kommune særskilt.
- Det er forutsatt opprettet en 50% fast stilling som fagmedarbeider ved Besøkssenteret

MØTEGODTGJØRELSE TIL STYRET 2017

Møtegodtgjørelse for styret er det samme som for 2016

ANSVARSRÅDER

DAGLIG DRIFT

	000	Daglig ledelse
	001	Utviklingsprosjekter
	100	Salg og info
	101	Biblioteket
	103	Kino
	104	Kiosk – kafè
	106	Austrått Fort
	200	Kulturskole
	203	Galleri og museum
	300	Arrangement
	301	Historie
	302	Lyd og lys
	401	Natur

000	DAGLIG LEDELSE		
	utgifter	inntekter	netto
Styret	150.000		
Lønn	1.250.000		
Andre driftsutgifter	350.000		
Avsetning lønnsvekst	250.000		
Salg av tjenester		260.000	
SUM			1.740.000

Det er budsjettert med lønnsmidler til daglig leder i 100%, og lønn til arbeidende styreleder.

001	PROSJEKTER		
		DRIFT	INVESTERING
	Utviklingsprosjekter	500.000	500.000
	Oppgradering servicebygg Austrått Fort		500.000
	Nye møbler i vrimlearealet		500.000
	Nytt lydbord og forsterkere i Store Sal		400.000
	SUM	500.000	1.900.000

Ørland Kultursenter arbeider med flere eksterne samarbeidspartnere. Kultursenteret inngår samarbeidsavtaler som innebærer at begge parter deltar i finansieringen. Driftsmidlene og investeringsmidlene til utviklingsprosjektene skal brukes til å løse ut engasjement og bidrag fra samarbeidspartnere.

Austrått Fort har hatt en økning i besøk de siste årene. Det gamle servicebygget var satt opp i 1992. Både kiosk, publikumsareal og toaletter må oppgraderes. Oppgraderingen er anslått til kr.500.000

Ørland Kultursenter har ikke byttet ut møbler siden åpningen i 2009. Flere hundrede tusen har i løpet av denne perioden besøkt kultursenteret og benyttet seg av møblelementet. Møblene er nå overmodne for en utskifting og skranke området må ombygges til et mer funksjonelt område. Tilbud på møbler og ombygging er innhentet og vil komme seg på kr. 500 000.

Lydbordet og forsterkere i Store Sal er i ferd med å gå ut på dato, og vi har hatt flere reparasjoner på forsterkerne i de siste årene. Kostnader med reparasjoner samt leie av utstyr mens reparasjonene pågår er store. Det er nå ingen importør av de gamle forsterkerne i Norge, og ved reparasjon må de sendes til Tyskland. Tilbud på nytt utstyr er innhentet og vil komme seg på kr.400 000.

100 SALG OG INFO			
	utgifter	inntekter	netto
Lønnskostnader	734.000		
Andre driftsutgifter, markedsføring, vedlikehold teknisk utstyr	438.000		
Utleieinntekter		520.000	
Annet salg, refusjoner		400.000	
SUM			252.000

Det er budsjettert med 1,2 stilling på ansvaret, samt tilkallingshjelp.

101 BIBLIOTEKET			
	utgifter	inntekter	netto
Lønnskostnader	847.000		
Kjøp av bøker	185.000		
Andre driftsutgifter	161.000		
Inntekter		70.000	
SUM			1.123.000

I budsjettet er det lagt inn leder bibliotek i 60% stilling, og bibliotekar i 60% stilling.
Samt ca.20% innleie.

103 KINO			
	utgifter	inntekter	netto
Lønnskostnader	792.000		
Filmleie	570.000		
Andre driftsutgifter	492.000		
Billett inntekter		1.750.000	
Andre Inntekter		104.000	
SUM			0

Lønnskostnadene gjelder 52% fast stilling kinomaskinist, samt innleie av kinomaskinister. Det er i tillegg her budsjettert med 40% stilling for leder kino.

104 KIOSK - KAFÈ			
	utgifter	inntekter	netto
Lønnskostnader	423.000		
Innkjøp av varer	400.000		
Drift	71.000		
Salgsinntekter		1 080.000	
SUM			-186.000

Lønnskostnadene gjelder 30% fast stilling samt innleie. Dette er det samme som 2016.

106	AUSTRÅTT FORT			
		utgifter	inntekter	netto
	Lønnskostnader	322.000		
	Andre driftsutgifter	15.000		
	Overføring FKS for vedlikehold, materialforv., skjøtsel vegetasjon	60.000		
	Inntekter		337.000	
	SUM			60.000

Lønnskostnadene gjelder innleie av guider, og 20% stilling til ledelse/administrasjon

200	KULTURSKOLE			
		utgifter	inntekter	netto
	Lønnskostnader	3.095.000		
	Andre driftsutg	410 .000		
	Kontingenter		1.100.000	
	Refusjoner, salg		550.000	
	SUM			1.855.000

Lønnsutgiftene gjelder 4,6 stillinger.

Andre driftsutgifter gjelder kjøp av tjenester fra Bjugn kulturskole tilsvarende 60% stilling. Dette er det samme som for 2016.

Det er lagt inn 10% stilling til administrering av Ungdommens kulturmonstring og Den kulturelle skolesekken.

Inntektene er beregnet etter et elevtall på 300 elevplasser, samt salg av tjenester til kor/korps og andre kulturskoler.

203	GALLERI OG MUSEUM		
	utgifter	inntekter	netto
Lønnskostnader	389.000		
Andre driftsutgifter	41.000		
Refusjoner			
Provisjoner		30.000	
Billettsalg, andre inntekter		142.000	
SUM			258.000

Lønnskostnader gjelder 60% stilling.

300	ARRANGEMENT			
		utgifter	inntekter	netto
	Lønnskostnader	688.000		
	Arrangementskostnader	285.000		
	Andre driftsutgifter	87.000		
	Billettsalg		450.000	
	Provisjon billettsalg		150.000	
	Andre inntekter		50.000	
	SUM			410.000

Det er budsjettert med 6 egne arrangement (kjøp av artister), 4 egenproduserte arrangement og 16 utleiearrangement.

Lønnsutgiftene gjelder 100 % stilling, leder arrangement og kurs/konferanser

301 HISTORIE			
	utgifter	inntekter	netto
Lønnskostnader	1.486.000		
Andre driftsutgifter	50.000		
Overføring fra kommune		690.000	
Overføring fra prosjekt		398.000	
SUM			448 000

Det er budsjettet med en 100% stilling som fagleder for historie og 100% stilling som kulturminneforvalter. Det forutsettes at stillingen som kulturminneforvalter i sin helhet finansieres av kommunen særskilt.

302 LYD OG LYS			
	Utgifter	inntekter	netto
Lønnskostnader	485.000		
Andre driftsutgifter	78.000		
Inntekter		280.000	
SUM			283.000

Lønnskostnader gjelder 80% stilling som teknisk leder lyd/lys. Dette er en økning på 20% stilling fra 2016.

401 NATUR			
	utgifter	inntekter	netto
Lønnskostnader	1.254.000		
Driftsutgifter	384.000		
Overføring dep.		920.000	
Inntekter salg		50.000	
Eksterne midler/ prosjektmidler		270.000	
SUM			398.000

Ørland Kultursenter har påtatt seg et nasjonalt formidlingsansvar for våre våtmarksområder. Ørland Våtmarkssenter ble autorisert i 2012 som et av 5 Våtmarkssenter i landet. For dette arbeidet overføres det midler fra staten hvert år i 5 år. Det forventes at kommunen/kultursenteret også bidrar med egne midler. 2016 er siste året med avtalen om overføringer fra staten. Det er søkt om re-autorisasjon for 5 nye år.

Naturplattformen har hatt en meget god utvikling de siste 3 årene. Omfanget av aktiviteten har hatt stor økning, ikke minst på formidlingssiden. Det arrangeres aktiviteter for skoleklasser, barnehager og familier. I tillegg er det opprettet gode nettverk og kontakter inn i fagmiljøene og høyskole/universitet. Skal naturplattformen fortsette sin utvikling fordrer det mer basisresurser. Det må derfor nå tas et grep på dette området.

Navnet er i 2016 endret til Besøkssenter våtmark, Ørland.

Lønnskostnadene på ansvaret gjelder 100% fast stilling og 50% stilling som fagarbeider ved Besøkssenteret, samt tilkallingshjelp.

SAMMENDRAG BUDSJETT

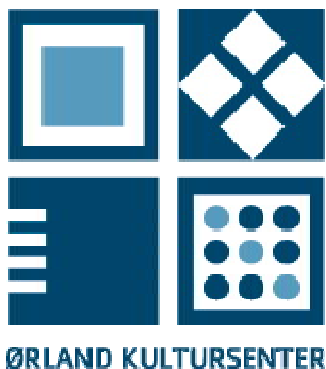
	Ansvar	Drifts- ramme	Investerings- midler
000	Daglig ledelse	1.740.000	
001	Utviklingsprosjekter Driftsmidler	500.000	
001	Investeringsmidler		1.900.000
100	Salg og info	252.000	
101	Bibliotek	1.123.000	
103	Kino	0	
104	Kiosk - kafè	-186.000	
106	Austrått Fort	60.000	
200	Kulturskole	1.855.000	
203	Galleri og museum	258.000	
300	Arrangement	410.000	
301	Historie	448.000	
302	Lyd / lys	283.000	
401	Natur	398.000	
	Ramme 2017	7.141.000	1.900.000

STILLINGSOVERSIKT FASTE STILLINGER 2017

Ansvar	Ansatt	Stillingsstørrelse %
Kultur		
000	Daglig leder	100
000	Styreleder	34/30
101/103	Hanne Tøfte	100
101	Kristin Hjerpseth	60
103	Øystein Jensen	52
100	Renate Harbak	30
100	Bente Halsen Skaget	100
100	Marit K.Hammer	20
100	Susann Halsen	11
200	Henning Rø	55
200	Ingunn Solem	75
200/203/106	Gunnhild Tettli	100
200	Anders Marøy	50
200	Nina Gjølgasæter	70
200	Sarah Mikkellhaug	50
200	Nella Penjin	15
200	Astrid Klara Mjøen	40
200	Kim Aksnes	11
200	Hallvard Mjøen	72
300	Leder arrangement og kurs/konf.	100
302	Knut Sundnes	80
Historie		
301	Fagleder historie	100
301	Kulturminneforvalter	100
Natur		
401	Ingrid Bjørklund	100
401	Fagarbeider Besøkssenter	50

GODTGJØRELSE TIL STYRET 2017

Styreleder	Kr 20.000
Medlem	Kr 10.000
Varamedlem	Kr 500,- pr møte

KONSEKVENSER NEDTREKK BUDSJETT 2017 ØRLAND KULTURSENTER

Ørland Kultursenter sitt budsjett for 2016 har en netto driftsramme på kr.5.840.000. Styrets forslag til netto driftsramme for 2017 er på kr.7.141.000. I tillegg foreslår styret at kommunen viderefører stillingen som kulturminneforvalter også i 2017. Dette vil øke driftsrammen med ytterlige kr.690.000. Denne stillingen er opprettet som en direkte følge av det behovet kommunen har for denne type fagkapasitet i forbindelse med flyplassutbyggingen. Styret tilrår at denne stillingen også videreføres i 2017 og at kommunen finner en løsning sammen med fylkeskommunen når det gjelder finansieringen.

Når vi i det videre i notatet henviser til netto driftsramme for 2017, menes rammen på kr. 7.141.000. I forhold til 2016 er rammen økt med kr. 1.301.000.

Økningen er i hovedsak summen av:

- Det er lagt inn en lønns- og prisvekst på 2,4%.
- Det opprettes 100% stilling som fagleder historie. Halvparten av stillingen er forutsatt finansiert over driftsbudsjettet.
- 50% stilling som fagarbeider ved Besøkssenter våtmark.
- Utviklingsmidler finansiert over driftsbudsjettet er økt fra kr. 200.000 til kr. 500.000.

I rådmannen sitt forslag til budsjett for 2017 er det for Ørland Kultursenter foreslått en ramme på kr.5.490.000. Sammenliknet med kultursenterets netto driftsramme for 2016 innebærer rådmannens forslag en reduksjon på kr. 350.000.

Å gjennomføre den produksjon vi har i 2016 vil koste ca kr. 150.000 mer i 2017 (lønns- og prisvekst). Rådmannens forslag til driftsramme for 2017 innebærer derfor et reelt nedtrekk på ca kr. 500.000 i forhold til 2016. Dette utgjør en prosentvis reduksjon på ca 9%.

Det sier seg selv at med en slik ramme vil kultursenteret gå inn i et taktskifte som alle som bruker våre tilbud vil merke.

NEDTREKK AV STYRETS FORSLAG TIL BUDSJETT

Styret har laget et forslag til budsjett som stimulerer til videreutvikling av kultursenteret som innovativ motor innen sine fagområder. Innretningen og prioriteringene i budsjettet er basert på det kommunestyret selv har vedtatt skal være fokus for kultursenterets arbeid, nemlig:

1. *ØKS øker sin satsning mot barn- og unge på alle plattformene som ØKS arbeider med.*
2. *Sett i sammenheng med Flyplassvedtaket er ØKS et av kommunens viktigste verktøy for få til en best mulig samfunnsutvikling med økt bolyst, økt næringsutvikling og videreutvikling av samarbeidet med frivilligheten.*
3. *ØKS forsterker og viderefører den lokale, nasjonale og internasjonale satsningen på natur og historie. Dette er spesielt og unikt for Ørland og har et stort og viktig potensial.*

Nedenfor har vi foreslått nedtrekk for å nå rådmannens forslag til ramme for kultursenteret. Nedtrekket er ikke behandlet i styret.

- Daglig ledelse
Ansvaret omfatter daglig leder og styret sitt arbeid samt markedsføring. Nettoutgifter på ansvaret er i styrets forslag til budsjett satt til kr.1.740.000. Ørland Kultursenter bruker ca.kr.350.000 i markedsføring pr.år. Størsteparten av disse utgiftene går til annonsering i Fosna-Folket. Det foreslås en reduksjon av annonseringen på kr.250.000. Vår markedsføring blir da i hovedsak bare på nett. Dette vil sannsynligvis redusere vårt publikumstall og våre inntekter.
- Utviklingsprosjekter
Ansvaret «Utviklingsprosjekter» er et finansielt arnested i kultursenterets budsjett. De midlene som avsettes her genererer kontaktflater, er inngangen til partnerskap som løser ut ekstern kapital og er kimen til at storsamfunnets søkelys på mange fagområder rettes mot oss. Styrets forutsetning er kr. 500.000 i driftsmidler i 2017. Vi ser oss dessverre nødt til å foreslå en reduksjon på kr. 200.000.
- Salg og info
Avdelingen Salg og Info er vårt publikumsmottak. Fra denne avdelingen styres daglige henvendelser, billettsalg, servering, booking og utleie av sykler/segway. Dette er hjerte i huset. Avdelingen har også ansvar for Ørland kommune sin turistinformasjon. Det er budsjettert med kr. 252.000 på dette ansvaret. Det foreslås en reduksjon på kr.130.000. Dette medfører en oppsigelse av en 20% stilling og reduksjon av innleie. Kultursenteret må da stenge i fellesferien. Turistinfo, utleie av sykler/segway og bestilling av omvisninger på Austrått Fort utenom åpningstidene må gjøres fra kommunens infotorg i denne perioden.
- Bibliotek
Biblioteket er en lovpålagt tjeneste. I budsjettet for 2017 er det foreslått 1.123.000 til drift av biblioteket. Det forutsettes samme driftsnivå som i 2016. Biblioteket er inne i en god utvikling med mange nye prosjekter. Det er derfor ikke foreslått reduksjon av dette ansvaret.
- Kino
Ørland Kultursenter driver i dag Fosen's eneste faste kino. Dette tilbudet er i vekst og blir mye benyttet av kommunens nye innbyggere. Kinoen går i dag i balanse. Det foreslås et nedtrekk på kr.50.000. Ved en reduksjon i budsjettet må

kostnadene kuttes der vi tjener minst. Det vil si at tilbudet om formiddagskino og skolekino må utgå.

- Kiosk og kafè

Dette ansvaret har siden 2009 utviklet seg til noe som kultursenteret tjener penger på. I budsjettet for 2017 er det lagt inn en inntjening på kr.186.000. Denne inntjeningen henger nøye sammen med resten av aktiviteten på huset, ikke minst kino. Reduseres aktiviteten i resten av huset så reduseres også inntektene her.

- Galleri og museum, Austrått Fort

Ørland kommune har en samarbeidsavtale med Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum om drift av Hannah Ryggen-senteret. Kommunen mottar kr.700.000 i leie for HR-senteret. Drift og formidling samordnes med kultursenteret. Austrått Fort, Galleri Hans og Hanna Ryggen-senteret utgjør i dag en enhet med en samlet nettoutgift på kr.318.000. Innsparingen er foreslått til kr.40.000. Konsekvensen er at Austrått Fort må redusere sine åpningstider i sommerhalvåret til bare 3 timer pr.dag. Fortet har nå åpent i 5 timer pr. dag i sesongen.

Enheten Galleri og Museum har et stort utviklingspotensiale spesielt med tanke på formidlingen av Austråttområdet, Austråttborgen og Uthaugsgården. Vår ambisjon er å sette dette inn i faste former i nært samarbeid med NKIM og MIST.

- Kulturskole

Kulturskolen er en lovpålagt oppgave. Det er pr. i dag 290 elever ved kulturskolen og 12 lærer. Budsjettet for 2017 har en nettoramme på kr.1.855.000. Dette er samme nivå som for 2016. Selv dette er en lovpålagt oppgave foreslår vi et nedtrekk på kr.185.000.

Konsekvensen for kulturskolen er at det ikke vil bli satt inn vikarer ved sykdom/permisjoner, og at kontingentene må økes med kr.250 pr.år.

Kontingentene økes til kr.3.150 for vokal/instrumental og visuelle kunstfag, og kr. 2.750 for gruppeundervisning.

- Arrangement, kurs og konferanser

Arrangement, kurs og konferanser har i det foreslåtte budsjettet for 2017 en nettoutgift på kr.693.000.

Det foreslås et nedtrekk på kr.200.000. Konsekvensen er at våre priser på leie av rom/saler og teknikk må økes. Dette får store konsekvenser for lag/organisasjoner og skoler som i dag har gode avtaler for husleie og bruk av teknikk i kultursenteret.

- Historie

Ansvaret har en netto driftsramme på kr.448.000. Ørland Kultursenter har i budsjettet for 2017 foreslått å opprette en fast 100% stilling som fagleder for historieplattformen. 50% av denne stillingen forutsettes dekket fra driftsbudsjettet. Vi foreslår at 75% av denne stillingen i 2017 dekkes fra driftsbudsjettet. Vi foreslår derfor et nedtrekk på kr.248.000.

- Natur

Ørland Kultursenter og Ørland kommune har påtatt seg forpliktelser i forbindelse med Ørland våtmarkssystem. Dette har skapt engasjement og annerkjennelse fra storsamfunnet. For dette arbeidet mottar Ørland Kultursenter 900.000 pr. år. I dette tilskuddet er det lagt til grunn at også Ørland kommune skal bidra. Besøkssenteret søker i disse dager om re-autorisasjon for 5 nye år. Skal Besøkssenteret utvikle seg og oppfylle de kravene som en slik autorisasjon omfatter så er det behov for minst en 50% stilling som fagarbeider. Det er

budsjettet med kr.398.000 til denne stillingen. Vi foreslår at ansvaret reduseres med 398.000 og at stillingen som fagarbeider tas bort. Konsekvensen blir reduksjon av formidling til barn og unge, spesielt skolene,

OPPSUMMERING AV NEDTREKK:

1. Annonsering i Fosna-Folket reduseres med kr.200.000
2. Driftsmidler til utviklingsprosjekt reduseres med kr.200.000
3. Salg og Info reduseres med 20% stilling samt innleie. Kultursenteret holder steng i fellesferien. Reduksjon kr.130.000
4. Tilbudet på kino reduseres, ingen formiddagskino eller skolekino. Reduksjon kr.50.000
5. Åpningstidene ved Austrått Fort reduseres. Reduksjon kr.40.000
6. Økte kontingenter på kulturskolen, ingen innleie av vikarer ved sykdom/permisjoner. Reduksjon kr.185.000
7. Økning i priser for utleie av rom/saler og teknikk. Reduksjon kr.200.000
8. Stilling som fagleder historie finansieres med 75% fra driftsbudsjettet. Reduksjon kr.248.000
9. Stilling som fagarbeider ved Besøkssenter våtmark kuttes. Reduksjon kr.398.000

	Styrets forslag til ramme	Nedtrekk	Ny ramme
Daglig ledelse	1.740.000	200.000	1.540.000
Utviklingsprosjekter	500.000	200.000	300.000
Salg og info	252.000	130.000	122.000
Bibliotek	1.123.000	0	1.123.000
Kino	0	50.000	-50.000
Kiosk – Kafè	-186.000	0	-186.000
Austrått Fort, galleri og museum	318.000	40.000	278.000
Kulturskole	1.855.000	185.000	1.670.000
Arrangement, lyd og lys	693.000	200.000	493.000
Historie	448.000	248.000	200.000
Natur	398.000	398.000	0
SUM	7.141.000	1.651.000	5.490.000

Brekstad, den 01.11.2016

Gunn Kristin Ørslie
Daglig leder

Jarle O. Krangsås
Styreleder

ØRLAND KOMMUNE - KONTROLLUTVALGET

Saksbehandler/telefon:
Arvid Lund/924 47 888

Vår dato: 21.10.2016
Deres dato: Vår ref: alu/25/16
Deres ref:

Ordfører i Ørland kommune

Kopi:
Rådmann i Ørland kommune, m/vedlegg

KONTROLLUTVALGET I ØRLAND KOMMUNE, MØTE 7. OKTOBER 2016 – FREMSENDING AV KONTROLLUTVALGET SIN SAK 17/16 - BUDSJETT 2017 FOR KONTROLLUTVALGET I ØRLAND KOMMUNE – FORSLAG

Kontrollutvalget i Ørland kommune behandlet sak 17/16 på møte 7. oktober 2016 –
BUDSJETT 2017 FOR KONTROLLUTVALGET I ØRLAND KOMMUNE – FORSLAG
Behandlingen er gjennomført i henhold til kommuneloven § 77 og forskrift for
kontrollutvalg.

I henhold til tidligere praksis kan denne saken vedlegges budsjettbehandlingen i kommunestyret.

Kontrollutvalget sitt vedtak og innstilling i sak 17/16; BUDSJETT 2017 FOR
KONTROLLUTVALGET I ØRLAND KOMMUNE – FORSLAG

Vedtak:

- Kontrollutvalget anmoder om at det budsjetteres for 8 møter i kontrollutvalget i 2017.
- Kontrollutvalget anmoder om at det settes av 25 000,- kr til kurs/konferanser for kontrollutvalget i 2017
- Saken sendes frem til kommunestyret med kopi til rådmann.
- Innstilling til kommunestyret som vedtak.

Innstilling til kommunestyret:

- *Kontrollutvalget anmoder om at det budsjetteres for 8 møter i kontrollutvalget i 2017.*
- *Kontrollutvalget anmoder om at det settes av 25 000,- kr til kurs/konferanser for kontrollutvalget i 2017.*

Vedlegg: Referat fra møte i kontrollutvalget 7. oktober 2016.

Jens Maseng (sign)
Leder i kontrollutvalget

Arvid Lund
Sekretær